THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

שנון פועלי ארץ ישראל

מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

מאוחד עם למרחב

יום ו', ט' בשבט תשל"ד, 1 בפברואר 1974 • גליון 14901 • השנה הארבעים ותשע

היום 16 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר 170 אגורות

היום ב„דבר":

• על הפרדה כוחות ואחוות לוחמים / חיים בר־לב • קיצוץ המסי־הירות / דוד ליפקין • ההנצלות / צבי יעבץ • קדושת העקרונות / התם • פרדה, הכובשים וקיום ישראל / כדי פרוים • למי האמין / שמשון עופר • הנצחון הישראלי במלחמת יום הכיפורים / חגי אשד • כלחמת צבאים בסכרות הפתם / שלמה גינוסר • הודעות אחרונה למצרך / אריה ל. אבנרי • ירוק רווה שיטות / אהוד יערי • בה נפתחה בקרב יהודי ארה"ב / שלמה שפיר • „סנור" אור נשר לישראל / יהושע תדמור • קברות / ז. דוד • בקורת במכרב גרמניה על היבין הישראלי / נחום אורלנד • „דבר השבוע" • „משא" / בזוקי לספרות והאבנות • שחמט וכולים.

מזג האוויר

מעונן חלקית עד מעונן, עם מטטרים לפרקים.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 1–5 בעלות, תל־אביב 13–7, חיפה 11–8, השומרון 6–3, רמת הגולן 1–0, נהריה 12–5, לוד 11–6, צפת 2–0, יריחו 13–5, עזה 13–7, טבריה 10–6, באר שבע 11–5, נצרת 7–3, אילת 15–7, עפולה 10–5

על אף ההכחשות הרשמיות

מסע ניקסון למזה"ת באפריל נשקל ברצינות

מאת נחום ברנע, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). — על אף ההכחשות של הבית הלבן, שוקלים כמה מעוזריו של הנשיא ניקסון ברצינות אפשרות שהנשיא יסע למזרח־התיכון, בצמוד להודעתו המתוכננת לתשלום בחודש אפריל — כך נודע ממקורות מוסמכים בוואשינגטון.

[illegible]

עם זאת כוונה קיום הנסע ב־כמה גורמים:

* שמעמדו הפוליטי של ניקסון יאפשר לו לצאת מארה"ב לנסיעה כמתוכנן. יריביו של הנשיא בקונגרס מתכוננים להעביר בסוף אפריל את החומר הקשור בחקירת הנשיא כמועדה המשפטית של הבית התחתון (הועדה בו עכשיו) לכליאת הבית, ולהביא בכך את פרשיות הבית הלבן לשיא חדש. כן אין לדעת עכשיו כיצד יסתיימו המשפטים הפליליים של עוזריו הבכירים של ניקסון, ה־עומדים להיפתח בימים הקרובים.

* שלא תפר תנופת ואווירת המגעים המדיניים במזרח התיכון. המסע מיועד להיערך לאחר ה־הפרדת כוחות עם סוריה ואולי גם עם ירדן, וערב פתיחת הסיבוב הבא של השיחות עם הצבאיים, והו ציווי אדריאלי, אך הוא כוונה בהצהרות הנציגים עם סוריה ובקיום ההסכם עם [illegible]

* לביטול חרם הנפט הערבי, כפי שהבטיח הנשיא בהודעות לאומה אור ליום אתמול.

* שהסובייטים יבטיחו בהיענות על שיתוף פעולה במזרח התיכון ויספקו דבר להסכמים הנושאים בהיוזמ אמריקאי.

לא ידוע איך ב„יחס קיסינג'ר" הדיקו הנשיא. [illegible]

פקידים ישראלים הגיבו אתמול, כי עד עתה לא הוגה שום פניה של הבית הלבן לישראל בעניין זה. הבצרים כבר הודיעו, בעקבות ידיעה שפורסמה ב„אל אהראם", כהם מקבלים את רעיון הביקור בברכה.

הערבים מכחישים ביטול חרם־הנפט על ארה"ב בקרוב

וואשינגטון, (יו.פ.ו). — הנשיא ניקסון מצפה, שהמדינות הערביות מפיקות נפט ידונו בהסרת האמברגו על משלוחי נפט לארה"ב לכל המאוחר ב־ועידה שיקיימו ב־טריפולי שבלוב בעוד שבועיים — הבהיר אגש דובר הבית הלבן, במקביל אמר ד"ר ההוץ דיר קיסינג'ר ל־ועדה משנה של הקונגרס כי לדעתו יוסר האמברגו כבר בסוף פברואר או ב־ראשית מארס.

[illegible]

זרימת הנשק הסובייטי לערבים נמשכת בלי הפוגה

לונדון, (ה. פ.). — ברה"מ התעלמה מההסכמה האמריקאית ששתי מעצמות־העל יגבילו אספקת נשק למדינות המזרח־התיכון. זרם הנשק הסובייטי למדינות ערב נמשך ללא הפוגה והחימוש בתוקף למצרים, סוריה ועיראק כבר עולה על מה שהיה ברשותן ערב מלחמת יום הכיפורים.

[illegible]

ר. ורדי — מתאם הפעולה בשטחים בדרגת אלוף

תת־אלוף רפאל ורדי מונה לתפקיד מתאם הפעולה בשטחים במקום אלוף שלמה גזית.

תת־אלוף ורדי יועלה לדרגת אלוף ביום [illegible]

[illegible]

מומחי חבלה בוחנים את הנזק שנגרם למתקני הזיקוק של „של" סמוך לחופי סינגאפור
(צילום רדיו של „אסושיאייטד פרס")

התוקפים בסינגפור 3 יפנים וערבי

הורשו לצאת לאחר שחרור בני הערובה

סינגאפור, (יו.פ.א, ע"ד ר"ה). — ממשלת סינגאפור החליטה אמש בסיכום יש־בה מיוחדת לאפשר לארב־עת המחבלים שחטפו [illegible]

[illegible]

בן המוקמים כיתקני הזיקוק, מפקד כל היום נערכו התייעצויות עם הגנרל היפאני בסינגפור. ההחלטה ה„שחרור" התקבלה על דעתו.

ארבעת המחבלים לכדו אתמול סירת־מעבורת ובה חמישה בני ערובה, לאחר שניסו לפוצץ מיכלי אגירה לדלק בבית־זיקוק לנפט באחד מאיי סינגפור. [illegible]

נפוץ החבלה

[illegible]

תביעת בני הערובה

[illegible]

(המשך בעמוד 1)

בר־לב משיב לשרון

ראה במאמרו: „הפרדה־כוחות ואחוות לוחמים" (בעמ' 9)

היום אמור להתחיל דילול הארמיה ה־3

דיין: עד 4 בפברואר נדע איך מקיימים המצרים את ההסכם

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

יחידות הארמיה המצרית ה־3 אמורות היום לעבור לגדה המערבית של תעלת־סואץ, בהתאם להתחייבותה של מצרים לדלל את כו־חותיה בגדה המזרחית של התעלה.

אתמול נמשכו הנסיגות הצבא המצרי בכיוון קאהיר אל העיר סואץ ויתהפך, כי הגבירו צירי גישה לשם פינוי כוחות על פני התעלה לגדה המערבית.

בינתיים ממשיכים כוחות צה"ל בהכנות לפינוי הלק נוסף של השטח ממערב ל־תעלה.

נציגי צה"ל הבאו כבריא, אלוף מטה משה יבנה וברגיגדיר שרית, נתבקשו אתמול להיאום כריקות בהודעות הישראליה המופשטות אחר נהגות חלל צה"ל בשטחים המתולקים עלידי המצרים ממורחת להעלה. [illegible]

דיין: רק ב־4 בפברואר נדע הדויזות

רק ביום ב', 4 בפברואר, ניתן יהיה להיווכח אם אכן מקיימים המצרים את ההתחייבות בכלל זה של הסכם הפרדת הכוחות — גילה שר הבטחון משה דיין במשיבה אתמול בפני ועידת פעילי מפלגת העבודה כבלון „הילטון" בתל־אביב.

„בינתיים, אמר, מבצעים המצרים את ההסכם ויש להמשיך כי עד כים הכלמצ את שלב א' של הפרדת הכחות, שנועד לבוא על סיומו ב־4 בפברואר".

הדבר הבא: כיום עד הסכם שיום

[illegible]

סאדאת לערפאת: לא נסיים מצב המלחמה

קאהיר, (פ"ר). — נשיא מצרים אנואר סאדאת הבריז אתמול, כי מצרים לא תסיים את מצב המלחמה עם ישראל, לפני שתחזיר לעצמה את כל השטחים הערביים הכבושים ולפני שיוחזרו הזכויות הלאומיות של העם הפלשתינאי.

סאדאת הקמיע דברים אלה בשיחה עם מבלחת פלשתינאית, בראשות יאסר ערפאת, שבה השתתפו גם מנהיגים פלשתינאים ברצועת המערבית.

הערותיו של נשיא מצרים ראשים אור בגליון היום של העתון „אל אהראם".

„אל אהראם" ציטט את ה־נביא סאדאת שאמר לפשלחת הפלשתינאית, כי מתן הרפיות לאגיות ישראליות לעבור דרך תעלת סואץ תלוי בסיום מצב המלחמה עם המדינה היהודית.

סאדאת הוסיף ואמר, כי לא יחתום על הסכם המסיים את מצב המלחמה עם ישראל לפני נסיגה ישראלית מלאה מכל השטחים הערביים הכבושים ולפני התזרה זכויות העם ה־פלשתינאי.

החלטת סוריה על מו"מ — תוך ימים

מאת סופר „דבר" לענייניים ערביים

החלטתה של סוריה ב־נוגע לשיחות הפרדה עם ישראל, צפויה, כנראה, תוך ימים ספורים — כך אמרו אמש משקיפים יש־ראליים. העוקבים אחר הוויכות הפנימי המתוח בצמרת השלטון בדמשק. המושב המיוחד של רא־שי מפלגת ה„בעת" ושו־תפיהם הנאצריסטים וה־קומוניסטים, לדיון בשא־לה זו, נמשך כבר שלו־שה ימים תחת איפול כבד.

לפי מקורות בטחוניים, תכתו ליזמה הפנימית בדמשק הריפה כל כך עד שהנשיא אסד אינו [illegible]

[illegible]

עופות ובשר שוב יתייקרו ביום א'

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

[illegible]

גם סכרי גרות ושימורי דגים מתייקרים

[illegible]

ספיר שולל ממשלה שתישען על 61 חברי־כנסת

שר האוצר פ. ספיר שלל אתמול את האפשרות שהודבר במשלה, אשר תתבסס על 61 חברי כנסת. [illegible]

[illegible]

(המשך בעמוד 2, טור 8)

בארק הביסה כדורסלני מכבי 86:115

מאת סופרנו

אלופת צרפת בכדורסל קבוצת בארק [illegible] אמש את קבוצת מכבי ת"א בתוצאה הגבוהה 86:115 (44:60).

[illegible]

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
מועצת פועלי תל־אביב–יפו — המחלקה לתרבות ולנוער

השבת בבית תבורי

בשעה 5.45

[illegible]

בית לסין — תכנית השבוע

[illegible]

הורים להוספה ולהחשה של תיאטרון „ה־השפחה מהמקום" ובשרכת פיעלי ת"א־יפו

ההורים לידידים
זהבה רוזנברג בת הדיהדובסקי
ולאהרון בן ר' אברהם דזילדובסקי
ז"ל

התקיימנה ביום ראשון, 3.2.74, ב־ית [illegible]
המשפחה

אבלים על מות
מאיר מרגלית ז"ל
מראשוני תיאטרון הפועלים „אהל" ומבחירי שחקני הבמה בישראל
תנחומים למשפחה
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הועד הפועל

במסיבת עתונאים ראשונה בירושלים

גנרל סילאסוואו: גירוש כוח־החירום לא יחזור

דובר כוח החירום: לא ידוע על תלונה בדבר פגיעת צה"ל במתקנים אזרחיים

מאת סופרו המדיני של "דבר"

כתב עברי עתיק על ידית קנקן שנמצאה בגבעון

יצחק נבון מוצע כיו"ר ועדת החוץ והבטחון

מאת סופר "דבר"

מכון העתונות הבין־לאומי מגנה יחס הערבים

"הדרישה לפטר את אריגו לוי ואי־מתן אשרה לאריק רולו בגלל מוצאו היהודי — הפלייה מזועזעת"

יהודי הונגריה מקווים לקבלת פיצויים מבון

א. נחמיאס נבחר ראש עיריית צפת

מאת ישעיהו עשני, סופר "דבר" בצפת

נכשלו המאמצים למנוע שביתת תחנות הדלק

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

הצעת חוק פרטית לביטול חוק באדר—עופר

תובעים "ייצוג מוגדל" במרכז השלטון המקומי

מאת סופר "דבר" בחיפה

התוקפים בסינגפור

(המשך מעמוד 1)

סינגפור קוראת לנסיגת ישראל מכל השטחים

ביאטה קלארספלד ארגנה הפגנה נגד סוריה — בפאריס

"וול סטריט ז'ורנאל":

סימנים ממשיים לבטול חרם הנפט

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

"פתח" רוצה החלטת או"ם על מעמדו כנציג הפלשתינים

מאת סופר "דבר" לעניינים ערביים

היום יינתן פסה"ד במשפט לילהאמר

מאת שלמה גינוסר, שליח "דבר" באוסלו

ברה"מ רוצה בסיס ימי במערב־אפריקה

"אל־אהרם" משבח מדיניות צרפת

קיטינג: ארה"ב תקטין מעורבותה ככל שהמו"מ ימשך

נורווגיה ביטלה הקיצוב בדלק

"אל־אנואר" הביירותי: משתפרים היחסים מצרים—לוב

דניה תגרש את משה כהן

סומאליה תצטרף לליגה הערבית

רבת־עמון מכחישה מגעים עם ישראל

ההסתדרות ביקשה לפגוש התעשיינים

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

ספיר שולל

(המשך מעמוד 1)

תזכיר על הוצאות המלחמה — מספיר לשגריר קיטינג

אוניברסיטה עממית
מיסודה של מועצת פועלי חיפה

חוגי לימוד ראשונים לשנת 1974
יעוץ אקדמי: אברהם וולפנזון (אוניברסיטת חיפה)

א) מדעי החברה
1. משטר מדינת ישראל
2. מבוא לכלכלה
3. פסיכולוגיה חברתית
4. מבוא לסוציולוגיה
5. לימודי עבודה: חוקי עבודה וביטחון סוציאלי, יחסי אנוש, כלכלת עבודה, תקשורת, הנדסת ייצור

ב) מדעי הרוח
1. ספרות עברית וכללית
2. שיפור הלשון העברית
3. חינוך להורים (חוגים שונים)
4. ידיעת הארץ
5. אמנות
6. תנ"ך (חוגים שונים)
7. חוגים ליהדות

ג) שפות זרות: אנגלית, ערבית, צרפתית, גרמנית.

צוות מרצים: מאוניברסיטת חיפה, ירושלים, בר־אילן, הטכניון ובי"ס הרפואה.

פרטים והרשמה: המחלקה לתרבות ולחינוך — מועצת פועלי חיפה. בשעות: 10—8 לפנה"צ, 18—16 אחה"צ (פרט לימי ו'), בחדרים 214, 203.
ב"ביתנו", רחוב ירושלים 29, טל. 668059, מ־5 עד 8 בערב.
ב"אורגים", רח' קלר 2, הדר הכרמל, טל. 81492.
בנוה־שאנן, בית ההסתדרות, הגליל 99, טל. 232111, מ־5 עד 7 בערב.

מנויי "דבר" — סלק חובך לשנת 1973

דבר DAVAR
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת אליהו אגרס
מנהל כללי גדעון נאמן
המו"ל — "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים)
סניפים: תל־אביב, בית "דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141; ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 14, טלפונים 231251-3; חיפה, רחוב הנביאים 22, טלפונים 642111-2-3

לעיני מיליוני צופי טלוויזיה הריעו חברי הקונגרס לניקסון

ואשינגטון, (א.פ., יו.פ., ע"ר ו־ע"ן) — הנאום „על מצב האומה" נשא ריצ'ארד ניקסון אור ליום תמול בפני שני בתי הקונגרס, וד בסיכום הצהרתו של הנשיא ביא לעולם „עידן של שלום", רק במזרח התיכון, אלא גם במקום אחרים בעולם. „לא רק דור הזה, אלא גם בדורות הב־אים".

הנאום נישא באווירה מסורתית מדי זה ובו סוקר הנשיא את היעדי ארה"ב המסורתיים. זמן קצר לאחר אום בגבעת הקאפיטול שודר ם מוקלט של הנשיא בכל רש־ת הרדיו והטלוויזיה.

ניקסון מנה חמישה תחומים מר־כזיים במדיניותה של ארה"ב:

ארה"ב תשאף לעשות צעד גדול לקראת שלום של קיימא בעולם על ידי מדיניות של מו"מ וכינון יציבות בין המעצמות הגדולות. היא תמשיך לשקוד על מדיניות ההפ־שרה עם בריה"מ וסין ותחתור להי־דוק יחסיה עם מערב אירופה ויפאן.

* ניקסון שב וקרא לקונגרס לס־מוך את ידיו על ההצעות להעניק העדפה כלכלית לבריה"מ — הצעות שנתקלו בקשיים בשל המפנות על היחס ליהודים ולבני מיעוטים אח־רים בבריה"מ.

* ארה"ב הציבה לה למטרה „לש־בור את גבו של משבר הדלק" ולהגיע לעצמאות בתחום אספקת האנרגיה לא יאוחר מסוף העשור הנוכחי.

* תקציב ארה"ב לשנת הכספים המתחילה ב־1 ביולי הקרוב יכלול סעיפי הוצאה בסכום כולל של 304.4 מיליארד דולאר. סכום זה מהווה עליה של כעשרה אחוז בהשוואה לשנה הנוכחית. התקציב יביא לגרעון בביצועו של 9.4 מי־ליארד דולאר. בדברו על התקציב חזר ניקסון לבעיית השלום בעולם ואמר, כי השלום לא ייכון אם ארה"ב תהיה מעצמה מדרגה ש־נית. לכן שולי התקציב הבא הע־לאה ניכרת בהוצאות לצורכי הב־טחה.

לא צפוי מיתון

* ניקסון הבטיח כי לא צפוי מיתון כלכלי בארה"ב, אך עם זאת ציין שהכלכלה האמריקאית תסבול הש־נה מהאטה מסויימת בגלל משבר הדלק, העליה באבטלה והמשך האינפלציה.

הנשיא חזר והצהיר, כי אין ב־דעתו להתפטר מתפקידו על רקע שערוריית ווטרגייט. „רצוני כי תד־עו, שאין לי כל כוונה לנטוש את התפקיד אשר העם בחר בי למלאו. אני מאמין שהגיע הזמן להביא את החקירה לסיומה. דומני, ששנה אחת של ווטרגייט מספיקה בהחל־לט".

ניקסון הוסיף, כי הוא מוכן ללכת לבית המשפט, כדי להיאבק בכל מאמצי ועדת הקונגרס לקבל לידיה מסמכים סודיים של הנשיאות.

קרוב לוודאי שהופעתו של הנ־שיא השיגה את מטרתה בקרב מיליוני האמריקאים המהססים. אבל האזינו לו באמצעות הטלוויזיה ר־שמו את התשואות החוזרות הנשנות מצד חברי הקונגרס.

מאידך, השפעת נאומו על חברי הקונגרס עצמם היא פחות ברורה. מרבית אלה שהריעו לנשיא היו רפובליקאים שמרניים, התומכים בו מאז ומתמיד. לעומת זאת נמנעו מלהריע לו רבים מן הדמוקרטים והליברלים.

ניקסון הקדיש רק דקות ספורות בנאומו לשערורית ווטרגייט, המ־איימת לשטש את ממשלו מזה 19 חודשים. הוא גם לא הביא כל הס־ברים נוספים למאורעות המוזרים ביסודה של שערוריה זו.

הגיע הממונה על מענק הקונגרס לקליטת עולים

עוזרו המיוחד של שר־החוץ האמריקאי לענייני הגירה ופלי־טים, הגיע אתמול לישראל, כדי לעמוד מקרוב על השימוש שייע־שה בסכום של 36.5 מיליון דולר שהעניק הקונגרס האמריקאי לצר־כי קליטתם של עולי ברה"מ ב־ישראל.

השליח־השגריר פרנק קלוג, מ־תאריו המדוייק הוא עוזר מיוחד למזכיר המדינה, אמר בנמל ה־תעופה בן־גוריון, כי עיקר מטרת המענק היא להקים מרכזי־קליטה ושיכונים לעולים, למען תכניות קליטה של אקדמאים, אנשי אמנות ומוסיקה, וכן „מפעלים" הקשורים בבתי חולים ממשלתיים, לאפשר לאלה העסקת רופאים עולים ולכי־סוי מן אישפוזם של עולים חולים.

בזמן שהותו בישראל, יבקר השגריר קלוג גם בכמה מוסדות־חינוך כדי להוכח אם ניתן לסייע להם למען יקלטו ילדי עולים. כן יבקר האורח באופקים. שם יס־קר שיכון חדש שכולו קרוונים מגורים, מאלה שנרכשו בכספי המענק ועזה ההלו להגיע מאר־ה"ב לישראל.

הר הגעש אטנה חידש את פעי־לותו הוולקאנית ולבה שחורה בק־צה מלועו של ההר והגיעה עד ל־גובה של 300 מטר.

מת סאם גולדווין חלוץ תעשיית הסרטים

לוס־אנג'לס, 31 (ע"ר). — סאם גולדווין, מחלוצי תע־שיית הסרטים ההוליוודית, אשר סרטיו כללו יצירות קלא־סיות כמו „במערב אין כל חדש" ו„אנקת גבהים" — מת אתמול בביתו בבוורלי־הילס בגיל 91.

הוא אושפז בבית חולים ב־סוף השנה שעברה לשורת בדיקות בגלל מחלת כליות. מצב בריאותו היה רופף מאז לקה בהתקף לב לפני חמש שנים.

מגלה הכוכבים

גולדווין היה האיש שגילה כוכבי קולנוע מפורסמים כמו גרי קופר, ויל רוג'רס, דייויד ניבן, דני קיי ורונלד קולמן. הוא גם הצליח לשכנע כמה מן הסופרים הדגולים ביותר של המאה להקדיש את מא־מציהם לאמנות החדשה של כתיבת תסריטי קולנוע. בין ה־אנשים שכתבו תסריטים בש־ביל גולדווין היו אנשים כ־סינקלר לואיס, בן הכט, רד־ברט שרווד ומוריס מטרלינק.

נוסף לסרטיו זכה גולדווין לפרסום גם בשל שנינותו. אמ־רות הכנף שלו נתפרסמו בשם „גולדווינזמים". אחת מאימ־רותיו המפורסמות היא: „כל מי שהולך לפסיכיאטור זקוק לבדיקת ראשו".

הופעתו הפומבית האחרונה היתה לפני שלוש שנים, כא־שר הנשיא ניקסון בא לביתו, כדי להעניק לו את „מדליית החירות". — עיטור הכבוד ה־

אזרחי הגבוה ביותר של אר־ה"ב. בעת קבלת המדליה היה גולדווין רתוק לכסא גלגלים.

גולדפיש בן וארשה

גולדווין נולד בוארשה להו־רים יהודיים שנשאו את השם גולדפיש. כבר בילדותו גילה תושייה עצמאית מפותחת ב־יותר ובגיל 11 נמלט מבית הוריו ויצא לעבוד כנפח ב־אנגליה. לאחר שנתיים במ־דינה זו היגר לארה"ב, הוא החל לעבוד כסוכן מכירות של כפפות. רק בע־בור 11 שנה מצא את ייעודו האמיתי בתעשיית הסרטים ש־היתה אז בחיתוליה.

ארגוני העולים ...נו במניעת ירידה

מאת סופר „דבר" לענייני קליטה

הוועד המתאם של התאח־דויות העולים בישראל דן תמול בדרכים לעידוד הע־ליה מהמערב, שיפור הע־ליה ומניעת ירידה של עו־לים מהארץ. בכנס הועלו הצעות בקשר לעתידו של משרד הקליטה בממשלה הבאה.

בכנס הושמעה ביקורת על רי־בוי הרשויות המטפלות בקליטת עולים והיוצרות ביורוקרטיה ו־צויות חינם של העולים.

הושמעו דעות בעד ונגד איחוד משרד הקליטה" עם מחלקת הע־ליה והקליטה של הסוכנות.

נמתחה ביקורת על ההסברה והמידע של משרד הקליטה והסו־כנות לעולים וצויין שאין תיאום ביניהם ושורר כפילות ואפילו אינ־פורמציה סותרת. צויין כי העולים סובלים מריבוי וכפילות של מוס־דות עליה וקליטה ונשמעה תביעה להקמת רשות ממלכתית אחת ל־שני הנושאים הנ"ל.

כמעט כל נציגי ההתאחדויות ציינו, שהבעיה הקשה ביותר ב־קליטת העליה היא הקליטה החב־רתית וא' קליטה חברתית היא ל־רוב הגורם לירידה מהארץ וב־עיקר של מהנדסים.

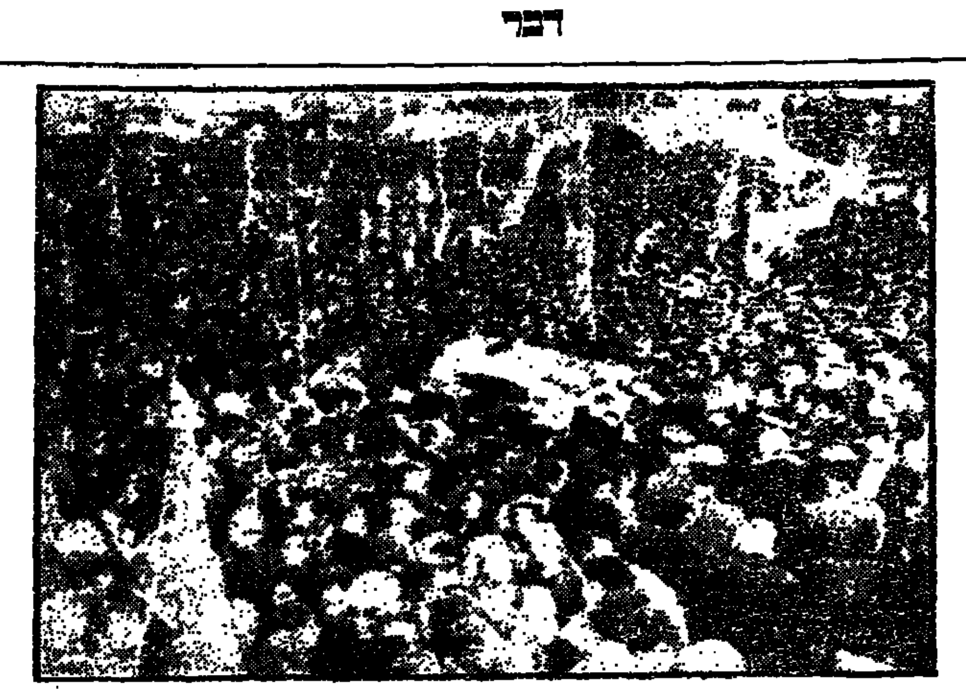

המוני קפריסאים בלווייתו של גנרל גריוואס בלימאסול.

מצרים תיגש לעבודות ניקוי התעלה בראשית מארס

קאהיר, (יופ"ע). — מצ־רים תתחיל כבר בחודש מארס בעבודת ניקוי תעלת סואץ, ו־מיד לאחר מכן יוחל בהרחבת נתיב השיט כדי שיוכל לש־מש גם אניות גדולות יותר — מסרו אמש פקידי ממשלת מצרים.

שר השיכון עוסמאן, אמר, כי ארה"ב ובריטניה מערביות אח־רות, וכן מדינות ערביות, מוכנות להגיש סיוע כספי לביצוע המשי־מה.

הנשיא סאדאת עומד להיפגש ב־קרוב עם יו"ר רשות תעלת סואץ, אחמד משהור, כדי לדון בעתיד התכניות לגבי תעלת סואץ.

השיט בתעלה בהסכם

עם זאת הדגישו פקידים מצ־ריים, כי פתיחת התעלה לשיט הבין־לאומי, לרבות ספינות יש־ראליות, תהיה תלויה בהשגת הס־כם שלום כולל עם ישראל. „ני־קוי התעלה והרחבתה הוא דבר אחד, ופתיחתה מחדש הוא דבר אחר", אמר אחד הפקידים.

מיד לאחר ה־5 במארס

הפקידים המצריים הביעו את הק־ווה, שעם סיום פעולת הניקוי והכנת התעלה לחידוש השיט, יתקדם המו"מ הערבי־ישראלי על הסדר כולל ויביא תוצאות של ממש.

בראיון עם כתב חברת השידור האמריקאית „א.בי.סי", אמר השר עוסמאן, כי עבודת ניקוי ה־תעלה תתחיל מיד לאחר 5 ב־מארס. תאריך זה הוא המועד ש־בו צריכים כוחות ישראל להש־לים את נסיגתם בהתאם להסכם הפרדת הכוחות ולעבור לקו ה־חדש בסיני. עוסמאן הסביר כי לפי התכניות תנוהל העבודה ב־תעלת סואץ כדלקמן:

* לאחר הגילוי של עבודת הניקוי יידרשו 10 עד 15 יום כדי להרחיק את המוקשים מנתיב ה־מים, הנמשך לאורך 162 קילו־מטרים.

הרחקת האניות וסילוק העפר

* בהמשך העבודה יוחל ב־הרחקת הכבשולים השקועים ב־תעלה וסילוק העפר שהצטבר ב־תוכה, כדי להחזיר את העומק למצב שהיה קיים לפני 1967. עו־מק זה אפשר מעבר אניות עד לנפח של 60,000 טון. עבודה ני־קוי זו תימשך פחות משישה חו־דשים.

* במשך השנתיים שלאחר מ־כן תיעשה עבודת ההרחבה וההע־מקה של התעלה, כדי שתוכל לקלוט מיכליות עד לתפוסה של 150,000 טון.

* בשלב הבא תיעשה עבודת פיתוח נוספת, כדי לאפשר קלי־טת מיכליות עד לנפח של רבע מיליון טונות. עוסמאן לא אמר כמה זמן עתיד שלב זה להי־משך.

בסיום דבריו אמר עוסמאן: „אני מקווה, שההסדר עם יש־ראל יושג בזמן הקרוב. איננו אוהב מלחמה".

„אל אהראם" חוזר ומאשים: פורק מפעל דשנים

„אל־אהראם" האשים בינתיים שוב את ישראל בהפרת ההסכם להפרדת הכוחות, בהכריזו, כי דבר זה עלול להשפיע לרעה על ההתקדמות לקראת הסדר כולל של הסכסוך.

במאמר ראשי מתייחס העתון ל־ידיעה שפורסמה ביום ד', האו־מרת, כי הכוחות הישראליים ה־נסוגים פירקו מפעל דשנים ו־מפעל פטרו־כימי בשולי העיר סו־אץ והעבירו אותם לישראל. „זו־הי פעולת פירטיות והפרה של הסכם הפרדת הכוחות", אומר בעל המאמר הראשי. העתון טוען, כי הסכם ההפרדה קובע שהישראלים לא יפגעו במתקנים אזרחיים. ה־עתון מדגיש, כי ערכו של הסכם ההפרדה הוא בשמירת כל חלקיו ככתבם וכלשונם.

„אהראם" מוסר גם, כי סאדאת נתן הוראות לכל מחלקות ה־ממשלה להעניק עדיפות ראשונה במעלה לעבודות השיקום של ה־ערים באיזור תעלת סואץ. לדברי העתון, עומד הקאבינט המצרי ל־התכנס בסוף החודש הבא, כדי לחדש את הדיונים על שיקום איזור סואץ.

„אהראם" טוען עוד, כי יחידות מצריות גילו שדות מוקשים מחוץ למקומות המסומנים על המפות שנמסרו להם על־ידי נציגי יש־ראל בעת חתימת ההסכם על הפ־רדת הכוחות.

גדודי נוער לשיקום

סופר „דבר" לענייני ערבים מוסר:

מצרים מקימה „גדודי נוער" ש־יסייעו בשיקום ערי התעלה. גדוד הנוער הראשון, המונה 300 צעי־רים, עומד להגיע עוד היום ל־עיר סואץ, כדי לעזור בפינוי ההרי־סות ובשיקום מערכת החשמל.

זה שבועות אחדים שבמחוזותיה השונים של מצרים רוש־מים מתנדבים לעבודות שיקום בתעלה ועד כה הושלם התקן של חמישה „גדודי נוער" כאלה.

המנהיג הסוציאליסטי הצרפתי פרנסוא מיטראן בפגישה עם נשיא מצרים אנוואר סאדאת.

להוסיף החלטת סוריה —

הודעה סובייטית־סורית

דמשק, (ע"ר). — „אין ל־כונן שלום בר־קיימא במזרח ה־תיכון ללא נסיגה מלאה של ישר־אל מהשטחים הערבים שנכבשו לאחר מלחמת יוני 1967" — צו־יין בהודעה סורית—סובייטית, ש־פורסמה בתום הביקור הרשמי של משלחת פרלמנטרית סובייטית ב־סוריה.

בראש המשלחת עמד סגן יו"ר הסובייט העליון של ברית ה־מועצות פיודור קורגאנוב.

ההודעה המשותפת מגנה גם את „הגזענות והפרת זכויות האדם בשטחים הערבים הכבושים ובאפ־ריקה".

צירי פרלמנט בריטיים נגד מינוי שאזלי כשגריר

לונדון, (עסט"א). — צי־רי פרלמנט בריטיים, לחצו את־מול על ממשלתם, לסרב לאי־שור את מועמדותו של הגנראל סעד שאזלי, מי שהיה רמטכ"ל הצבא המצרי, לתפקיד שגריר מצרים בלונדון.

ציר הליבור סטאנלי קלינטון דייויס, אמר בפנותו אל שר המדינה לענייני חוץ לורד באל־ניל: „פגיעה גסה היא ברגשותיהם של אזרחים בריטיים נאמנים, ש־איש הידוע בכך, שהתרועע עם פאשיסטים, בעת שעבד בשגרי־רות מצרים בלונדון בשנת 1962, והיה מוכן להוציא אלפי לירות על הפצת תעמולה אנטי יהו־דית — ייכפה עתה על ארץ זו כשגריר".

התקדים הסעודי

דייויס אמר, כי יש תקדים ל־סירובה של ממשלה לאשר מו־עמדות שגריר, והצביע על ה־מקרה אשר בו סירבה סעודיה לאשר את מועמדותו של סר הוראס פיליפס, בנימוק שהוא יהודי.

הציר השמרני, מייקל פידלר אמר, כי שום אדם הגון לא יוכל להסכים לכך, שאדם הידוע בק־שריו עם הפשיסטים — יתקבל בבריטניה בתפקיד רשמי כלשהו.

באלניל אמר בתשובה, כי כל השיקולים יובאו בחשבון, בעת ש־הממשלה תשקול את השאלה אם לאשר את מועמדותו של שאזלי. אולם בשלב זה אין הוא יכול להיכנס לדיון על דברים שנובאו בעתונות.

סקר „דחף": רוב הציבור בישראל מצדיק את שרון

46 אחוזים מהציבור בישראל מצדיקים את אלוף (מיל.) אריאל שרון בוויכוח המתנהל ל־אחרונה — כך נמצא זה הועלה בסקר טלפוני שנערך בימים אלו ע"י מכון המחקר „דחף".

למידגם בן 500 מרואיינים — 230 גברים ו־270 נשים — הוצגה השאלה: „בוויכוח ה־מתנהל עם אריק שרון, האם אתה מצדיק או לא מצדיק את אריק שרון?"

46 אחוז, כאמור, מצדיקים את אלוף (מיל.) אריאל שרון, 30.6 אחוז מצדיקים אותו ב־אופן חלקי או שאינם יודעים להחליט. 23 אחוז אינם מצדי־קים אותו.

מנהל הסקר ד"ר דניאל לומ־ברוזו מוסר, כי רוב המרואיי־נים שטענו כי הם מצדיקים את אריאל שרון באופן חלקי או שהתקשו להחליט — ציינו שהם מסכימים עם דעותיו, אבל לא עם דרך הפירסום בה נקט.

הסקר נערך בערים: ירוש־לים, תל־אביב וחיפה.

יצחק קינן נבחר יושב ראש מועצת בית שאן

מאת סופרי „דבר"

יצחק קינן נבחר אמש לתפקיד יו"ר המועצה המקומית בית־שאן מטעם המערך. הוא נבחר בקולו־תיהם של שישה מנציגי המערך. שלושה נציגי ליכוד הצביעו נגד. אולם ראש סיעת הליכוד ד"ר ב. רוזנברג הודיע, שסיעתו תהיה אופוזיציה קונסטרוקטיבית. אחד מנציגי המפד"ל נמנע מהצבעה ו־אילו חברו לסיעה לא נכח בישי־בה.

במועצה המקומית בית־שאן יש 11 חברים, מהם 6 נציגי מערך, 3 ליכוד ושניים מפד"ל.

נבחרו מזכירי מועצות פועלים

יוסף אשתר נבחר אמש לכהונה נוספת כמזכיר מועצת פועלי חד־רה. יוסף אשתר הגיע לישיבת המועצה התגייס ישר מהמילואים בבגד צה"ל, בדרגת רב־סרן. הוא הודה על האמון שניתן בו. סקר פעולות המועצה והתווה תכ־נית פעולה לשנים הבאות. הוא קרא לחברי ליכוד לשתף פעולה עם המזכירות הנבחרת לשתף את־תם בעבודה היום־יומית.

כן נבחרה גם מזכירות של 13 חברים, כולם מסיעת המערך. ב־מועצה 27 חברים ומהם מערך (19), ליכוד (7), ל"ע (2). המו־עצה בחרה גם בוועד מבקר.

אלי גבע נבחר אמש לכהונה ראשונה כמזכיר מועצת פועלי גב־עת־עדה. כן נבחרה מזכירות בת 5 חברים. במועצה 9 חברים — 7 מהמערך ו־2 מליכוד. מזכיר מועצת הפועלים היוצא א. זרון מיועד לראשות המועצה.

הגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 5/74 שהתקיימה ביום 31.1.74 זכו הכר־טיסים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המספרים: 184457 ; 599613. בסך 50,000 ל"י זכה המספר: 028262. בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 596059 ; 628676. בסך 6,250 ל"י זכו המס־פרים: 476634 ; 509496 ; 607183 ; 661875.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־04247 ; 11062 ; 55910 ; 59519 ; 66468 ; 69527 ; 77363 ; 78992 ; 79665 ; 89427.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־00006 ; 06741 ; 09064 ; 16096 ; 17783 ; 17885 ; 18728 ; 20462 ; 25170 ; 28923 ; 29344 ; 35409 ; 39780 ; 42404 ; 47333 ; 64098 ; 65014 ; 68601 ; 69543 ; 70201 ; 76723 ; 84471 ; 92615 ; 97930 ; 99967.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0615 ; 0709 ; 2385 ; 3747 ; 3770 ; 8028 ; 9121.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0312 ; 0532 ; 0596 ; 0634 ; 0914 ; 1205 ; 1247 ; 1464 ; 1480 ; 1722 ; 1946 ; 2034 ; 2074 ; 2478 ; 2546 ; 2577 ; 3430 ; 3590 ; 3894 ; 4181 ; 4938 ; 5067 ; 5175 ; 5295 ; 5402 ; 6096 ; [illegible] ; 6773 ; 6938 ; 7537 ; 7985 ; 8080 ; 8146 ; 8150 ; 8324 ; 8592 ; 8816 ; 9011 ; 9541.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3.

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 032021 ; 052418 ; 100120 ; 106063 ; 179335 ; 192369 ; 235372 ; 241904 ; 282953 ; 304555 ; 368514 ; 387052 ; 413383 ; 466803 ; 552958 ; 558316 ; 593097 ; 665255 ; 681788 ; 703462 ; 712479.

נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר מקבל מפה מן המאה ה־14 מידי ראש משלחת הבונדס סאם רוטברג.

אלמוגי: אין סכנה שחיילים משתחררים יתקלו באבטלה

שר העבודה יוסף אלמוגי הצהיר אמש, כי אין כל סכ־נה שחייל כלשהו, שישוב מן החזית, יימצא במצוקה של חוסר עבודה. בשלב זה — אמר השר — מחריפה ב־עיית המחסור בכוח האדם ולא חמרה תעסוקה.

בדברו בישיבת המועצה הכל־כלית לשעת חירום שהתכנסה בבית מפעל הפיס בתל אביב, אמר שר העבודה, כי בחודש ינואר חל שי־פור בשוק העבודה לעומת החודש הקודם. לא התגלתה בציה רצינית של אבטלה והמצב בתחום זה הולך ומשתפר.

המועצה הכלכלית לשעת חירום, אשר מונתה לאחר המלחמה ע"י ראש הממשלה, כוללת 48 אנשי כלכלה, מנהלי חברות ומוסדות.

המועצה התכנסה בראשות שר האוצר פנחס ספיר ובהשתתפות שרי העבודה והמסחר והתעשייה, וכן מנכ"לים של משרדי העבודה, החקלאות, המסחר והתעשייה, הדו־גוך והפנים, ואנשי האוצר.

שיעור ההשתתפות בהחזקת רכב: 44 אגורות לק"מ

מאת כופרו הכלכלי של „דבר"

החשב הכללי באוצר הודיע את־מול למשרדי הממשלה על העלאת שיעור ההשתתפות בהוצאות אח־זקת רכב בעקבות ייקור הדלק. שיעור ההשתתפות יוגדל מ־39 אגורות ל־44 אג' לק"מ. העלאת תעריף ההשתתפות נכנסת לתוקף מהיום.

תשלום של 44 אג' לק"מ חל עד 16,000 ק"מ. מעל לזה יהיה שיעור ההשתתפות 27 אג' לק"מ.

יו"ר ועדת הרכב העליונה של ההסתדרות, ח"כ הלל זיידל, מסר אמש שיכונס בדחיפות לישיבה את ועדת הרכב כדי לדון על העלאת שיעור ההשתתפות באחזקת רכב במוסדות הארגוניים והמשקיים של ההסתדרות. בדרך כלל מתאי־מה ההסתדרות את שיעור ההש־תתפות באחזקת רכב לזו המקו־בלת בממשלה.

דייויד רוקפלר בא במטוסו הפרטי לביקור קצר

דייויד רוקפלר, המיליונר האמ־ריקאי הנודע, והבעלים של בנק „צ'ייס מנהטן" הגיע אתמול בערב במטוס סילון פרטי לביקור של 36 שעות בארץ.

היום ייפגש רוקפלר עם ראש־הממשלה, עם סגן ראש הממשלה, עם שר החוץ, עם שר האוצר, עם נגיד בנק ישראל ועם שגריר ארה"ב בישראל קנת קיטינג. ייתכן כי האורח ייפגש גם עם שר הבטחון משה דיין.

מטוסו של רוקפלר הגיע לארץ מנסיכות המפרץ הערבי „שארג'ה", שם לכן ביקר באיראן, ירדן, כוויית, ערב הסעודית, עומאן, באחריין, אבו דאבי ודובאי.

בישראל יבקש רוקפלר לברר מה הם צרכיה של ישראל מבחינה כלכלית.

ממשלת בריטניה היפנתה מחאה תקיפה ללוב, בקשר לתמי־כתה ב„צבא האירי הרפובליקאי" — הצהיר אמש שר ההגנה הלורד בלניל, בבית הנבחרים בלונדון.

גם לאחר סגירת שנאו נמשכת העליה דרך וינה

מושב חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית שהתכ־יים השבוע בירושלים, היה מן המפגשים החשובים וה־גדולים ביותר בעולם היהו־די, בצילה של מלחמת יום הכיפורים. במושב זה באו לידי ביטוי רגשי הסולידר־יות, האחדות והמעורבות הפעילה של יהדות העולם ומדינת ישראל — אמר מקס פישר, יו"ר חבר הנאמנים ומהנהגיה הראשיים של יהדות ארה"ב במסיבת ע־תונאים שהתקיימה אתמול בבית אגרון בירושלים, עם נעילת המושב.

אריה דולצ'ין, יו"ר בפועל של הנהלת הסוכנות היהודית, ציין את גילויי המסירות וההזדהות של נציגי העם היהודי על תפוצותיו בהעמידו כי חבר הנאמנים הח־לים, על־פי יוזמה פנימית וללא שהיות, על מגבית נוספת בקרב יהדות העולם בסך של עוד 1,250 מיליארד דולר למען ישראל. ב־נוסף ליעדי המגבית שנקבעו ל־אחר מלחמת יום הכיפורים.

הדוברים כסרו, כי הדרות להתעוררות ולהתלהבות שפקדו את תפוצות ישראל נוכח המלחמה, הוגדל תקציב הסוכנות היהודית כמעט פי־שניים ותוקצב של 720 מיליון דולר, שבמחציתם יופנו לסימון שירותי סעד ושיכון לצר־לים, לשרותי בריאות ובעיקר לתמיכה ניכרת בחינוך הגבוה. לרבות ביביבות. דולצ'ין מסר על הקמת קרן של 100 מיליון ל"י לקליטת אקדמאים. בציינו שכיום מצויים עדיין בארץ כ־3000 אקדמאים שטרם נקלטו. קרן אחרת, של 10 מיליון ל"י, מוקמת לסיוע בקליטת אנשי־מדע.

בתשובות לשאלות מסר דולצ'ין, כי מאז מלחמת יום הכיפורים לא פסקה העליה אף ליום אחד. וגם לאחר הסגור מחנה המעבר בשנאו שבוינה לעולים מברה"מ נמשכת העליה מארץ זו דרך אוסטריה בצורה שוטפת ובתנאים המניחים את הדעת.

באוקטובר הגיעו לארץ 4200 עולים מברה"מ; בנובמבר — 3800 ; ובדצמבר 3600. בסך הכל באו לישראל מברה"מ 33,600 עו־לים בכל שנת 1973.

תחזית העליה הכוללת לישראל בשנת 1974 היא בשיעור של 70,000 עולים, מחציתם מברה"מ.

צויין, כי שיעור הירידה מקרב העולים החדשים מסתכם באחוז אחד בלבד.

91 נספו באסון אווירי באיי סמואה

ניו־יורק, (יופ"ע, ע"ר ו־ע"ן). — 91 אנשים נספו ו־עשרה אחרים נפצעו קשה בהתרסק מטוס של חברת „פאן אמריקן" בסערה עזה ליד הכפר פאגו־פאגו באי טוטואילה שבקבוצת איי סמואה האמריקאיים בדרום האוקיאנוס השקט.

91 הנוסעים נשרפו למוות. כא־שר נלכדו בתוך המטוס הבוער. עשרת הניצולים — שלוש נשים ושבעה גברים — הולצו מן המטוס בעודם בחיים, אולם מצבם של שמונה מהם אנוש. מאחר שהם סובלים מכוויות על פני יותר מ־50 אחוז משטח גופם. שני הנותרים הם במצב מניח את ה־דעת.

הקברניט, לרוי פטרסון מסאן פרנציסקו, הודיע למגדל הפיקוח של פאגו־פאגו לפני ההתרסקה, כי במטוס פרצה דליקה. הוא דיווח על סופה עזה של ברקים ורעמים. מיד אחרי כן הוטח ה־מטוס אל הקרקע, 330 מטרים לפני מסלול הנחיתה.

אחד הניצולים סיפר, כי כל הנוסעים ניסו לפרוץ החוצה ד־רך כדי כך חסמו את היציאות. הוא עצמו הצליח להיחלץ ול־החליק החוצה על פני אחת ה־כנפיים.

הוסיין התאמן בהטסת „יגואר"

לונדון, (יו.פ.). — חוסיין מלך ירדן ערך אתמול טיסת אימונים במטוס הקרב הבריטי החדש „יגואר". חוסיין, נמצא מאז שלשום בבריטניה, כדי להשתתף בחגיגות של אחד מלהקי חיל האוויר המלכותי.

בסוף השבוע אמור חוסיין להיפגש עם ראש ממשלת ברי־טניה אדוארד הית ואז ידון באפשרות רכישת „יגוארים".

בחירת יוסף אלמוגי לראש עיריית חיפה· בתצלום: אלמוגי מקבל ברכת מ"מ ראש העיריה עד כה וסגנו המיועד י· ציזיל.

אוניברסיטת תל-אביב

המושב השנתי השישי של חבר הנאמנים

בנין מקסיקו קרית האוניברסיטה, רמת-אביב.

לוח זמנים

יום שני, י"ב בשבט תשל"ד — 4.2.74
15.30 ישיבת הועדה המתמדת
17.00 ישיבת הועדה להשקעות מקרנות
20.00 קבלת פנים של יו"ר חבר הנאמנים, מר ויקטור קארטר ורעייתו לבאי חבר הנאמנים מחוץ לארץ.

יום שלישי, י"ג בשבט תשל"ד — 5.2.74
10.00 דיוני המושב
15.00 דיוני המושב
18.00 טקס פתיחת המושב השנתי השישי באודיטוריום בר-שירה

יום רביעי, י"ד בשבט תשל"ד — 6.2.74
09.00 דיוני המושב
15.00 דיוני המושב
20.00 טקס חלוקת מילגות באודיטוריום בר-שירה

יום חמישי, ט"ו בשבט תשל"ד — 7.2.74
09.30 ישיבת המליאה
14.00 דברי נעילה
19.00 קבלת פנים של נשיא המדינה, הפרופ' אפרים קציר ורעייתו לכבוד חברי חבר הנאמנים.

רגע ; חושבים!..

דירות־רווחה בקרית ביאליסטוק (יהוד)

כל הדירות בשלב א' נמכרו!
עתה, שלב חדש של דירות-רווחה 3 ו־3½ חדרים.

פרטים נוספים:
„רסקו" תל־אביב, רחוב הר־סיני 1, טלפון 622211.

רסקו RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

שגריר ארה"ב בישראל קנת קיטינג נפגש עם הרב הראשי, הרב שלמה גורן.

ביום עיון מטעם המידרשה למינהל

זכויות המגוייסים הן חובת המדינה והמשק

השאלה כיצד להבטיח את זכויות המגויסים בתקופת החירום, כגון הבטחת שכר, רציפות ותיקונים [illegible] ... התכנסו כ־200 איש ממפלגות, ממשלתיות, גופים ממלכתיים וציבוריים, מוסדות ההסתדרות והעובדים, בנקים, מפעלי תעשייה ההסתדרותית והעירונית.

בין המרצים היו: סגן נציב [illegible] ... (ע)

עורכים סקר על סיבות פרישת האחיות מהעבודה

[illegible]

עולים אקדמאים עובדים כפועלים פשוטים במכתשים

נקלטו יפה וממלאים תפקידם כראוי

מאת משולם עץ, סופר „דבר"

כ־40 עולים אקדמאים מברית־המועצות, בהם פרופ׳ למתמטיקה וכן רופאים, החלו לעבוד כפועלים פשוטים ב„מכתשים", המפעל הכימי הגדול בבאר־שבע.

העולים מתגוררים במרכז קליטה בערד ... [illegible]

הטיסות הבין־לאומיות יתייקרו ב־7% במארס

העלאה נוספת צפוייה במשך השנה

מאת סופר „דבר" לענייני תעופה

חודש מארס השנה, נוסף לההתייקרות של 6% שהלה בינואר השנה — הודיע אתמול מנכ"ל „אל על" מרדכי בן ארי בפגישה עם כתבי התעופה בבית סוקולוב בתל־אביב.

[illegible]

„חודש חניכות" בבי"ס „עמל" בבאר־שבע

מאת סופר „דבר" בנגב

[illegible]

גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור

משרד המסחר והתעשיה

לוח מחירים מכסימליים לצרכן למצרכי מכולת

המצרך	האריזה	המחיר לצרכן
לחם		
לחם כהה אחיד	1 ק"ג	55 אג'
לחם כהה אחיד	750 גרם	50 אג'
לחם לבן	750 גרם	55 אג'
לחם לבן	250 גרם	35 אג'
חלה עגולה או קלועה	500 גרם	60 אג'
לחמניה	60 גרם	13 אג'
לחם שיפון או לחם כמון	500 גרם	60 אג'
חלב ומוצריו		
חלב שתיה מפוסטר	שקית של 200 מ"ל	25 אג'
חלב שתיה מפוסטר	שקית של 500 מ"ל	55 אג'
חלב שתיה מפוסטר	שקית של 1 ליטר	1.— ל"י
זבדה (לבניה) (כגון: „אשל", „עדית")	גביע של 170 מ"ל	35 אג'
לבן 3% שומן (כגון: „גיל", „עודי", „יעל")	גביע של 170 מ"ל	30 אג'
לבן כחוש (כגון: „רזי")	גביע של 170 מ"ל	28 אג'
שמנת חמוצה	גביע של 170 מ"ל	65 אג'
שמנת מפוסטרת לקצפת	שקית של 230 מ"ל	2.— ל"י
יוגורט	גביע של 170 מ"ל	45 אג'
יוגורט בטעם פירות (כגון: „פריגורט", „פרי חלב", „מעדן חלב")	גביע של 170 מ"ל	55 אג'
חמאה	חבילה של 100 גרם	1.20 ל"י
חמאה מלוחה	חבילה של 200 גרם	2.30 ל"י
גבינה לבנה כחושה רגילה	חבילה של 250 גרם	70 אג'
גבינה לבנה לחתוך כחושה (כגון: „כנען")	חבילה של 250 גרם	90 אג'
גבינה לבנה לחיתוך כחושה (כגון: כנען)	חבילה של 500 גרם	1.80 ל"י
גבינה כתושה למריחה	גביע של 250 גרם	75 אג'
גבינה שמנה רגילה	חבילה של 250 גרם	75 אג'
גבינה שמנה למריחה	גביע של 250 גרם	80 אג'
גבינת שולחן שמנה	חבילה של 250 גרם	90 אג'
גבינה לבנה שמנה לחתוך	חבילה של 250 גרם	1.— ל"י
גבינה לבנה שמנה לחתוך	חבילה של 500 גרם	2.— ל"י
גבינת קוטג' (9%)	גביע של 225 גרם	1.— ל"י
גבינה קשה חצי שמנה „גלבוע"	1 ק"ג	10.— ל"י
גבינה קשה חצי שמנה „גלבוע" (ארוז בפרוסות)	חבילה של 150 גרם	2.25 ל"י
גבינה קשה שמנה „עמק"	1 ק"ג	11.— ל"י
גבינה קשה שמנה „טירואן" „פאר" או „אדמור"	1 ק"ג	11.50 ל"י
גבינה קשה כלילת שומן „טל העמק"	1 ק"ג	14.— ל"י
גבינה קשה שמנה „גוש חלב" (ארוז בפרוסות)	חבילה של 200 גרם	2.70 ל"י
גבינה קשה כלילת שומן „דנה" נהריה	1 ק"ג	14.20 ל"י
גבינה קשה כלילת שומן „מירון"	1 ק"ג	13.30 ל"י
גבינה קשה כלילת שומן „ערד" או „הדר"	1 ק"ג	13.— ל"י
גבינה קשה כלילת שומן „טל העמק" (ארוז בפרוסות)	חבילה של 200 גרם	3.30 ל"י
גבינה קשה שמנה „מירון" (ארוז בפרוסות)	חבילה של 150 גרם	2.80 ל"י
חלב מעוקר	בקבוק של 600 מ"ל	90 אג'
חלב מעוקר דל שומן (1%)	בקבוק של 600 מ"ל	88 אג'
משקה חלב עם קקאו	שקית בת 200 מ"ל	40 אג'
ביצים		
סוג 1		28 אג'
סוג 2		27 אג'
סוג 3		26 אג'
סוג 4		24 אג'
סוג 5		21 אג'
סוג 6		20 אג'
סוג 7		19 אג'

המצרך	האריזה	המחיר לצרכן
שמן, מרגרינה ומוצריהם		
מרגרינה עם או בלי מלח	חבילה של 200 גרם	47 אג'
מרגרינה עם או בלי מלח	גביע של 250 גרם	70 אג'
מרגרינה דלת קלוריות	גביע של 250 גרם	65 אג'
מרגרינה לאפיה	חבילה של 200 גרם	47 אג'
מרגרינה עם חלב	חבילה של 200 גרם	70 אג'
מרגרינה עם חלב	גביע של 250 גרם	90 אג'
שמן סויה מזוקק	בקבוק זכוכית של 580 גרם	1.05 ל"י
שמן סויה	בקבוק פלסטי 920 גרם	2.15 ל"י
דגים, כבד		
קרפיון חי	1 ק"ג	5.— ל"י
כבד קפוא	1 ק"ג	13.50 ל"י
גפרורים		
גפרורים	חבילה של 12 חפיסות	90 אג'
גפרורים	חפיסה	8 אג'
טחינה, חומוס		
טחינה מוכנה	פחית של 100 גרם	75 אג'
טחינה נמסה	פחית של 100 גרם	1.11 ל"י
חומוס מוכן	פחית של 100 גרם	75 אג'
חומוס מוכן	פחית של 310 גרם	1.80 ל"י
חומוס מוכן	פחית של 420 גרם	2.24 ל"י
חומוס נמס	פחית של 100 גרם	1.— ל"י
קמח, סוכר, אורז		
קמח סולת או קמח לבן מיוחד	1 ק"ג	1.30 ל"י
קמח רגיל מנוקה	1 ק"ג	1.25 ל"י
סוכר בשקית	1 ק"ג	2.— ל"י
אורז ארוז בשקיות	1 ק"ג	3.90 ל"י
אורז במשקל	1 ק"ג	3.80 ל"י
מוצרי קמח ובצק		
מקרונים, ספגטים (אוסם)	חבילה של 400 גרם	1.15 ל"י
אטריות, פתיתים (אוסם)	חבילה של 400 גרם	1.— ל"י
מקרונים, ספגטים „פאר החיטה" (אוסם)	קופסא של 250 גרם	1.— ל"י
אטריות עם ביצים (אוסם)	קופסא של 200 גרם	95 אג'
משקאות		
בירה לבנה	בקבוק של 48 ס"ל	72—71 אג'
מאלט	בקבוק של 48 ס"ל	56—55 אג'
גזוז „קוקה קולה"	בקבוק של 1 ליטר	1.50—1.55 ל"י
גזוז „שוופס"	בקבוק של 1 ליטר	1.30—1.35 ל"י
גזוז מסוגים אחרים (כגון: „גולדסן", „טמפו" ואחרים)	בקבוק של 1—1.1 ליטר	1.20—1.25 ל"י
משקה קל הדרים	בקבוק של 65 ס"ל	55—60 אג'
תה וקפה		
קפה נמס (תוצרת „עלית")	קופסא 56 גרם	2.32—2.40 ל"י
קפה נמס (תוצרת „עלית")	קופסא 227 גרם	8.80—9.15 ל"י
קפה נמס (תוצרת אחרת)	קופסא 56 גרם	2.23—2.31 ל"י
קפה נמס (תוצרת אחרת)	קופסא 227 גרם	8.60—8.80 ל"י
תה סוג 74 בחבילת חמרן	100 גרם	1.43 ל"י
תה סוג 510 בחבילת חמרן	100 גרם	1.57 ל"י
תה בשקיקים של 1 גרם עם סרט חמרן (ויסוצקי)	25 שקיקים	1.06 ל"י
תה בשקיקים של 1.5 גרם עם סרט פוליאתילן (ויסוצקי)	25 שקיקים	1.40 ל"י
שוקולד מסוג עממי		
שוקולד חלב	חבילה של 50 גרם	55 אג'
שוקולד מריר	חבילה של 50 גרם	55 אג'
שוקולד בוטנים	חבילה של 50 גרם	55 אג'
שוקולד חלב	חבילה של 100 גרם	1.10 ל"י
שוקולד מריר	חבילה של 100 גרם	1.10 ל"י
שוקולד חלב	חבילה של 200 גרם	2.20 ל"י
שוקולד מריר	חבילה של 200 גרם	2.20 ל"י

גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור גזור ושמור

„הליכוד" בתל־אביב פועל לשיפור תדמיתו בעקבות התקריות בשכונת התקוה

מאת זבולון [illegible], סופרת „דבר" בתל־אביב

עסקני „הליכוד" בתל־אביב החלו אתמול בפעילות נמרצת לשיפור תדמיתם בעקבות התקריות שאירעו אמש בשכונת־התקוה. [illegible]

נבחרו מחדש מזכירי מ. פ. עפולה ומגדל־העמק

[illegible]

צבי הרר — בראש קרית־אתא

[illegible]

שלוש שנות מאסר לאנס

אנס בן 19 נידון אתמול לשלוש שנות מאסר בפועל ולשנתיים מאסר על תנאי, [illegible]

נאשם בהחזקת תחמושת — בדיין

[illegible]

משלחת מחברון תבקר בבית הכלא בבאר־שבע

משלחת של ראשי עיריות ונכבדים מאזור חברון תערוך ביקור בבית הכלא המרכזי בבאר שבע, [illegible] (ע)

זכה בתביעה נגד עיריית רמת־גן

מאת סופר „דבר" בגוש דן

[illegible]

בול נצחון לסאדאת

מאת א. [illegible], סופר „דבר"

[illegible]

הצעות עבודה

● [illegible]

חקלאות

● [illegible]

על מות השחקן הדגול

מאיר מרגלית ז"ל

אבלים

התיאטרון הלאומי הבימה

התיאטרון הקאמרי

התיאטרון העירוני חיפה

על מותו של

יוסף סקרופה ז"ל

מנהל קופת חולים מחוז חבר לשעבר

אבל

ועד הפועלים טייבה

הלוח החדש דרושים דבר

משרד התקשורת

דרושים דוורים

לחלוקת דואר בתל־אביב

ראשון לציון, אשקלון, רחובות ובאר־שבע

תנאי העבודה כוללים:

א. שכר — ההכנסה החודשית ברוטו של דוור (כולל כ־40 שעות נוספות בחודש) היא:

	רווק	נשוי + 1	נשוי + 2
בשנה הראשונה	965.— ל"י	1,020.— ל"י	1,060.— ל"י
בשנה השניה	1,035.— ל"י	1,080.— ל"י	1,115.— ל"י
בשנה השלישית	1,100.— ל"י	1,145.— ל"י	1,180.— ל"י
בשנה הרביעית	1,120.— ל"י	1,160.— ל"י	1,280.— ל"י
בשנה החמישית	1,200.— ל"י	1,250.— ל"י	1,285.— ל"י

ב. הטבות שונות

1) החזרת הוצאות נסיעה

2) ביגוד שערכו כ־600.— ל"י לשנה.

3) קצובת הבראה בשיעור של 200.— עד 400.— ל"י לשנה לפי שנות הוותק.

ג. השתלמות

הדוורים משתתפים בקורסים להשלמת השכלתם.

המועמדים מתבקשים לפנות לדואר ת"א, רח' החרש 8, למר נוס, מספר טלפון 03—36315 או 03—37761.

בערים האחרות למנהל הדואר המקומי.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

למפעלנו באזור רמלה

דרושים

* **מכונאי קרור** — לעבודות אחזקה.
* **מכונאי מטוסים** — לעבודות ייצור וביקורת.
* **מסגר מכני** — לעבודות ייצור הצטיידות.
* **חשמלאי מטוסים** — לעבודות ייצור וביקורת.
* **מחסנאי תעופתי**
* **נהג** — בעל רשיון לרכב כבד.
* **פקידה כתבנית/מזכירה** — דרוש ידע בעברית ומצב אנגלית.
* **עובדות חיוט** — (גם מתלמדות).

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה לוד.

מדינת ישראל

שירות התעסוקה

דרושים מתנדבים לעבודה בשכר

המקצוע	האיזור
● מכונאי כלים; מכונאי אלקטרוניקה	— תל־אביב
● רתכים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, ר"ג, באר־שבע
● חרטים; כרסמים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, ר"ג, חיפה
● פחחים	— תל־אביב, פתח־תקוה, רמת־גן
● מסגרים	— תל־אביב, חיפה
● מכונאי רכב; מכונאי תעשיה	— פתח־תקוה
● מכונאי קיטור או דיזל	— חיפה
● מפעילי דודי קיטור; צבעי רכב	— פתח־תקוה
● מפעילי תעשיה	— באר־שבע
● חשמלאי בנין; לוחות בקרה; רכב; רשיון להנהגל	— תל־אביב
● חשמלאי תעשיה; חשמלאי רכב	— פתח־תקוה
● חשמלאים; מכשירנים	— חיפה
● ברקמים	— תל־אביב, חיפה, פתח־תקוה
● אלקטרונאים	— תל־אביב
● עבודות אלקטרוניקה (הדרכה בעבודה)	— חיפה
● נגרי בנין	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה
● נגרי רהיטים	— תל־אביב
● נגרים בלתי מקצועיים (הדרכה בעבודה)	— ירושלים
● ברזלנים	— ירושלים
● פועלי בנין מקצועיים ובלתי מקצועיים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה
● מנהלי חשבונות (סוגים גבוהים); מתכנתות 2 שפות	— חיפה
● כתבניות עברית	— תל־אביב
● נשים לאיסוף נתונים בפרופסים ע"י ביקורים במפעלים (עבודה חלקית)	— תל־אביב
● מטפלות (עבודה חלקית)	— פתח־תקוה
● עוזרות לגננות; עובדי הבריאות	— רמת־גן
● חובשות	— ירושלים, תל־אביב, חיפה
● חייטים; תפרים; סנדלרים	— חיפה
● ברזנים	— תל־אביב, רמת־גן
● אורגים לפרגים ולמכונות עגולות	— תל־אביב
● מלצרים; הדיוטות; מבשלות חד; טבחים; עוזרי מטבח; עובדי מטבח	— תל־אביב
● מלצרים; עובדי מטבח; עובדי שירותים בתי־מלון	— ירושלים
● פועלות לבתי אריזה	— רחובות
● עובדים לעבודות בלתי מקצועיות לתעשיה	— תל־אביב, רחובות, פתח־תקוה, ר"ג, חיפה
● פועלים בלתי מקצועיים לתעשית מתכת	— תל־אביב, חיפה, ירושלים, פתח־תקוה, רמת־גן
● פועלים ופועלות לעבודות הזנבת קרטונים	— רמת־גן
● עובדי שירותים במסעדות	— פתח־תקוה, רמת־גן
● שומרים בלילה	— ירושלים
● מנקאים; פועלים; סבלים	— חיפה
● נהגים; פחחים; סבלים	— אילת (לפנות ללשכת עבודה אילת)

ברשות מדורי המתנדבים לעבודה בשכר בלשכות העבודה הזמנות רבות נוספות לעבודות שונות. כתנדבים בעוניינים מתבקשים לפנות לסניף הקרוב לביקום מגוריהם כפורט להלן. העבודה היא בשכר בהתאם לתעריפים המקובלים במסגרת עבודה.

כתובות מדורי התתנדבות לעבודה בשכר

* ירושלים, רח' מסילת ישרים 16 — טל. 02—231181
* תל־אביב, רח' יבנה 13 — טל. 03—625281
* חיפה, רח' דבורה 2 — טל. 04—666101
* רמת־גן, רח' ארלוזורוב 14 — טל. 03—720111
* פתח־תקוה, רח' אוסישקין 16 — טל. 03—914835
* רחובות, רח' יעבץ 8 — טל. 03—950462
* באר־שבע, רח' העצמאות 53 — טל. 057—4386

שעות קבלת קהל: בימים א'—ה' 8.00—15.00; ביום ו' עד 12.00.

תן ידך למאמץ המשקי

התנדב לעבודה בשכר!

דרושים מתנדבים

המוכנים לתרום מזמנם פעם אחת בשבוע לעזרה לתלמידים טעוני טיפוח במקצועות מתמטיקה/פיסיקה.

לפנות אל:

לשכת המתנדבים תל־אביב

רח' ההסתדרות 99

טל. 267193

מכרז 4/74

דרושות

מזכירה כתבנית

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות מזכירות והדפסה בעברית.

ידיעת השפה העברית על בוריה.

כתבנית מעולה

בשפה העברית

בעלת נסיון בהדפסה במכונת כתיבה חשמלית.

מקום העבודה — ת"א.

הדרגה — בהתאם לכשירויות המועמדת.

מועמדות — הרואות עצמן מתאימות למשרות הנ"ל — מתבקשות להגיש בקשותיהן בכתב יד בפירוט קורות חיים לת"ד 1122 ת"א — 61 000.

המוסד לבטיחות ולגיהות ליד משרד העבודה

שירות התעסוקה

שרות התעסוקה מציע: משרות פנויות

מכרז פומבי מס' 3/74

תואר המשרה:

פקיד השמה ורישום

הדרגה: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) בדרוג האחיד.

מקום העבודה: לשכת עבודה באר־שבע.

דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, ידיעת חוק שרות התעסוקה וההכנסות בשוק עבודה בארץ; נסיון בעבודה ארגונית או סוציאלית; כושר קשר עם מבקשים ומעבידים; כושר הבעה בכתב ובעל פה; שליטה בשפה העברית.

על המועמד לגור במקום.

הערה: המשרה היא בלתי צמיתה אשר עשויה להיות צמיתה במסגרת מיפקד עובד ארעי.

מכרז פומבי מס' 5/74

תואר המשרה:

פקיד השמה וגיוס לימאים

הדרגה: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) בדרוג האחיד.

מקום העבודה: לשכת עבודה לימאים חיפה.

דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, נסיון ימי, רצוי בדרגת קצינים או דרגה ימית מקבילה, ידיעת חוק שרות התעסוקה וההכנסות בשוק העבודה בארץ, ידיעה ונסיון בעבודה ארגונית ובהרגלים ימיים, שליטה בשפה העברית, רצויה ידיעת שפה נוספת.

על המועמד לגור במקום.

הערה: במסגרת מעסק עובד ארעי.

● על המעוניינים במשרות הנ"ל למלא טופס בקשה למשרה פנויה, טופס 1061 (אפשר לקבלו בכל בית־דואר), לצרף תעודה על ההשכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שרות התעסוקה, במדור המנגנון, הקריה, בנין מס' 2, ירושלים, עד ליום 10.2.74.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה החקלאית ברחובות

מודיעה על משרה פנויה של

מזכירה מדעית במחלקה לכלכלה חקלאית

מכרז מס' 33/74

תיאור התפקיד — עריכת חומר בדפוס באנגלית; הדפסת חומר מדעי ומכתבים הכוללים נוסחים אלגבראיים בכתב לשוני ועניני קורספונדנציה באנגלית; ביצוע עבודות מזכירות בעבור המחלקה.

דרישות התפקיד — השכלה תיכונית מושלמת (רצויה השכלה אקדמית); שליטה בשפה האנגלית; יכולת טובה מאוד של הדפסה בשפה האנגלית; נסיון קודם בעבודת מזכירות.

הדרגה — י"א—י"ב בדירוג האחיד.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עם שמות ממליצים עד תאריך 10.2.74 אל: — הפקולטה לחקלאות; ת. ד. 12, רחובות מיקוד 76.100 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה כמ' 33/74".

לאגרקסקו

חברה לייצוא חקלאי בע"מ

דרוש מהנדס ייצור

למחלקת האריזה

בשטחים הבאים:

1. ביקורת טיב חמרי אריזה ופיקוח על הלבנים
2. תכנון ופיתוח חומרי אריזה
3. מעקב זרימת חמרי אריזה — קבלה, אחסון והנפקה

הכישורים:

השכלה אקדמאית בהנדסת ייצור

נסיון בתחום התפקיד

ידיעת השפה העברית

ידיעת השפה האנגלית

הצעות יש לפנות בכתב יד, בצרוף תולדות חיים ופירוט הנסיון, לת.ד. 7163 תל־אביב, עד יום 15.2.1974.

למפעל תעשייתי פרטי מבוסס בסביבות חיפה

דרוש

מהנדס מכונות בכיר

אחראי, ובעל נסיון רב בניהול פרויקטים להקמת מתקני תעשיה כימיים.

ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

ידיעה בכימיה רצויה.

תנאים מובים לאדם המתאים.

על המעוניינים לצלצל בשעות הערב למס' 04/942051 ומיציאה 7 בערב למס' 04/244244 או בכתב לת.ד. 47 חיפה.

— סודיות מובטחת —

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

למפעלנו באזור ראשון־לציון

דרושים

* **מהנדס תעשיה** — בעל רקע באלקטרוניקה.
* **מהנדס אלקטרוניקה** — לתפקידי פיתוח ובניית ציוד אלקטרוני.
* **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה** — בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודות ייצור ואחזקה של ציוד אלקטרוני.
* **טכנאי מכונות בעל רקע תעופתי**
* **חשמלאי תעשיה/אחזקה** — בוגר בי"ס מקצועי עם רשיון חשמלאי מוסמך.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל־התעופה לוד.

נציבות שירות המדינה

מודיעה על

משרות פנויות של

מפעילי מחשב

במרכז למיכון משרדי

בירושלים

מועמדים שייבחרו יוכשרו להפקיד ע"י המרכז למיכון משרדי תוך כדי עבודה.

● בדבר פרטים ובקשות לפנות אל: המרכז למיכון משרדי הקריה, רוממה, ת"ד 13016 טלפון: 02-525111 ירושלים.

משרד הבריאות

דרושה מדריכה

לביה"ס לאחיות ברמב"ם חיפה.

אחיות מוסמכות המעוניינות במשרה זו מתבקשות לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות בביה"ח הממשלתי רמב"ם חיפה, או לטלפון: 04-528271.

כ"ג יורדי הסירה

בית הספר לקציני ים עכו

עכו, ת"ד 66

מכריז

על משרה פנויה של

עוזר מינהלי

בדרגה י"ז—י"ח של הדירוג האחיד

היום האחרון להגשת הבקשות הוא יום רביעי, כ"ח בשבט תשל"ד, 20.2.74, בבית הספר לקציני ים עכו, ת"ד 66.

המעונינים יכולים לקבל את טופסי הבקשה ותנאי המיכרז על סמך פניה אישית או בדואר:

כ"ג יורדי הסירה

ביה"ס לקציני ים עכו,

ת"ד 66, עכו.

● בחיפה: אגף הספנות והנמלים דרך העצמאות 102, חדר מס' 2 אצל הגב' זיוה.

● בתל־אביב: משרד „שכון ופתוח" רחוב ד' 26, חדר 103 הקריה — תל־אביב.

ל.צ.ה.ל.

דרושים

לעבודה באזור המרכז

1. פקידים טכנאים

2. פקידים/ות

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 1190.

למכירה

בהזדמנות

מכונית

הילמן אוטומטי 1969

במצב טוב (47,500 ק"מ)

לפנות:

פרלברג, טל. 411931

דרושה

אחות מוסמכת

בעלת נסיון

בתפקיד מדריכה בבית־הספר לאחיות שליד בית־החולים קפלן ברחובות.

בדבר פרטים לפנות למנהלת בית־הספר, טל. 956981.

הנהלת בית החולים קפלן

פרסם בדבר

הלוח החדש דבר

תנופת פיתוח בבית החולים ובמחוז קופת-חולים בעמק

מאת יוסף מיכלסקי

במחוז קופת-חולים בעמק, נערכו בזמן האחרון חילופי גברי ו-שינויים ארגוניים, המסמנים ראשיתה של תקופה חדשה. מגמת ההיערכות הארגונית החדשה היא — איחוד כל שירותי הבריאות באיזור, לרבות בית-החולים בעפולה, תחת קורת-גג אחת.

לפנסיה פרשו א. ירום, מנהל המחוז והמנהל האדמיניסטראטיבי לשעבר של בית-החולים וד"ר א. אילסר, הרופא המחוזי. ד"ר סרודזיו פרש מתפקידו כמנהל הרפואי של בית-החולים והוא מסר עתה לעבודתו המקצועית כמנהל מחלקה בבית-החולים. בעקבות זאת אוחדו התפקידים של המנהל הרפואי של המחוז ומנהל בית-החולים. לתפקיד המשולב החדש נתמנה ד"ר פנחס האריס, תושב האיזור.

רבה היתה תרומתם של ד"ר א. אילסר וא. ירום לעיצוב שירותי הבריאות של מחוז העמק. בתקופת כהונתם התפתחה במקום רשת ענפה ויעילה של מרפאות. השירותים הגיעו לכל פינה באיזור. בית-החולים של העמק התפתח וגדל אף הוא, ונפתחו בו מחלקות חדשות. לא מעט בזכות ד"ר סרודזיו יצא לבית-החולים בעפולה שם של מוסד רפואי ממדרגה ראשונה. כל העת הזו נשמר המיוחד הגדול של בית-החולים — הקשר ההדוק, האינטימי כמעט, בין ראשי המחוז ובית-החולים לבין אוכלוסיית העמק, ביחוד חברי קיבוצים ומושבים, ואנשים שעברו מההתיישבות העובדת לגור בעפולה. קשרים אלה הבטיחו זימון כוח-עזר רפואי מעולה לכל שלוחות המחוז, התמצאות בכל הנעשה בשטח, ביקורת יעילה וקונסטרוקטיבית של הוועד המפקח. בית-החולים ידע תמיד, שה"עורף" שלו בטוח, חזק ונאמן לו, מוכן לעזור לו בשעת הצורך. גם היחסים בין הרופאים לבין אוכלוסיית האיזור הצטיינו בחומה ובהבנה הדדית. לא אחת היה די בפניה אישית של אחות בקיבוץ למנהל מחלקה, כדי להבטיח אישפוז מהיר של נזקק בבית-החולים.

אך בשנים האחרונות היו שינויים בהרכב אוכלוסיית האיזור והתגבשה תפיסה רפואית ציבורית חדשה בארץ, שעומדים לישמה בכל המדינה.

אוכלוסיית האיזור גדלה והיא מגיעה ל-150.000 חברים בקופת-חולים, מהם רק 30% בהתיישבות העובדת. אף שאנשי ההתיישבות הפכו למיעוט הם שומרים על מעמדם בוועד המפקח של המחוז וממשיכים להטביע חותמם על פעולות קופת-חולים באיזור.

בהתחשב בצרכי המחוז בכל שנות פעילה; וכן במבנה הגיאוגרפי של האיזור ובעיקר בעובדה שאוכלוסיית חברי קופת-חולים שבתחומו היא הומוגנית יהודית, נבחר המחוז — כשלישי במדינה — לבצע את השינויים הארגוניים בשירותי הבריאות, שמגמתם, כאמור, להקים שירות רפואי מאוחד, מאורגן ומנוהל בשיטות יעילות וחדישות, שבמסגרתו יימצאו כל תושבי המחוז, כיום ולהבא.

מסביר זאת ד"ר פנחס האריס: כיום מפוצלים שירותי הבריאות בארץ. הכוונה איננה רק לחלוקה בין השירות הממשלתי לבין השירותים של קופות-חולים השונות. גם לצבא יש שירות רפואי משלו. ויש מוסדות טיפת-חלב ומוסדות אחרים למבוגרים, ובכל אחד מהם פרטים, רישומים ותיקים של הפציאנטים. לפי התפיסה החדשה המתגבשת בעולם המערבי רצוי לחלק את הארץ לאזורים, עם שירותי רפואה מאוחדים. בכל איזור יהיה מרכז רפואי ראשי, בית-חולים גדול ברמה אוניברסיטאית ובו כל המחלקות הקיימות ברפואה. שלוחות המרכז הזה יקיפו את אוכלוסיית האיזור באמצעות תת-מרכזים, שישמשו במקום מרפאות בישובים או בשכונות. כיום יש במרפאות אלה תקנים, צוותים ואמצעים שונים, שהם לרוב מוגבלים ובלתי-יעילים. במקום זה מוטב להקים תת-מרכזים, שמספרם יהיה קטן יותר אך כושר טיפולם גבוה יותר, הם יהיו מצוידים בצוותים גדולים וברופאים. בתת-מרכזים אלה יהיו כלולים שירותי הרפואה המונעת והשיקומית. הם יהיו קשורים עם המרכז, כלומר עם בית-החולים. ליד המרכז (בית-החולים) יפעלו מרפאות-חוץ מקצועיות. הרופאים המומחים בתחומי הרפואה השונים יהיו אחראיים לחולים גם לאחר שחרורם מבית-החולים. הם יטפלו באנשים הזקוקים לעזרה רפואית, שנקלטו במסגרת פעולת התת-מרכזים. יובטח קשר הדוק בין המרפאות המקצועיות לבין הכלליות. שבתת-מרכזים תהיה זרימת אינפורמציה רפואית ומדעית וזרימת כוחות מקצועיים בין בית-החולים למרפאות.

איחוד השירותים ימנע פיזור כוח-אדם ובזבוז ציוד. הרופאים שיטפלו בחולה יהיו ברמה מקצועית גבוהה יותר, עקב שילובם בעבודת בית-החולים. כך תובטח רמת שירות רפואי אחידה. העבודה תתנהל לפי שיטה אחידה, והדבר ימנע "בריחת" מומחים לערים הגדולות. רופא מומחה יוכל, בשיטה זו, לשמור על קשר הדוק ורצוף עם הישגי הרפואה המודרנית, גם בעיר כעפולה; הוא יוכל לעבוד בבית-החולים והתקדמותו המקצועית תובטח.

ד"ר פ. האריס מציין כי את השיטה החדשה החלו למעשה להנהיג באיזור זה כבר. מזה שנה עובדים רופאי-משפחה במחוז פעמיים בשבוע בבית-החולים. כבר בשנת 1967 התחילו להטיל האחריות למתן שירותים רפואיים מקצועיים במחוז על מנהלי המחלקות בבית-החולים. הם מנהלים גם את מרפאות-החוץ המקצועיות. אך את התהליך הזה יש לבסס ולפתח יותר. הדבר ייעשה עם השלמת פיתוח של בית-החולים בעפולה והקמת תת-מרכזים בכל המחוז.

„כאשר נבסס את הארגון החדש, על כל הפוטנציאל האנושי, המקצועי והטכני הכרוך בכך, יהיה לכל תושב במחוז תיק אחד ובו רישומים מדויקים על מצב בריאותו ועל הטיפולים שקיבל מיום היוולדו. ניהול הכרטסת ייעשה באמצעות מחשב. בבית-החולים מארגנים כבר השתלמות רופאים וצוות לעבודה בעזרת מחשבים".

בתנאים של מחוז העמק אי-אפשר לבצע את השינויים הארגוניים ולהפעיל את השירותים במתכונת החדשה בתוך זמן קצר. הצעדים הראשונים התחילו לאחר מלחמת ששת הימים. בשנתיים האחרונות מחישים את פיתוח בית-החולים והפיכתו ממוסד בינוני לבית-חולים גדול. הפיתוח נעשה בשני מישורים: א. פתיחת מחלקות חדשות, הרחבת המרפאות והוספת מיטות במחלקות הקיימות; ב. פיתוח התשתית של בית-החולים.

בתוך שנה יפתחו בבית-החולים מחלקת עור ומחלקה פה ולסת. מחלקות של נאורולוגיה וכירורגיה פלאסטית ייפתחו בשלב מאוחר יותר ואז יפעלו בבית-החולים כל המחלקות הקיימות בבתי-החולים הגדולים במדינה.

בהתאם לתכנית שאמורה להתבצע בתוך חמש שנים, יוכפל מספר המיטות בבית-החולים ויגיע ל-800; כן יוקם בניין מרכזי חדש, בן 10 קומות, שיעלה כ-40 מיליון ל"י. בימים אלה עמדו המכונים להמאטולוגיה ולאיזוטופים לעבור לבניין חדש, על שטח של 2000 מ"ר. כן, ייפתח כאן מכון להספקה סטרילית. בשבועות הקרובים יחנכו את הקומה הראשונה בבניין המרפאות, שיהיו בו מרפאות לילדים, לאורינגולוגיה ובית-מרקחת. שתי הקומות הנוספות של הבניין יושלמו בתוך שנה. בקרוב יוחל לבנות גם בית-ספר לאחיות, שיושקעו בו שני מיליון ל"י.

בהשקעה של 1.5 מיליון ל"י הורחבה המחלקה הפנימית; יש בה עתה 100 מיטות והיא תוגדל בקרוב ל-140 מיטות. בוצעו גם שיפוצים יסודיים במחלקת הילדים של בית-החולים.

ד"ר פ. האריס מציין, שבד בבד עם התרחבות בית-החולים עולה בעיית כוח-האדם. אף כי המחסור באחיות הוא חמור מאד, לא יעכב הדבר פתיחת מחלקות חדשות או הרחבת אלה הקיימות.

„מקובל לחשוב שמפעלים גדולים, ארגון חדיש ושיטות עבודה חדישות גורמים לאבדן הקשר האישי בין ציבור נותני השירותים לבין הנזקקים להם. אנו עדים לכך שהיחסים האישיים בין בית-החולים לבין הציבור במחוז העמק נושאים אופי מיוחד, שכל הצדדים יוצאים נשכרים ממנו. לכן לא נבזבז אוצר יקר זה ונשמור עליו. גם בעידן של רפואה מרוכזת וחדישה במחוזנו ימצא אצלנו כל נזקק אוזן קשבת. הננו מקווים שהטיפול שיינתן לו יצדיק את ההשקעות הגדולות ואת השינויים שייעשו" — מסכם ד"ר פ. האריס.

ד"ר פנחס האריס נולד ב-1934 בסקוטלנד, בבית ציוני. משפחתו עלתה לארץ בשנת 1948, מייד לאחר הכרזת המדינה. הוא למד בבית-ספר יסודי ולאחר-מכן בתיכון בקריית מוצקין. את לימודיו המקצועיים סיים בבית-הספר לרפואה בירושלים. משנת 1961 עבד במחלקה פנימית ברמב"ם ובבית-החולים בפוריה, אחר-כך עבר לעבוד בעמק כרופא כללי. בשנת 1968 חזר לרמב"ם והתמחה בהאמטולוגיה. בשנת 1969 התגייס לצה"ל והיה רופא פיקוד הצפון. בספטמבר 1973 נתמנה מנהל רפואי של בית-החולים בעפולה ושל המחוז. הוא נשוי ואב לארבעה ילדים. משפחת האריס מתגוררת בעמק.

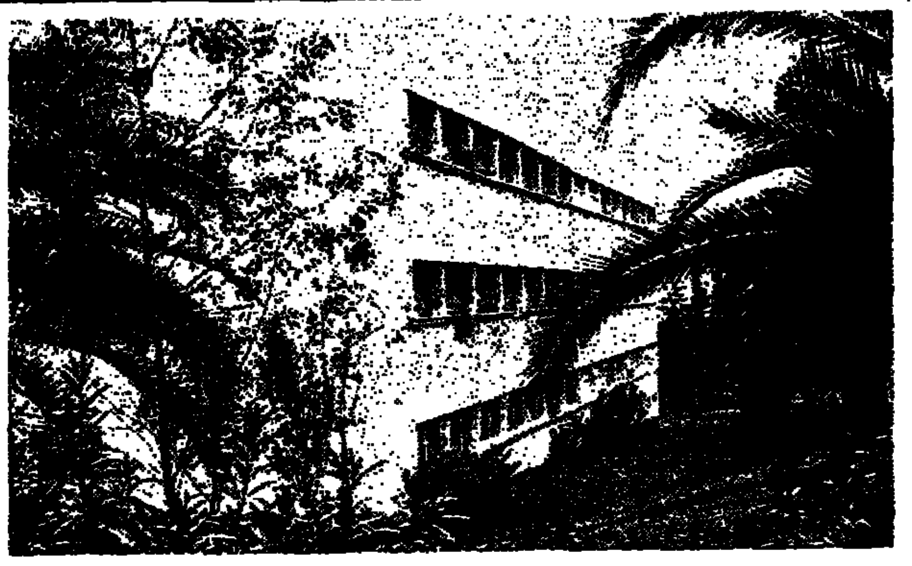
בית הספר לאחיות

אחד הבנינים המרכזיים של בית החולים

הבנין החדש של חדרי המיון ומרפאות

לבית החולים המרכזי בעמק
למחוז קופת חולים בעמק

מיטב האחולים והברכות
עם חנוכת האגף החדש בבית החולים,
פרישתו לגמלאות של ד"ר ש. אילסר
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר פ. הריס

קבוץ שדה נחום

לבית החולים המרכזי
ולמחוז קופת חולים בעמק

ברכותינו לחנוכת האגף החדש
ולד"ר אילסר עם פרישתו לגימלאות
בהוקרה

קבוץ גבת

משק דברת
שולח את מיטב ברכותיו
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
עם חילופי הגברי
וחנוכת האגף החדש

ברכותינו הלבביות
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
עם חנוכת האגף החדש,
פרישתו לגימלאות של ד"ר ש. אילסר
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר פ. הריס

טירת צבי

מיטב הברכות והאיחולים
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
עם חנוכת האגף החדש,
פרישת ד"ר ש. אילסר לגימלאות
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר פ. הריס

קבוץ חפצי-בה

Carrier
THE FIRST NAME IN AIR CONDITIONING
מזוג אויר * קירור * חמום * אוורור
קבלנים ומפיצים לחיפה והצפון
אינג' מ. ספקטור
רח' רחל 3, חיפה, טל. 244261.

לבית החולים המרכזי בעמק
למרכז קופת חולים
עם חנוכת האגף החדש וחילופי הגברי
מיטב האיחולים להצלחה במילוי המשימה

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
מיטב הברכות לחנוכת האגף החדש.
לד"ר ש. אילסר עם פרישתו לגימלאות
איחולינו להמשך הפעילות הרפואית הברוכה בעמק
לד"ר פ. הריס
איחולי הצלחה בתפקיד החדש כמנהל רפואי

מושב דבורה

ברכותינו נתונות
לבית החולים המרכזי בעמק
למחוז קופת חולים בעמק
לרגל
חנוכת האגף החדש,
פרישתו של ד"ר ש. אילסר לגימלאות
וכניסתו של ד"ר פ. הריס לתפקיד מנהל רפואי

מושב בלפוריה

ברכת
ועד רופאי בית החולים המרכזי
בעמק יזרעאל
לד"ר ש. אילסר — עם פרישתו לגימלאות — ברכתנו להמשך העבודה הברוכה בשדה הרפואה
לד"ר פ. הריס — עם כניסתך לתפקיד המנהל הרפואי — איחולי הצלחה

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
ברכתנו
לד"ר ש. אילסר עם יציאתו לגימלאות
ומקדמים בברכה את כניסתו של ד"ר פ. הריס
לתפקיד מנהל רפואי
עלו והצליחו!

מושב בית לחם הגלילית

עם חילופי הגברי
וחנוכת האגף החדש בבית החולים
ברכות נאמנות
לד"ר אילסר — עם צאתו לגימלאות
ולד"ר הריס — עם כניסתו לתפקיד מנהל רפואי

מושב היוגב

ברכותינו לרגל כניסתו לתפקיד
של ד"ר פ. הריס
כמנהל בית החולים ומחוז קופת חולים
ומעריכים פעולותיו של ד"ר ש. אילסר
אשר תרם לקידום השרותים הרפואיים

"לבנט"
מכשירי רנטגן בע"מ
ת.ד. 246
תל-אביב

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
בהערכה עמוקה ובידידות רבה
עם פרישתו לגימלאות של ד"ר ש. אילסר
וחנוכת האגף החדש

קבוץ בית אלפא

ברכותינו הלבביות
לבית החולים המרכזי בעמק
למחוז קופת חולים בעמק
עם חנוכת האגף החדש,
פרישתו לגמלאות של ד"ר ש. אילסר
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר פ. הריס

אלוני אבא

עם חילופי הגברי
בבית החולים ובמחוז קופת-חולים בעמק
ברכות נאמנות לד"ר אילסר
ולד"ר הריס

מאפית אחדות העמק

בהערכה ובהוקרה
אנו שולחים ברכותינו החמות ואיחולינו
לבריאות טובה והמשך הפעילות הרפואית
לד"ר ש. אילסר
עם פרישתו מתפקיד הרופא המחוזי
ויציאתו לגמלאות
ומאחלים הצלחה **לד"ר פ. הריס**
בתפקידו כמנהל רפואי של בית החולים
ומחוז קופת חולים בעמק

ביה"ח המרכזי בעמק
עפולה

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
מיטב הברכות לחנוכת האגף החדש
עם פרישתו לגימלאות של ד"ר ש. אילסר
הערכתנו המלאה
ואיחולינו לבריאות טובה והמשך הפעילות הרפואית
לד"ר פ. הריס
ברכת הצלחה בתפקיד החדש כמנהל רפואי

מועצה איזורית הגלבוע
מועצה איזורית יזרעאל
מועצה איזורית מגידו
מועצה איזורית קישון

תנופת פיתוח בבית־החולים ובמחוז קופת־חולים בעמק

מכון לפתולוגיה ואיזוטופים ובנייני המרפאות החדשות

בהערכה ובהוקרה אנו מברכים
את המנהל הרפואי של מחוזנו
ד"ר ש. אילסר
עם יציאתו לגמלאות
ומאחלים המשך פעילות רפואית פוריה
שנים רבות

ומקדמים בברכה ואחולי הצלחה
את
ד"ר פ. הריס
עם כניסתו לתפקיד המנהל הרפואי
של המחוז ובית החולים המרכזי בעמק

קופת חולים מחוז העמק
ההנהלה והעובדים

לבית החולים
המרכזי בעמק
ולמחוז קופ"ח בעמק

ברכות חמות
עם חנוכת האגף החדש
וחילופי הגברי

קבוץ שריד

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

ברכתנו עם חנוכת האגף החדש,
פרישתו לגמלאות של ד"ר **ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר **פ. הריס**

משק מסילות

עם חילופי הגברי
בבית החולים ובמחוז קופת חולים בעמק

ברכות נאמנות:
לד"ר **ש. אילסר**
ולד"ר **פ. הריס**

מושב מולדת

חברי קבוץ
עין חרוד איחוד

שולחים את מיטב ברכתם
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

עם חנוכת האגף החדש בבית החולים,
פרישתו לגמלאות של **ד"ר ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של
ד"ר פ. הריס

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

מיטב הברכות עם חנוכת האגף החדש
מעריכים ומוקירים את תרומתו הרבה של
ד"ר אילסר
לקידום השרותים הרפואיים בעמק
ושולחים את מיטב ברכותינו עם פרישתו לגמלאות
ומקדמים בברכת הצלחה את **ד"ר פ. הריס**
עם כניסתו לתפקיד מנהל רפואי

כפר יחזקאל

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

ברכותינו לחנוכת האגף החדש,
לד"ר אילסר עם פרישתו לגימלאות איחולינו
לבריאות טובה והמשך הפעילות הרפואית
לד"ר פ. הריס
ברכתנו להצלחה בתפקיד החדש כמנהל רפואי

קבוץ נוה אור

לבית החולים המרכזי בעמק

הרבה ברכות
מבית המסחר המרכזי בעמק
המלווה אתכם בשרותים טובים
מיום יסודכם

א. רחום ושות' חברה בע"מ
סוכנות אתא עפולה

"חשמל נצרת"
מלאכה ומסחר בע"מ
ת.ד. 130 — טל. 55302
נצרת

שולחת את מיטב האיחולים
לבית החולים המרכזי בעמק
ומחוז קופת חולים בעמק

עם חנוכת האגף החדש בבית החולים,
פרישתו לגמלאות של **ד"ר ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של
ד"ר פ. הריס

משק תל יוסף

מברך את
בית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

עם חנוכת האגף החדש,
יציאתו לגמלאות של ד"ר **ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר **פ. הריס**

עובדי המרפאה
וקבוץ ניר דוד

שולחים את מיטב ברכתם
עם חנוכת האגף החדש בבית החולים,
פרישתו לגמלאות של ד"ר **ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של ד"ר **פ. הריס**

עלו והצליחו

לבית החולים המרכזי בעפולה
ולמרכז קופת חולים
מח' ההנדסה של קופת־חולים — צפון
מחוז העמק
למתכננים: **אדר' רפאלי ומהנדס ורדימון**
למבצעים: **הנהלת העבודה ועובדי הסניף**

שלוחה ברכתנו
לחנוכת אגף המרפאות
ומכון האיזוטופים

חלו"ץ - מיסודו של סו"ב
חטיבת הבנין
סניף עפולה

דפוס רייס רחוב פקדון 6, חיפה
שולח את מיטב הברכות
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
עם חילופי הגברי
וחנוכת האגף החדש

בהערכה עמוקה וידידות רבה
אנו מברכים את
ד"ר ש. אילסר
עם פרישתו לגמלאות
וד"ר פ. הריס
עם כניסתו לתפקיד מנהל רפואי של בית החולים
ומחוז קופת חולים בעמק

קבוצת שדה אליהו

עם חילופי הגברי
בבית החולים ובמחוז קופת חולים בעמק

ברכות נאמנות **לד"ר ש. אילסר**
ולד"ר פ. הריס

מושב מתי
אזור התעשיה
עפולה

ברכותינו נתונות
לבית החולים המרכזי בעמק
למחוז קופת חולים בעמק
לרגל: —
חנוכת האגף החדש
פרישתו לגמלאות של **ד"ר ש. אילסר**
וכניסתו לתפקיד מנהל רפואי של **ד"ר פ. הריס**

אלומאיר בע"מ
ראשון־לציון — טל. 03-948894-5
יצרני: מסגרות אלומיניום לבנין
תקרות אקוסטיות

ברכת
הנהלת קופת־חולים במחוז הגליל
לד"ר **ש. אילסר** — בריאות ואריכות ימים
עם פרישתך לגימלאות
לד"ר **פ. הריס** — הצלחה ועבודה ברוכה
לרגל כניסתך לתפקיד המנהל הרפואי
מי יתן ותמשיכו לפתח ולהעמיק
את השרותים הרפואיים ובכך נגשים
את מטרות המוסד ויעודיו

לבית החולים המרכזי בעמק
למחוז קופת חולים בעמק
עם חילופי הגברי וחנוכת האגף החדש
ברכות נאמנות
מספקי ומאחזקי מתקני הקירור
בבית החולים
"המקפיא"
רחוב אלנבי 34
סילידאון 10
חיפה

לבית החולים המרכזי בעמק
למרכז קופת חולים

עם חנוכת האגף החדש
וחילופי הגברי בהנהלת המוסד הרפואי
מיטב הברכות — הצליחו!

זילברמן, מפעל וסתי לחץ בע"מ
סמטת השוק 5, תל־אביב
טל. 825532

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
מיטב הברכות לחנוכת האגף החדש
אחולינו לבריאות טובה והמשך הפעילות הברוכה
לד"ר ש. אילסר
ואחולי הצלחה בתפקיד החדש כמנהל רפואי
לד"ר פ. הריס

"השמירה"
חברה לשמירה ושרותים
עפולה

מושב תל עדשים
שולח את ברכתו
לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק

עם חנוכת האגף החדש
וחילופי הגברי

עם חילופי הגברי
במוסדות קופת חולים מחוז העמק
מיטב הברכות

דפוס "העמק"
עפולה בע"מ
רח' העבודה 13
טל. 065-22131

לד"ר פ. הריס,
המנהל הרפואי של בית החולים וקופת חולים
ולסגנו **ד"ר דובינסקי**
לבית החולים — עם חנוכת האגף החדש
מיטב הברכות והאחולים

גולדמן עדנה
"כלי בית"

לבית החולים המרכזי
ומחוז קופת חולים

בחגכם המשולש
שאו ברכה

מפעלים חימיים ד"ר ויגרט בע"מ
חיפה

לבית החולים המרכזי בעמק
ולמחוז קופת חולים בעמק
ברכות לבביות
עם חנוכת האגף החדש וחילופי הגברי
בנק הפועלים
סניפי עפולה, עפולה עלית וגבעת המורה

שר העבודה: העליה באבטלה — לא משמעותית
ירידה בולטת במספר דורשי העבודה

מאת סופרי הכלכלי של "דבר"

בחודשים נובמבר־דצמבר עלה שיעור האבטלה במידה מה על זה שהיה קיים ערב פרוץ המלחמה, אך רמתו היא עדיין נמוכה. האבטלה הגיעה בתקופה זו ל־3.5 אחוזים, לעומת 2.9 אחוזים לפני המלחמה. [illegible]

גם נתוני ירידת התעסוקה [illegible]

המחסור בעובדים בתעשיה ובבניה [illegible]

70 אחוז מבתי התעשיה הצביעו על מחסור בעובדים [illegible]

[illegible]

יו"ר המכון ליצוא ב. גיבלי:
התמריץ הנוסף לא מספיק

מאת סופרי הכלכלי של "דבר"

התמריץ הנוסף המוצע — ל־21 אגורות לדולר — רחוק מאד מלאזן את ההתייקרויות. [illegible]

[illegible]

4 לשכות נוספות ייפתחו לטיפול במשפחות השכולות

מאת סופר "דבר" ברחוב

[illegible]

שיווק קרפיונים יופסק זמנית לאגירת מלאי לפסח

מאת א. פריבי, סופר "דבר"

מיום א' הבא יופסק זמנית שיווק הקרפיונים, כדי לאגור מלאי ולהבטיח אספקה סדירה ומלאה לקראת חג הפסח.

[illegible]

קשיים בשיווק ביצים קטנות

מאת סופר "דבר" [illegible]

[illegible]

6.6 מיליון ל"י נוספים לפיתוח ענף הלול

[illegible]

דן זר — מנכ"ל קרן הפנסיה "מגן"

[illegible]

מניות ושערים

הבנת"ד ירד ל־4.82 ל"י

[illegible]

שינוי בהרכב בעלי המניות ב"סהר"

[illegible]

בנקים מסחריים והחברות האחזקות בנקאיות

שם הנייר	השער בי	שנוי
אי די בי	152.5	+0.5
דיסקונט א	440	−10.0
המזרחי ב	141	−1.0
בל"ל	238.5	−1.5
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי ב	205.5	−3.0
פת' משכנת' מ	225	
טפחות	197	
חברות מימון עסקיים		
חקלאות	74.5	
פת' תעשיה מב'	68.5	+0.5
ביטוח		
אריה	212	−10.0
הדר	229	−4.5
צור	165	
מסחר ושירותים		
דלק ט	135	−2.0
דלק מ	144	−4.0
קרור 10	152	−8.5
מצנות	100.5	+0.5
מקרקעין בניין פיתוח והדרים		
אפרים	180	−3.0
הכשר הישוב מ	148	−1.0
נכסים	177.5	
ישרס	135	−2.0
כהדרין	191.5	−2.5
פרי אור	160	−5.5
רסקו כב'	75	−2.0
רסקו	59.5	−1.5
תעשיה		
אליאנס	475	
אלקו 3.5	87.5	−2.5
אתא ב'	109	−0.5
דובק	335.5	+2.5
טבע ש	1022	
כולר	103	+5.0
נייר חדרה	275	−2.0
פוליגון	209	−4.0
תפל	193	−4.0
חברות השקעה ואחזקות		
ברכות	190	−4.0
פ"ג	88	
וולפסון ב	86	
דיסקו' השק' ב	184.5	−1.0
ישרא השק'	60.5	−1.5
כ"ר	139	+1.0
נכטא	65	−1.5

דיווידנד של 17% בבנק אפותיקאי

[illegible]

קופ"ח בחיפה הרחיבה שרות תורנות רופאים למקרים דחופים

מאת סופר "דבר" בחיפה

[illegible]

התחנה לטיפול באם ובילד נפתחה מחדש במזרח ירושלים

200 משפחות יהודים, ארבניב [illegible]

[illegible]

,מקורות' תחדיר כ־120 מיליון קוב מים להעשרת מי התהום

מאת סופר „דבר" לענייני פיתוח

חברת „מקורות" מקווה לשאוב השנה מהכנרת 100 עד 120 מיליון קוב מים להעשרת מי התהום. עד כה הוחדרו כבר 40 עד 50 מיליון קוב מים.

כיום שואבת „מקורות" מהכנרת 700,000 קוב מים ליממה (20 מיליון קוב בחודש) שמרביתם מיועדים להעשרת מי התהום.

מפלס הכנרת עמד אתמול על מינוס 211 מטר. מראשית עונת הגשמים נוספו למפלס כ־75 סנטימטר וסביר להניח, כי הגשמים היורדים בגליל יוסיפו להעלות הד מפלס בבירה ניכרת.

דובר „מקורות" אמר אתמול בתשובה לשאלה, כי מפלס הכנרת באפריל 1973 היה מינוס 210.35 מטר ואילו באפריל 1972 מינוס 209.15 מטר — שהוא המפלס הרצוי של הכנרת לאחר שנה גשומה.

אם יכשיכו הגשמים לרדת בפברואר יש לצפות שמפלס הכנרת יעלה עוד יותר.

המאגרים הקטנים מלאו מים

גשמי הברכה מילאו את המאגרים הקטנים באזור הנגב. ממאגר שקמה שאבו מיליון קוב מים להעשרת מי התהום ועם חידוש זרימת מי הכשפטנות אליו מקווים שקיבולת המאגר תגיע ל־2.7 מיליון קוב מים. במאגר גבלה נאגרו כבר 8.5 מתוך 14 מיליון קוב מים שהוא מסוגל לקלוט.

„מקורות" נבהר, כי בדצמבר האחרון גדלה צריכת המים ב־5 מיליון קוב יותר מהמתוכנן. בין אלה שחרגו מהמיכסה היו יצרני הנגב — שצרכו 4.5 מיליון קוב מים יותר מהמיכסה. סיבה לכך — צמידות הגשמים המבורכת שחייבה את החקלאים להשקות שדותיהם.

בר־מנחם: אפעל רק בקואליציה עם הגוש הדתי

מאת סופר „דבר" בנתניה

ד"ר א. בר־מנחם, המיועד לראשות עיריית נתניה מטעם המערך, אמר אתמול כי יפעל רק בקואליציה כל המערך הגוש הדתי ולא יצטרף לשום קואליציה אחרת.

דברים אלה אמר בר־מנחם למשלחת ותיקי מפלגת העבודה בנתניה, שבאו לאחל לו הצלחה בתפקידו. הוא הביע בטחונו שהעיריה תנוהל על־ידי שותפות בין המערך הגוש הדתי לטובת כל תושבי נתניה.

גם מרכז סניף מפלגת העבודה שבה ידיה ברוב גדול מאוד על קואליציה זו.

עמיעד מתחיל כהונתו כמנכ"ל חברת החשמל

בחברת החשמל נערך אתמול טקס לחילופי המנהלים הכלליים.

בטקס שנערך בהשתתפות חברי הדירקטוריון, העובדים הבכירים ונציגי ההסתדרות הארצית של העובדים, תוך הרמת כוסית, הועברה הנהלת חברת החשמל מאברהם בלוך, שפרש לגמלאות, לידיו של המנהל הכללי החדש — אריאל עמיעד.

יו"ר הדירקטוריון ונציגי העובדים הללו על גם את תרומתו ופעלו של א. בלוך לחברה במשך עבודתו בה כ־40 שנה, ואיחלו לא. עמיעד הצלחה ועבודה פוריה.

יש לציין, כי החלטת הדירקטוריון בדבר מינויו של עמיעד נתקבלה פה אחד. נציג העובדים בחברה קיבל את המנהל החדש בברכה והבטיחו בשם שיתוף פעולה מלא.

מגעים להגדלת קרן ההלוואות למגוייסים ל־40 מיליון ל"י בקירוב

מאת דוד ליפקין, סופרו הכלכלי של „דבר"

דיונים מתקיימים על הגדלת קרן ההלוואות למגוייסים עצמאיים שליד המוסד לביטוח לאומי, ל־40 מיליון ל"י בקירוב, מתנהלים עם האוצר ובנק לישראל. כבר ניתנו הלוואות המסתכמות ביותר מ־20 מיליון ל"י, הסכום שעומד כרגע לרשות הקרן.

המוסד לביטוח לאומי קיבל עד כה כ־6000 בקשות. לדברי י. פלמן מהנהלת המוסד, ניתנו עד כה כ־4000 הלוואות. אך בגלל התגברות הלחץ להלוואות, הוחלט לנקוט בצעדים מיידיים להגדלת הסכומים העומדים לרשות הקרן. הזכאים לקבלת ההלוואות הם מגוייסים ששירתו לפחות 50 יום ועליהם להגיש את הבקשות תוך חודש ממועד השחרור. ועדות מיוחדות בודקות את הבקשות.

תלונות על העדר טפסי בקשות

כמה מגוייסים משוחררים התלוננו בימים האחרונים על מחסור בטפסי־בקשות בסניפי הביטוח הלאומי בחולון ובבת־ים. פלמן הבטיח לטפל בעניין. באמצעות סניף הדואר, ולדאוג שמשרדי המוסד בחולון ובבת־ים יקבלו הטפסים הדרושים ויודיעו את הסביב אליהם.

ילד בארה"ב מתפלל לשלום צה"ל — תרם כל חסכונותיו

ילד בן 9, בניו־ג'רסי, תרם כל חסכונותיו, בסך 12 דולר, לחייל צה"ל המשרת באיזור התעלה.

יאיר בנימין, חייל צה"ל המשרת בחזית הדרום, קיבל אתמול מכתב מניו־ג'רסי ראליו מצורף צ'יק על סך 12 דולר שהם כל חסכונותיו של ריצ'רד אלאן. כותב הילד, כי הוא בן 9, ובכל ערב, בטרם יעלה על משכבו, הוא מתפלל תפילה עמוקה לשלומם של חיילי צה"ל. הילד צירף אל מכתבו דברי עידוד והזמין אף את החייל להתארח בביתו. „הלוואי המלחמה תיגמר בקרוב והשלום יִשכון בישראל", מסיים הילד את מכתבו. (ע)

אלמוגי התחיל את יומו הראשון כראש עיריית חיפה בסיור במחלקות העיר

שר העבודה יוסף אלמוגי שנבחר אך ליום אתמול כראש עיריית חיפה, הגיע אתמול בבוקר אל לשכתו, והחל בעבודתו.

אחת מפעולותיו הראשונות הייתה סיור בקיף בכל מחלקות העיריה ושיחות עם העובדים לדרגותיהם. במהלך סיור עמד על תנאי הצפיפות הקשים בהם נתונים המועסקים במשרדים. הוא הדגיש בהקשר זה כי יבדוק האפשרויות לדירוג הכשרתו של בניין ביה"ס עממי א' לשעבר שבקרבת בית העיריה כבניין משרדים ולהעביר אליו חלק מהמחלקות. כן תיבדק האפשרות להעביר את הדמוזיאון לאמנות חדשה ועתיקה למקום אחר ולהשתמש באולמות שיתפנו לצרכי העיריה.

בסיורו במוזיאון שאל אלמוגי את מנהלו אם שר־הבטחון משה דיין כבר ביקר בו. הסתבר, שלא. אך תוך כדי שיחה הודיעה מדי כירותו של ראש העיר מ. פיינלין כי שר הבטחון על הקו וברצונו לברך אישית את אלמוגי להיבחרו כראש עיריית חיפה.

מברקי־ברכה רבים מאישים וממוסדות, וכן זרי פרחים, נערמו אתמול בלשכתו של ראש העיר החדש.

שני כפריים נרצחו באזור חברון

שניים מתושבי הכפר אידנה שבהר חברון נרצחו ו־אחד נפצע קשה אור ליום ה' על ידי אלמונים מזויינים שהתנפלו עליהם בחצר ביתו של מוכתר הכפר, אשר זיכה לגונן על המותקפים.

כמוך לחצות, הופיעו מספר אנשים חמושים ליד ביתו של מוכתר הכפר שעה שבחצר הבית נמצאו המוכתר וכמה מתושבי הכפר. האלמונים, שהיו רעולי פנים, פתחו באש בטווח קצר על שניים מאנשי הכפר שהיו שם אולם החטיאו. המוכתר יחד עם המותקפים, דלקו אחרי המתנפלים הצליחו לתפוס אחד מהם ואף לדקור אותו, אולם חבריו פתחו באש על הרודפים וכך פצעו קשה שלושה מבני הכפר. שניים מאלה מתו אחר־כך בדרכם לבית־החולים בחברון. המתקיפים, ביניהם הפצוע, הצליחו להימלט.

המשטרה וכוחות הבטחון, שהוזעקו למקום ע"י שוטר מקומי, פתחו בחקירה. אולם מחמת הגשמים ניטשטשו עקבות המתקיפים ואי־אפשר היה להמשיך בהן. חקירת בני הכפר, ביניהם המוכתר, לא העלתה דבר. הואיל והנחקרים התקשו למסור דבר על זהות המתקיפים.

לסתב עתיים נודע, כי אל המתקפים הגיעו לפני ימים מספר איומים מאנשים אלמונים כי יהרגום, אולם לא הובהר על מה איימו עליהם. הרשמה סברה כי הרצח בוצע על רקע פוליטי, אולם אין להוציא מכלל אפשרות כי היה גם רקע אחר. (ע)

נהג קטר מנע התנגשות רכבת במשאית

תושייתו של נהג קטר מנעה אתמול בבוקר התנגשות בין רכבת־משא למשאית נטושה.

רכבת משא נהוגה בידי י. זילברמן, נסתה אתמו בוקר דרכה מלוד לאשקלון כאשר בהתקרבה לק"מ 106 הבחין נהג הקטר במשאית החוסמת את המסילה ליד דרך־עפר החוצה אותה. במאמץ רב בלם את הרכבת בשד מועד וכך מנע התנגשות. האבדר, כי המשאית הנטושה השארה על המסילה מבלי שנהגה נמצא בשטח. עובדי הרכבת הזיזו את המשאית מהמסילה והרכבת המשיכה בדרכה.

משטרת אשקלון פתחה בחקירה. (ע)

גשם וברד באזור באר־שבע

מאת סופר „דבר" בנגב

גשמים שוטפים ירדו בשעות הצהרים באזור באר־שבע. לפנות ערב ירד גם ברד.

הכבישים מצרד לציד־גדי וכבישי בארי וצאלים בנגב המערבי נסגרו לתנועה בגלל השטפונות.

נהרג בהתמוטטות חפירות לכנסיה

כוחמד יסרה, בן 70, נהרג בהתמוטטות קיר בעת חפירת יסודי לבניין כנסיה בכפר בית סחור שבאזור בית־לחם.

ההרוג עסק בפינוי עפר מהחפירה כשלפתע התמוטט הקיר וקבר אותו תחתיו. שוטרים וכמה מתושבי המקום ניסו להצילו אך האיש נמצא ללא רוח חיים. החפירות בוצעו עבור הכנסיה הלאטינית הבונה בכפר בניין לכנסיה חדשה. (ע)

רושם גישואין זמני מונה בחיפה

לאור העובדה שעם מותו בשבוע האחרון של רבה הראשי של חיפה, הרב משאש ז"ל נשארה העיר חיפה ללא רושם נישואין, החליטה מועצת הרבנות הראשית למנות זמנית את זקן הרבנים בעיר, הרב א.ע. רודנר, לשמש כרושם נישואין עד לבחירת הרבנים הראשיים לחיפה. גם רושם נישואין ספרדי יִמונה בישיבה הקרובה של המועצה, לאחר שיוצע מועמד מתאים.

יש לציין, כי על־מנת שלא יהיו למינויים זמניים אלה השלכות בבחירות הרבנים הראשיים בעיר, שנועדו להתקיים בקרוב, החליטה המועצה למנות כרושמי נישואין רק את מי שלא יהיו מועמדים כרבנים ראשיים בחיפה. (ע)

תושבת ר"ג זכתה ב־500 ל"י בחידון הפרסים של „דבר"

בהגרלה שנערכה בין פותרי חידון „דבר" מס. 2 שהוגש על־ידי קונצרן „תשרש", זכתה גב' אסתר למדן מרח' תנועת הנוער 10, רמת־גן, בסך —.500 ל"י מתנת „תשרש".

אסתר למדן השיבה נכונה על 12 השאלות בנושא „כנסת ישראל" ועל 4 השאלות הפרסומיות של קונצרן „תשרש". תלוש הפתרון הוחזר לפק התשובות שהגיעו למשרדי „דבר" והוא זכאי להשתתף גם בהגרלה הגדולה שתתקיים עם גמר החידון.

מחזור חדש של קצינ"ים

בוגרי המחזור הי"ח של בית־הספר לקציני־ים ע"ש כ"ג יורדי הסירה בעכו נשבעו אתמול אמונים לצה"ל עם התגייסותם, מרביתם לחיל הים.

בטקס, שנערך במגע אויר חורפי ובגשם שוטף, השתתפו 62 בוגרים — מחציתם במגמת שיט והמחצית השניה — במכונאות. 19 בוגרים אחרים הם ליימים שכבר גויסו לצה"ל ולמדו במסלול מקצועי מיוחד.

טקס השבעת בוגרי ביה"ס בעכו הפך למסורת ונערך השנה ברחבת המסדרים. גלי הים הזועפים, שהגיעו מלווה כדי פצם חלקים שונים של הטקס אך לא היה ביכח להרתיע את המשתתפים והורים שהגיעו למקום ולאלצם לעזוב את הטקס הרשמי. על אף המטרות שהיו לעתים כבדים.

התלמידים הצטיידו ברחבת המסדרים, בשלקל תרועת חצוצרה ותופים הועלו דגל הלאום וחיל הים לראש התורן. במעמד זה הוקראה פקודת־היום הראשונה של צה"ל להשבעת קצינים שהוצאה ע"י הרמטכ"ל הראשון יעקב דורי ז"ל ב־1948 ומפקד כוח האדם של חיל הים השביע, בזה אחר זה, את המגויסים החדשים מבוגרי ביה"ס.

מפקד חיל הים אלוף בנימין תלם, שנכח בטקס וקיבל בהצדעה מיצעד של כל התלמידים ובוגרי ביה"ס, הדגיש בדברים קצרים כי חיל הים רואה בבוגרי ביה"ס זה תגבורת חשובה לחיל הים הישראלי.

כתב עתים מציין, כי מיגוון התלמידים בביה"ס הוא רב וכי הם באים מכל חלקי הארץ ומכל שכבות הישוב. השנה לומדים בו 325 תלמידים במגמות שיט ומכונאות ו־45 מהם הם עולים חדשים מרוסיה שהאחרון שבהם הגיע לארץ רק לפני חדשיים.

מפאת מזג האויר הגשום הצפוי ליום ששי ושבת 1—2.2.74

הוחלט לדחות את משחקי ליגות א' נשים ונוער בכדורעף

משחקי לאומית נשים יתקיימו בכל מזג אויר.

הועדה הארצית לכדורעף
ההתאחדות לספורט לישראל

חידון דבר

4 פרס ראשון מכונית בשווי 128

היום מתפרסם בדבר־השבוע

חידון סמלים

שנושאו סמלי ערים ומועצות מקומיות

פתור את החידון ותשתתף בהגרלת הפרסים הגדולה. בין הפותרים שישלחו פתרונם בשבוע הקרוב יוגרל פרס מיוחד — 4 מערכות של **כל התנ"ך בארבעה כרכים** מפורש ע"י פרופ' א.ש. הרטום לפי שיטת פרופ' מ.ד. קאסוטו מתנת „ספרית „דבר".

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

לבית ההחלמה „כנרות" בטבריה

לפנות למרכז קופת חולים, מח' ההבראה ברח' ארלוזורוב 101, ת"א, טל. 262211 או לבית ההחלמה „כנרות" טבריה, טל. 067־21285.

ליצחק צלליכין
בן יהודה הבילויי

בהגיעך ל־75
שא ברכות עד 120

מאחלת

משפחת יבין
[צלליכין] יצחק

ביום רביעי, 6.2.74, בשעה 9 בערב
נתייחד עם זכר הבנים

אברהם כהן ז"ל
יצחק קופל ז"ל

מוקירי זכרם מתבקשים להשתתף

המשפחות
ובית רמת השופט

השבוע בלוטו

בהגרלה 05/74
זכו בפרס הראשון בסך

440,892 ל"י

1) בעל טופס שיטתי מהציתי מס' 8162 תחנה 22־09 (כפר סבא) 146,964 ל"י

2) בעל טופס מס' 9971 תחנה 20־50 מאילת, בסך 293,928 ל"י

ביום א' י"א בשבט תשל"ד 3.2.74
יום השלושים במות חברנו

יהושע ונגר ז"ל

נעלה לקברו בשעה 3 אחה"צ.

המשפחה
ובית יגור

משה ישעיה

איננו

המשפחות המתאבלות

הלויה תצא ביום א', י"א בשבט תשל"ד, 3.2.74, בשעה 14.00 (2 אחרי־הצהרים) מבית הלויות רח' דפנה 5, תל־אביב.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
האגוד הארצי של שחקנים ובמאים

אבלים במות חברנו היקר השחקן הדגול

מאיר מרגלית

ומביעים תנחומינו למשפחה

האגוד הארצי של שחקנים ובמאים

במלאות 4 שנים לפטירתו של יקירנו

משה יוליש ז"ל

החל במ"ו בשבט, יום חמישי (7.2.74), מתייחדים עם זכרו בבית העלמין בקרית־שאול, בשעה 14.30.

קרן המלגות ע"ש יוליש ז"ל, מודיעה בצער רב, שלרגל ניוסם המרבי של הסטודנטים מקבלי המלגות נאלצנו לדחות את חלוקתן.

על מועד החלוקה תבוא הודעה.

המשפחה
כור תעשיות בע"מ
מפעלי נשר פורטלנד בע"מ

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אברהם הרמלין ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו

ביום רביעי י"ד בשבט תשל"ד (6.2.74) בשעה 2.00 אחה"צ בהר המנוחות, גבעת שאול, ירושלים.
נפגשים בבית המנוח ברחוב נרקיס 9 בשעה 1.45 אחה"צ
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות הקהל.
באותו יום יערך כנס מחנכים מוקדש לזכרו בשעה 4.00 אחה"צ בחוות הנוער הציוני ע"ש ד"ר ישראל גולדשטיין, ירושלים.

המשפחה
ובית חוות הנוער הציוני ע"ש ד"ר ישראל גולדשטיין, י־ם

לישראלה

משתתפים בצערך במות

מאיר מרגלית ז"ל

חברי הועד המנהל,
המורים והתלמידים
של הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ת"א

ביום השלושים לפטירת

דוד מאירזון ז"ל

נעלה ונפקוד את קברם של הורינו היקרים

דוד ושרה ז"ל

ביום ב' 4.2.74 י"ב שבט תשל"ד בשעה 4.00 אחה"צ.
בבית העלמין בפרדס חנה.

המשפחה

לחברנו שלמה גולדנברג ומשפחתו

השתתפותנו בצער על מות האב

מיכאל גולדנברג ז"ל

גמ"ד, מוצרי נומי ופלסטיקה, נתניה בע"מ
ההנהלה, ציבור הפועלים והעובדים

אבלים על מותו של

יוסף סקורופה ז"ל

מנהל מחוז הגליל לשעבר

ומביעים תנחומים למשפחתו

הנהלת קופת חולים מחוז הגליל

ליצחק מושקוביץ

תנחומינו הכנים במות

ילדך

אלקטרה (ישראל) בע"מ
ההנהלה והעובדים

לחברה **קנטי רחל**

אתך באבלך
במות עליך

אמך ז"ל

בנק הפועלים
ההנהלה הראשית והעובדים

אנו אבלים על פטירתו ללא עת של חברנו שופט ביה"ד העליון של ההסתדרות

הח' יוסף סקורופה ז"ל

ומביעים תנחומינו למשפחה

מזכירות ביה"ד העליון של ההסתדרות

לחברנו **חיים אברגיל**

אתך באבלך הכבד על מות

האם ז"ל

„עמידר"
ההנהלה וחבר העובדים

לחברנו **משה סרברו**

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בית כור

הופיעה

חוברת מס' 2 בכרך י"ח

של

מדע
עתון מדעי לכל

ובה תוכלו לקרוא על:

- ★ תמורות חברתיות ומחלות זונה
- ★ אלומיניום — המתכת הקלה למשימות כבדות
- ★ ספקטרום אטום המימן כראי להתפתחות רעיונות בפיסיקה
- ★ פטריה כדגם להתמיינות בצמחים
- ★ משחק שחמט נגד מחשב
- ★ אספירין — התרופה לכל
- ★ „סקאילב" — מעבדה בחלל

וכן חדשות המדע מן העולם ומן הארץ במכלול הכתבות, הרשימות והמדורים הקבועים.

מחיר החוברת —.4 ל"י וניתן להשיגה בדוכני העתונות.
מחיר החתימה לכרך י"ח (6 חוברות) —.20 ל"י

החוברת יוצאת לאור על־ידי

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33, טלפון 221315

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801
ירושלים 91,000

אבקש לחתום על כרך י"ח של „מדע"
מצ"ב סך —.20 ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

השם ______ הכתובת ______
מיקוד ______

הפרדת כוחות ואחוות לוחמים

מאת חיים בר־לב

בראיון כשודר ביום 27.1.74 הביע אלוף (מיל.) א. שרון ל־ הפסיק את „מלחמת האלופים המ־ יוהדת המזיקה", אשר לדבריו לא הוא פתח בה, אלא „מפקדי בפיקוד הדרום". „ביום השני, אם לא ביום הראשון של המלחמה", ובדרך שלא הבהיר כל צרכה עד עצם היום הזה, כפי שעמדו להבין ברגעים של צלילות דעת את ההשפעה החמורה שיכולה להיות על הצבא — ובלי ספק גם על הרגשת הבטחון הכללי בציבור — לבין מלחמה שלהתפרסו בכיוון זה, כיום אריק שרון „להפסיק את המלחמה הזאת". חבל שההכרה הזאת באה לו רק לאחר שהת־ קפתו החזיתית זכתה לתגובות נג־ עבות בחלקים גדולים של הצי־ בור. בכל בקשה הוא אומר בני־ מה אקטואלית כי „יתכן שהפרדת הכוחות העיקרית הדרושה כיום היא הפרדת הכוחות הזאת. אבל לא ייתכן בשום פנים ואופן ע־ הדבר יהיה חד־צדדי". הצעה נבו־ נה. אף־על־פי־כן אומרים יודעים בצה"ל, שחוקת הטיפוס הצבאית אוסרת עליהם לדבר אפילו את המלה שלפני האחרונה: הרי לא ייתכן כי דברים בסיומים שנאמ־ רו על־ידי איש המילואים בשצף קצף ייענו בלי בעונה. הלכיד הגם שמוהר על כבוד אין כבודו בצה"ל. ומה על תמורה של אנשי צבא עתירי נסיון, היודעים אף הם כבודו? ומה על צה"ל? האם כבודם בצה"ל? האם כותר לשמוע עלבונם ולצאת ידי חובה בשתיקה על כבוד?

בכדיו של אריק שרון יודעים, כי התנגחות מילולית עמו לא תצמח ברכה לאיש. פגיעתו רעה, והוכח שיש לו קצת הנאה מן הכוחניות של האדם היודע לה־ ביע מלחמה סערה גם בעניינים שבין אדם לחברו. גם בפקס ש־ המלחמה הזאת מיותרת ואין לה טעם ואיננה צומחת בחובה שום ברכה לאיש. וגם אין בה תועלת לימודית בשום צורה. אף על פי כן, הם אומרים, חייב מי שמוהר בציבור לאזן קצת את המידע החד־צדדי שהופץ על־ידי אריק שרון עוד בעצם ימי המלחמה בכל כלי התקשורת האפשריים, בארץ ובעולם. אולי מתוך פחד מדומה, כבא מישהו וזמם לכרסם ביוקר־ תו ולפרסם דברים שלא יהיו נעי־ מים לו ביום שתסתיים המלחמה. איזון דברי בלע הוא, כמובן, מלאכה בפירוש הדת. אף על פי כן, כדאי להעמיד דברים אחדים על דיוקם.

קשה עלי ההחלטה להתדיין עם מי שפסל אותי לצרוף מלכתחילה. אך כמובן אין בדעתי להיכנס כלל לסוגיה זו של הערכה אישית שאין לה כל מקום בדיון פומבי. ואמנם, אין בדעתי לפסוק בהערכת אריק שרון האיש. הוא בן האנשים המחשפים בבהירות הכל יכולו לעמוד על סגולותיו החיוביות והשליליות על פי סגנונו בחיים הפוליטיים.

כן אינני מתכוון להגיב על הערותיו האישיות כלפי, בין שהן חיוביות („מעריב", 20 בדצמבר 1973: „היו לי יחסים מצויינים עם בר־לב, היינו חברים קרובים, יש לי הערכה גדולה אליו"). ובין שהן שליליות („איזו הכזבה נוראה להידרדרות האיש הזה", „מעריב" 25 בינואר 1974).

כמובן, לא אוכל להיכנס לניתוח מהלכי מלחמת יום־הכיפורים ולתקופה שקדמה לה. בשום ש־ הלק מדברים אלה נחקר על־ידי ועדת החקירה של השופט אגרנט והלק אחר נדון על־ידי הגורמים המוסמכים בצה"ל. אינני סבור כי יהיה זה נכון להיגרר להיכנס לפרטי על מלחמה זו בטרם יסתיימו הסיכומים הרשמיים ותקופת ההירום בה אנו מצויים תחלוף.

גם הסיפול בעניינים עקרוניים אינו קל כלל ועיקר. למראה מבול הדברים היוצאים מפיו של ה"ל שרון יש לי הרגשה עד כי ש־ מבקש להכניס תיקונים בהצגת של כלי תרסיסה לאחר שהכהלל עם פיל. אולם אף לי יש נאמנויות מסלי לפי שהיו כפופים לי. מהם שעדם משרתים בצה"ל ואנוסים בשתיקה על פי חוק וכיתהו עלול להאבין לעיון, שהם מכהנים בתפקידים בכוח איזו הדפה פוליטית ולא מסוח כשרונותיהם. לכן אינני רואה לעצמי ברירה אלא להבהיר נקודות אחדות בכמה נושאים, כי גם הפוליטיזציה של הצבא, מה קרה למחשבה המקורית, יוקרת הצנחנים, ההיערכות בסיני וזאת מבלי להיכנס כלל בתיאוריה התבונה בעניין המשמעת הצבאית שאני מבין כי רק בכשטרים מסויימים יתייחסו אליה ברצינות. גם אם יש מגבלות לתגובה כזאת, מצאתי לנחוץ להגיב שכן מידת העקביות, היושר האינטלקטואלי והאחריות המוסרית, שבאו לכלל ביטוי באור פן סיפורו של א. שרון בנושאים אלה בפומבי, הוא בהחלט נושא הראוי להעיר עליו.

פוליטיזציה של הצבא

האלוף (מיל.) שרון טוען, כי הפוליטיזציה בצבא החלה עם התמנותי לרמטכ"ל ב־1968. הוא טוען, כי קידום מפקדים נעשה לפי אמות־מידה פוליטיות ומיתתיות. לאמור, מפקדים מוכשרים נדחו ופחות מוכשרים מהם מונו לתפקידים מרכזיים בצבא. כתוצאה מכך החל צה"ל לשקוע על שמריו והחליף את המחשבה המקורית בכמויות של פלדה. טענה זו מופרכת מיסודה. פרט לאלוף (מיל.) שרון לא השמיע אף אחד מן המפקדים הבכירים בצה"ל טענה בעניין זה, גם לא הברית למסגרת מפלגתית, האלופים (מיל.) עזר וייצמן ושלמה להט.

מבין האלופים, שעירתו בצה"ל בתקופת כהונתי כרמטכ"ל, מונו שלושה לתפקידים מרכזיים בגח"ל: האלוף (מיל.) עזר וייצמן, ששירת כראש אג"ם בשנתיים הראשונות לכהונתי; האלוף (מיל.) אריק שרון אשר קודם בזמני מרפקד ראש מה"ד לתפקיד הבכיר של אלוף פיקוד הדרום; האלוף (מיל.) שלמה להט, שקודם על־ידי לדרגת אלוף ומונה למפקד כוחות השריון בסיני ולאחר מכן לראש אגף כוח־האדם. שני אלופים אחד „ידבתי" מפקדי (ירייב ראייל) הצטרפו למערך. שבהה זו כשלעצמה ודאי איננה מאשרת את ההאשמות של אריק שרון.

לא פחות מסולפת היא טענתו, כי אני גרמתי לפוליטיזציה בפיקוד דרום במלחמת יום הכיפורים. בראיונו ב„מעריב" אומר אריק שרון כי: „מי שהביא אותו (את הכנס הפוליטי — ח.ב.) בתל־אביב לפי־ ירושלים (לפיקוד דרום — ח.ב.) היה חיים בר־לב". אולם ב„ידיעות אחרונות" של ה־28 בינואר טוען שרון, כי „במלחמה הזאת (המכונה „מלחמת האלופים") התחילו, לצערי, מפקדי בפיקוד דרום, ביום השני של המלחמה — אם לא ביום הראשון". מאחר שהגעתי לפיקוד הדרום רק ביום החמישי של המלחמה, הדעת נותנת: או שלא אני התחלתי את „מלחמת האלופים" בפיקוד הדרום, או שההבעים ל„מלחמת היהודים" בפיקוד לא היו פוליטיים. עד בואי למפקדת פיקוד הדרום לא היתה בין מפקדיו של אריק שרון דמות פוליטית כלשהי. יוצא, איפוא, כי טענתו של אריק, שביסוד הביקורת נגדו היו מניעים פוליטיים, אין לה על מה להתבסס. ייתכן שנוח לאריק שרון להציג ביקורת עניינית ואישית כדבר שמקורו במניעים פוליטיים. בכל מקום, סיכון זה עצמו הוא בוודאי פוליטיזציה של צה"ל.

בעניין זה כבר ציין הרמטכ"ל, כי בין המפקדים, הזרועות והחילות הרבים של צה"ל, המקום היחיד שנסמכת בו טענה על „פוליטיזציה" במלחמה, הוא הפיקוד בו שירת אריק שרון. המפקד היחיד המעלה טענה זו הוא אריק שרון עצמו. אך ברגע של חוסר איזון בסיפון של עצמו ההלים, כפי הנראה, לחפש את עדשיה בעבר רחוק יותר.

מחשבה מקורית או פלדה מתוצרת חוץ

בראיון ב„מעריב" אומר שרון, בין היתר: „מאז פרש יצחק רבין החל צה"ל להיות צבא כבדיק והחליף את המחשבה הצבאית, היוזמה והתחבולה — בכמויות של פלדה". טענה מעין זו היא בגדר הערכה וקשה לסתור הערכות המבוססות לכאורה על עובדות. עובדה היא שמאז מלחמת ששת הימים נבנה צה"ל בתהליך התעצמות מואץ. כלומר: תוספה כמות גדולה של פלדה — אולם אין הדבר אומר, כי המחשבה המקורית סבלה בשל כך. אני, למשל, סבור שזאת טענה מופרכת. בכל מקום, אם איבד צה"ל משהו ממקוריותו ומתושייתו, והאלוף שרון הוא שותף פעיל ל„בחזיל" זה. שהרי הוא היה ראש מחלקת ההדרכה במטכ"ל (מה"ד) במשך כשלוש שנים, כמו קרוב לשנתיים בתקופת כהונתי כרמטכ"ל. מחלקה זו מופקדת על תורת הלחימה של צה"ל, כלומר על פיתוח המחשבה הצבאית ויישומה.

עם סיום תפקידו במה"ד עבר שרון לפקד על פיקוד הדרום, תפקיד שבו החזיק עד פרוץ בסלוקה חדשים לפני מלחמת יום הכיפורים. כאלוף פיקוד הדרום היה שרון אחראי ישירות על יישום המחשבה הצבאית בהכנת המלחמה של הפיקוד.

רצוני להפנות תשומת לבו של הקורא — אשר דברי אלה מגיעים בו את ההכחשה, שמא לא נתן המטכ"ל לאלוף שרון את חופש הפעולה המוחץ למימוש מקוריותו שלו — לדבריו בראיון ל„מעריב" כ־20 ביולי 1973: „בהגיעי בתפקידי כמופש פעולה רב. שלא נהנו ממנו אלופי פיקוד אחרים". אם נכונה טענתו של אריק שרון כי צה"ל איבד ממקוריותו ומתושייתו, הרי יש לו חלק נכבד בזאת. אני אינני שותף להערכה זו. צה"ל, ובו אריק שרון, לא איבדו ממקוריותם. אבל גם הפלדה לא היתה למותר כידוע... אפשר היה, כמובן, לפטור גם טענה זו כדבר שאין מקום לדון בה בפומבי. אחד מצריך כך, שני מעריך אחרת. לפעמים צריך פלדה, לפעמים מקוריות, לפעמים שניהם. ולפעמים צריך פלדה וגם מקוריות וגם תבונה. אין הדברים הללו באים אחד על חשבון השני. ולא הייתי נוגע בזאת לולא החשש לערעור האמונה, בקרב מפקדים צעירים בצה"ל, בכה שמוסבר להם היטב בנסיונם האישי — בדבר החוק על ההצלה, התושיה, המקוריות, התבונה, הביקורת העצמית והמשמעת.

בכל מקום, לא הייתי מציע לקצינים צה"ל לאבד את הבטחון במסורת שהופקדה בידיהם בגלל כמה מהצהרותיו של מפקד בכיר בשעת פולמוס פוליטי. יכולים הם להיות ערניים, מקוריים, ביקורתיים, כדרך שהיו כל השנים. הכל היה מי שהאמין. אך תמיד ידעו, כי באופק של דבר בלי משמעת גם הרעיון המבריק ביותר לא ייצא לפועל.

ולא הייתי מציע להם ללמוד מפולמוס שרון גם את המבנה. יזכר „אילו — כי אני. אילו שמעו בעצתי. או אילו קיבלו את דעתי, היה הכל אחרת. אין כל דרך להוכיח זאת. לפולם יהיו אלה דיבורים בעלמא שאינם מוסיפים בהירות למהבה ואינם מפתחים את הראש הביקורתי, אשר צה"ל בהחלט עפל לפתח אצל המפקדים בכל הדרגים.

בסופו של דבר אין סיכוי שבה מואת שנכתבה בהקדשה לספרים שהחלק מטה הפלמ"ח לבוגרי קורס מ"כים גדולה ביותה הראשונים של מלחמת השחרור: „כה ראה — חברה". המחשבה המקורית איננה מתחילה וגמורת בפיקוד הבכיר. עליו הוא לצה"ל ולמפקדיו המוהגים והבכירים להאשימו באבדן מקוריות רק משום שבהמצו לעמוד בראשו רמטכ"לים. שאלוף שרון לירח הבפלגנית שרצו הרים שאינם לרוחו.

רעוד טוען שרון בראיון ל„מעריב": „אחד הדברים החמורים שקרו בצבא הוא שנוצר בבחות הצנחנים ההכחות הכיחודים, שהושקענו כל כך הרבה בטיפוחם. את היוקרה הבניעתה להם". דבר זה איש עומד במבחן המציאות. בין שנגנו זאת נוכח התעצבות הכוחות המובחרים, ובין שנבקור את המיבצעים הביחודים שבוצעו בשנים האחרונות. אף אין הדבר נותן אותנו בבקיאיו של הקצינים הבכירים.

ההמאות המובחרים התעצמו מאז מלחמת ששת הימים במידה ניכרת וצוידו באמצעי לחימה רבים ובשוכללים. לרבות בטוסי תובלה ובמוקים גדולים ובשוכללים.

בבמערך ביניהלים כבוש בפת של ישראל ובעמודתיה שקיבלתי בפפקר צנחנים בכיר עם פרישתי. מסתובבות עליה השניעבירה פעולות ביחוות, מגבק וביחידה כבשון ד־ עד ג'נ'א הבאחי והונאג' בעמק תנילוס בודרם. פעולות מיוחדות אלה אינן היחידות שבוצעו בתקופת כהונתי כרמטכ"ל ובשנתיים שחלפו מאז. אולם די בהן כדי להוכיח כי צה"ל לא שקט על שמריו לא בתחום תורת הפעלה הכוחות המיוחדים ולא בביצוע התורה הזאת.

בתקופת כהונתי קודמו קציני צנחנים בתפקיד ובדרגה. בגבה הנבשכת גם עתה המפקדים מוסה גור ויצחק חופי הועלו לדרגת אלוף, והאלוף־משנה רפאל איתן לדרגת תת־אלוף.

בראש מחלקת ההדרכה במטכ"ל (מה"ד), המופקדת על הדרת הלחימה, עמדו במשך ארבע עבות כהונתי קציני צנחנים: תחילה האלוף שרון ואחריו האלוף חופי. עניים מתוך שלושת הפיקודים היו מפקדים בידי אלופים שצמחו בחיל הצנחנים: האלוף שרון בדרום והאלוף גור בצפון.

נוכח עובדות אלה נראית טענת שרון כי „נזלו את היוקרה המגיעה להם" (לצנחנים) כמגוחכת. ואחרי שאמרתי כל אלה, אני מוצא חובה נעימה להתנצל לפני המפקדים שאינם משתייכים לחיל הצנחנים. אף כי לא הוזכרו כאן, יודע לכל, כי גם בהם „לא נגולה היוקרה המגיעה להם". האי שהר דיבורים על מיטיים „כיתתיים" הם דברים חסרי אחריות הפוגעים יוקרתם של מפקדים מעולים בצה"ל.

ההיערכות בסיני

אריק שרון נתן פומבי רב לטענתו כי תפיסת ההגנה על סיני, המבוססת גם על הגנה קו תעלה, בטעות יסודה. אין בדעתי לדון בכל הסוגיה הזאת שהיא נושא מקצועי מובהק ואין הציבור יכול לשפוט בה, באשר חסר לו חלק מן המידע היחודי. אולם ברור להבחין, כיצד מתיישבת טענתו זו של שרון עם דבריו בראיון ל„מעריב" ב־25 בינואר 1974. כש נאמר, כי על הבטחון תהיה את צורת ההתקפה המצרית בדרך „אגנה, צה"ל, עצים את כל ההכנות לפקרה כזה, היתה לנו תכנית טובה מאוד, מצויינת — איך לטבוע במצרים היוצאים במקרה כזה". בהבכך אומר אריק שרון: „היה לנו בטוחון כלא שהם לא יצליחו להעביר את הבצרך המצרי כלחם מבעבר לתעלה מזי רוחה. יום לפני יום הכיפורים היו בסיני בספיק כוחות סדירים כדי למנוע את הייבוי המצרים. אבל הכוחות האלה לא היו פרוסים לפי התכנית ותהם חלק מבה לא ביצע. כום חלק?"

כאן נשאלת השאלה, כיצד אפשר להוציא אל הפועל „תכנית מצויינת — איך לבנוע מהמצרים היבשים". אם תפיסת ההגנה והמערך הבסיסי לקויים ביסודם. כן עיתות השאלה, כיצד קיבל על עצמו האלוף שרון את הפיקוד על הדרום במשך ארבע שנים וצוד פוה עד סמוך למלחמת יום הכיפורים. באשר תפיסת ההגנה בחזית העיקרית אמנם „כבפתה" פי לבפלה. אף איננה שגנה של הצרכים. היכן רגש האחריות? היכן כבודו של חייל? היכן הראגה לחייליו המופקדים לו? כאן השאלה איננה מקצועית בלבד. קיימת שאלה קדמה: באיזו מידה אדם אחראי למה שהוא אומר?

ועוד הערה אחת

גם הפולמוס שמקודו אני־ לי ברצון להכביע הוחש על בדיניות הבטחון, יש כללי משחק שברידעת איני נוהג להפר. כללי משחק זה מיוסדים על תפיסה בסיסית, אלי אינטגריטית, על בהותה של הגינות ביחסי אנוש. כללים אלה הופרו פעמים אחדות בראיונות שנתן אריק שרון לעתונים — על־ידי הערכה שהצגנית של אנשים, יוחרה שאין לה גבול וטכניקה גלויה של נסיון לזרוע פירוד בין אנשים הבצריכים זה את זה. אולם דוגמה שאריק שרון חרג בכל מידה בדברים שאמר על האלוף אלברט המנוח: „היום פורסם פסק", נאמר בראיון ל„מעריב" בן ה־25.1.74, „היום מנסים להטיל את כל האשם על האלוף אלברט. אולי בפני שהוא נהרג".

קראתי וחזרתי וקראתי ולא האמנתי למראה עיני. ישבתי בדיונים אחדים ועם־ התלפתי דברים עם חברים רבים. אף פעם אחת לא שמעתי שמישהו ניסה להטיל את האשם על האלוף אלברט. אפילו אגיח שאמר מי שאמר לכך שבבת משהו כפה לאוזן — ואני לא שמעתי — מה הלהיותה לתת פומבי לרכילות שפלה כפי זאת? לשם מה? באיזו זכות מתיר לעצמו אריק שרון, בלשון כמוחסדת, של דברי סניגוריה־לכביכול. לפרסם השמצות בפילוס־שם על חבר לנשק שנפל ואינו יכול להגן על עצמו?

אכן פשע נעשה. אבל לא על־ידי „שוטים" בלתי יודעים. אלא על־ידי מי שאינו יודע להבדיל — דבר שבא לכלל ביטוי בכל הפולמוס המנוהג הזה — בין דברים הנאמרים, אם נאמרים, בחדרי חדרים, לבין דברים הנברסמים בכל בלי התקשורת.

חכמים צריכים להיזהר בדבריהם, על אחת כמה וכמה צריך להיזהר בהם מי שאין מצטוי לרוחו.

על אף מגבלות הוויכוח, שהרמטכ"ל־לשעבר נוטל על עצמו בתגובתו על האשמות א. שרון, הוא יוצא במאמר זה „לאזן דברי בלע" משום כבודם של אלה „האנוסים בשתיקה על־פי חוק".

בכל בית תנ"ך
עם כל תנ"ך פירוש

בארבעה כרכים
מפורש על ידי פרופ. א.ש. הרטום
לפי שיטת פרופ. מ.ד. קאסוטו
בהוצאת "יבנה"
ספריית דבר

ב־129 ל"י במקום 210 ל"י

אנו מאריכים את המבצע!!!
עקב הפניות הרבות ניתנת הזדמנות נוספת לרוכשי התנ"ך עד ה־15/2
לזכות בשי: אנציקלופדיה לאישים בתנך

לכבוד ספריית "דבר" ת.ד. 199 תל־אביב
הנני מבקש לשלוח לי את כל התנ"ך ב־4 כרכים לפי שיטת קאסוטו מהדורת „דבר" בהוצאת „יבנה" לפי הסכום למטה (סמן את המשבצת המתאימה).
☐ הנני מצרף בזה המחאת דואר / צ'ק מס' ______ על סך 129 ל"י.
☐ הנני מצרף בזה המחאת דואר / צ'ק מס' על סך 29 ל"י ואת היתרה בסך 100 ל"י אני מתחייב לשלם ב־4 תשלומים שווים ורצופים של 25 ל"י כל חודש.
שם ______ מס' ת.ז.
כתובת ______ חתימה

דברי הנשיא ניקסון

אף כי דו"ח הנשיא על מצב האומה, עם פתיחת המושב השנתי של הקונגרס, בוקדש בשנים האחרונות בעיקר לענייני פנים, ואילו דו"ח מקיף יותר על מצב העולם מוגש בפברואר — לא פסח הנשיא ניקסון על המזרח התיכון ומשבר הנפט בנאום שנשא אור ליום אתמול לפני שני הבתים בקפיטול בוואשינגטון. כבר הובהר באיזו מידה מייחס הנשיא חשיבות לתפקיד הפעיל שנטלה על עצמה ממשלתו בבחירה להשיג שלום צודק ויציב באזורנו על סמך החלטות מועצת הבטחון מס' 242 ו־338. בדיניות שהפרדת הכוחות בין ישראל ומצרים המתבצעת בימים אלה היא חלק ממנה. על סמך ההקדמות זו אף ביקר הנשיא לציבור האמריקאי על הסיכוי המיוחל להסרת חרם הנפט הערבי בוועידה שבדיעות ערב עומדות לכנס בקרוב; וזאת תוך הדגשה שארה"ב לא תיכנע לסחיטות וכי אי־תלותה בכל מדינה אחרת בבחינת צרכי האנרגיה עד 1980 נשארת אחת המטרות העיקריות של המדיניות האמריקאית. ניתן רק לקוות שאם יוסר החרם, טוב לא יואטו המאמצים לאבטחת האוטרקיה האמריקאית באספקת אנרגיה אם על־ידי חברות הנפט או על־ידי גורמים אחרים.

נקודה חשובה אחרת בנאום, שבה לה יהיו הלכות כלפי המזרח התיכון, היא ההצגה רצונה של ארה"ב להמשיך ההפשרה עם המעצמות הקומוניסטיות. הזאת לא והוורים על טיפוח עצמתה של ארה"ב, שתקציב ההגנה שלה אף יוגדל בשנה הקרובה במידה ניכרת. את העמקת ההפשרה כרך הנשיא בצורך לאישור הצעת המכסים לברה"מ בלי המיכשולים אשר עורם התיקון של ג'קסון המתנה מתן זכות זו ביתרות הומניטריים, כגון: הופר ההגירה מברה"מ בנכוי בות הקיימות של רדיפה אינטלקטואליים בברה"מ וגילויים אחרים של אי־אמון כלפי השותף להפשרה. יש להטיל ספק אם משאלתו זו של הנשיא תתמלא.

הרושם הכללי מדברי הנשיא, שאף הגיש שורה של תכניות חדשות בתחום הפנים והחברה, הוא שבהרגה החלטתו להישאר בתפקידו. לא להתפטר ולהיאבק נגד האפשרות שבית הנבחרים יחליט להעמידו לדין. ימים יגידו אם הישגי הנשיא וד"ר קיסינג'ר בתחום מדיניות החוץ יהיה בהם כדי להניע את הקונגרס והציבור לפרוש מפרשת ווטרגייט או שמא תוסיף הפרשה לגרוע מאמינותה ומכושר־פעולתה של ארה"ב בזירה הבין־לאומית. אכן יש לאחל לדמוקרטיה האמריקאית הגדולה שתיחלץ ממשבר זה בהקדם האפשרי.

סובסידיות ופיצוי: מערכה שניה

הבדיקה המחודשת של גובה הפיצוי על עליית המחירים הנובעת מצמצום הסובסידיות בוודאי תעלה, כי ההערכות ההתחלתיות של הסכומים הדרושים למטרה זו היו צנועות מדי. הן ביחס למעוטי־היכולת והן לשיעורי תוספת־היוקר שהממשלה תהיה חייבת בהם כמעסיק. פירוש הדבר, כי החסכון התקציבי. אף כי יישאר נכבד מאוד. יהיה קטן משציפו לו. אולם מאחר שהחסכון התקציבי הישיר אינו המטרה היחידה של צמצום הסובסידיות, אין בכך כדי להשפיע על המטרות האחרות.

הדיונים בין שר האוצר לבין הנהגת ההסתדרות, שנערכו אור ליום אתמול, לאחר שמזכ"ל ההסתדרות בפועל י. בשל ערער על חריפות ההשפעה של החלטת הממשלה, הביאו להקמת ועדה משותפת, אשר מומחיה יבדקו מחדש את סוגיית הפיצויים במגמה למנוע פגיעה — שמלכתחילה לא התכוונו אליה — בשכבות החלשות. כבר עתה קשה להעלות על הדעת, כי התייקרות של המוצרים הבסיסיים ועליית־המחירים הנגררת בעקבותיה במוצרים אחרים, תסתכם ב־4 אחוזים בלבד. ואכן, הודיע שר האוצר, כי הוא רואה בשיעור זה של תוספת־יוקר מקדמה לעובדי המדינה על חשבון התוספת שתגיע על־פי עליית המדד — ובוודאי שהנושא כולו הוא עניין למו"מ בין ההסתדרות ובין המעסיקים, שבחלקם אינם מגלים להיטות־יתר לשלם תוספת זו.

המאבק המעשי של ההסתדרות בעניין זה נמצא רק בתחילתו ואכן הוכיחה הנהגתה, שתדע לעמוד בו. גם אם יהיה בכך כדי להקטין את החסכון התקציבי למען הצדק החברתי, הרי אין לזלזל במאות המיליונים של החסכון שיעמוד בעינו וכן לא תהיה בכך פגיעה במטרות הכלכליות של צמצום הסובסידיות, שהן מניעת בזבוז והעמדת המחירים בארץ על בסיס ריאלי יותר ביחס למחירים הבין־לאומיים.

בכל הנוגע להיקף הסובסידיות לתחבורה הציבורית אין להיחפז בקבלת ההחלטות לפני שייערכו בעניין זה דיונים יסודיים בין הממשלה וההסתדרות. אם יש שירות עממי, שהשכבות האביונות כמעט אינן נזקקות לו, הרי זו התחבורה הציבורית שממילא דינה מבחינת הסובסידיה מיוחד במינו.

ניתוח בתקציב הסובסידיות

מאת דוד ליפקין

„ניתוח" הנפוי בקיצוץ הסוב־ ית למוצרי היסוד נפשה ה־ , הוא גרם הלם לציבור שיעור ההתייקרויות. זאת ת המחירים התלולה ביותר ם תוך שבוע יקים באולדות ינה. עתה אנו בעיצומו של גל קודיה אשר החל ביום ב־ וך בקצב מאוץ יותר אתמול, שר ניתנו היתרים לייקור מאות רי לתאי.

עם מדובר לא בהעלאת מחי־ מוצרי מותרות או מצרכים ... לצמצם את צריכתם ... עליהם. ב„סל המוצרים" אלא במצרכי יסוד בסיסיים. אין חריפות הפגיעה בשכבות הסות היכולת ואף בשכבות הבינוניות של האוכלוסיה. זאת לא יקרות של 10—20 אחוז בכצ־ במצרכי היסוד לחם, חלב ביצים. אלא עליית מחירים הנעה 40 ל־70 אחוז. יש לתת פיצוי ללא דיחוי לשכבות מעוטי היכולת ומרובות הילדים ולמ־ לכך את המבכישירים המתאי־ , אם האוצר לא יחליט להפחית ההתייקרויות בחלק מהמצרכים יסודיים.

יום, חביבה יפים לאחר בי־ הסובסידיות. ברור שההתייק־ הנפציה גדולה מההתייקרות כפי האוצר להזים אותה. לפי חשבונם ההיה עליית המחירים ה־ מצא בשיעור 4.5—5.2 אחוזים המזון של משפחה ממוצעת יקר בכ־50 ל"י לחודש. אבל קת ההתייקרויות שכבר אושרו תחילת השבוע בראה שהחש־ החודשית של משפחה בת נפשות תגדל בכ־75—80 ואם יש למשפחה 4 ילדים קטנים תגיע ההוצאה הנוספת לכ־100 ל"י לחודש לפחות. ההוצאה של משפחה בת 5—6 נפשות תגדל בכ־90—100 ל"י ואולי יותר.

כרגיל מהמחירים הכלכלנים להכין אומדנים של שיפור עליית מדד המחירים לצרכן. במדד ינואר ישתקף רק חלק מההתייקרויות. ובעיקר התייקרות הדלק לסוגיו. אולם במדד חודש פברואר צפויה קפיצה גדולה. במדד המחירים, הערכת הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה — לפי אומדן ראשון בלתי מוסמך — היא שבעקבות ההתייקרויות הנובעות במישרין מצמצום הסובסידיות על מצרכי־היסוד עלה מדד המחירים לצרכן ב־4.2 אחוזים. לזה יש להוסיף את ההתייקרויות העקיפות, כגון עליית מחירי השקולה, הריבות, המטקים ודברי המאפה והמחירים במסעדות ובבתי קפה. תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית וכו'. לפי אומדני כמה כלכלנים עשויה עליית המחירים בחודשים ינואר—פברואר להגיע לכ־10 אחוזים. וצפויים גלי התייקרויות נוספים. יש אומרים שבמחצית הראשונה של 1974 יעלו המחירים ביותר מ־15 אחוז ואולי בכ־20 אחוז.

מצב זה מחייב את ההסתדרות לתבוע פיצוי הולם בעד ההתייקרויות לשכירים ובייחוד למשפחות מעוטות־יכולת וברובות־ילדים. תשלום של 10 ל"י לילד השלישי ו־19 ל"י החל מהילד הרביעי אינו פיצוי ריאלי. יש לבדוק גם את שיעור הפיצוי לפנסיונרים. כי פיצוי של 20 ל"י לחודש לזוג קשישים הוא לעג לרש.

ה„ניתוח" שנעשה השבוע בתקציב הסובסידיות ושיעור הקטנתו מחייבים בדיקה. השרים הכלכליים חזרו ואמרו במשך השנה האחרונה. ובייחוד בחודשים האחרונים. שמדיניות הסובסידיות הקיימת הגיעה לאבסורדים. ולגבי כמה מוצרים עולה הצרכן רק בעד הוצאה הארית השיווק והמדינה כיסתה את הוצאות הייצור.

התקציב הסובסידיות הגיע לכ־ מיליארד ל"י. לולא שונו מחירי המצרכים הבסיסיים היה תקציב הסובסידיות בתקציב המדינה לשנת 1974—75 מגיע לכ־1.8 מיליארד ל"י. הגידול הניכר בתקציב הסובסידיות נובע מהעליה בהיקף הקניות. במיוחד של תושבי השטחים. וגם מעליית המחירים הנה־ הלות של מצרכי המזון בעולם. מחיר הגרעינים (חיטה) עלה מ־50 דולאר לטונה ב־1971 ל־100 דולאר לטונה ב־1973. והוא צפוי להגיע ל־130 דולאר ב־1974. מחיר טונה סוכר היה 104 דולאר ב־1970 והגיע ל־243 דולאר ב־1973. והאומדן ל־1974 הוא 337 דולאר. עד לשבוע הזה היה משקל הסובסידיה בקי"ג סוכר לירה. המחיר לצרכן היה 1.14 ל"י. בליטר חלב הגיעה הסובסידיה ל־56 אגורות. הצרכן שילם 64 אגורות. בלחם אחיד הגיעה הסובסידיה ל־65 אגורות והצרכן שילם 38 אגורות. הצרכן שילם 16 אגורות בעד ביצה. הסובסידיה שניתנה לביצה היתה 13 אגורות.

על אף ה„ניתוח" תימשך שיטת הסובסידיות גם בעתיד. צומצמו סובסידיות בסכום של 975 מיליון ל"י. אבל ייקארו סובסידיות בסכום של כ־825 מיליון ל"י. וייש רזרבה להגדלת הסובסידיות בכ־200 מיליון ל"י. הסובסידיות כיום מתחלקות כדלקמן: 31 מיליון ל"י לאוכל (ובחינת הצרכן 16 אגורות לקי"ג). 70 מיליון ל"י לשמן (62 אגורות לבקבוק). 34 מיליון ל"י לביצים (4 אגורות לביצה), 78 מיליון ל"י לחלב ולמוצריו (כ־60 אג' לליטר חלב, 60 אג' לגבינה בינה ו־3.5 אג' לגבינה קשה), 89 מיליון ל"י למאפיות ולחנויות הקמה (50 אגורות לכיכר לחם אחיד, 30 אגורות לכבר לחם לבן ו־14 אגורות לחלה), 90 מיליון ל"י לתחבורה הציבורית (על חשבון התייקרויות הצפויות ב־1974). 150 מיליון ל"י לבספוא, 78 מיליון ל"י לפרים ו־205 מיליון ל"י להוצרה חקלאית, דיג והמבלה לאילה.

קיצוץ תקציב הסובסידיות לא לוה בהסברה נאותה. אף כי הוא הטיל עול כספי כבד על השכבות הנמוכות והבינוניות של האוכלוסיה. השרים הכלכליים לא השקיעו כלל מאמצי הציבור כדי להסביר את הצעדים שנקטו ואת הצורך בהידוק החגורה במצב החירום. כל מלאכת ההסברה הופקדה בהחכרה בידי הפקידות הבכירה של משרד האוצר, משרד המסחר והתעשייה ובנק ישראל. היטולים להתגודד עם הנתונים וההקציבים. הציבור ציפה להסברים מהבובנים מפי שר כלכלי על ההכרח בקיצוץ הסובסידיות ועל הצעדים שנועה הממשלה כדי להחזק בהוצאות. אם כי בצום בה עדיין לא בוצעו הכרזת „ועדת בתי" להידוק החגורה בכשרדים הממשלתיים.

לא ברור אם האוצר עשה את כל ההעבן על משמעויות ייקור המצרכים הבסיסיים והשפעתם. אולי מוטב היה להתפשר בייקור חלקי, שלא היה גורר גלי התייקרות, מסתבר שיהיה על האוצר לפצות משפחות מעוטות יכולת בצורה מלאה.

(המשך בעמ' 10)

התנצלות

מאת צבי יעבץ

ויני נוהג לפרסם מאמרים ב־ ימות היהודית וזאת מכמה טע־ : ראשית, לא הגעתי בכשרון ליציסטי, ומתוך כך הצדקתי אויר בלאכה זו לאחרים וטו־ ו מפני. שנית, נתגברה אצלי יבשה, כי בלאו הכי אין איש חשב במאמרים המתפרסמים ב־ ומות, מנהיג השוב הנבצא ב־ כון זה למפלה ב־20 שנה ר לי פעם, כי לעתון יש תכונה זובה אחת: מחר יש עתון אחר גיינים נשכחים.

אף־על־פי־כן פורש אני לעצמי יסם היום מאמר בעתון, אך מת ניתנה להיאמר, כי זה ו מאמר אלא דברי התנצלות יבכי.

אחרונה נתקשרים אלי עשרות ים ובאים אלי בטענות על ראתי להם לפני הבחירות ל־ ביע בכל ואת למען המערך. מאשימים אותי על כי הא־ עי אותם שולל וכי עם דבר ה שציפו לו אינו מתקיים. צוני להצהיר בפומבי, כי לא כוונתי להוליך איש שולל, כי מנתי באמת ובתמים בדברים ובודאי וכי אני בצמצום אצר ב־ ה שפשוט טעיתי ומשום כך עיתי.

עם זאת אינני יכול שלא להצ־ ר במלים ספורות, מדוע ציפיתי ל זאת ליותר ממפלגת העבודה דוע קראתי לאחרים להצטרף לי באמונתי זו.

ברגעים מסויימים (בסוף הכלוה־ ן) נדמה היה לי, כי הדמוקרטיה למי בסכנה. ברור היה לי, כי הלק ניכר של האוכלוסיה ה הדמוקראטיה איננה אור ת הרבה כלאו הכי. מסביבי מעתי רק השמצות על ראשי המדינה והצבא, כצב הרוח היה יותר וככל עדינה ההתפעלות באישיות שהכזיבה, כן גברה בציפיה לגבורים דגול חדש, צריך באריסמטי".

חבבי מדע המדינה האחרונים ידלים, סיכנים כי דיקטטורה מש־ יבה כתוצאה ההיסטוריה בעקבות יש הופעת יסוד: א. לאחר השפלה לאומית (או מה שנדמה רוב הציבור כהשפלה לאומית).

ב. בעקבות משבר כלכלי, המתבטא על פי רוב, באינפלציה דוהרת, בעליית מחירים מסחררת ובחוסר עבודה.

ג. כשהיא נישאת על־ידי קבוצת אנשים הרואה את ציפיותיה מתוסכלות (כגון קבוצת קציני צבא אשר יוקרתם נפגעה, או זעיר־מרגנים אשר שגשוגם הכלכלי נקטע וכו').

אותם הבני מדע המדינה יודעים כי הפתח לבוא עיניהם את איטליה ואת גרמניה בימי מלחמת העולם הראשונה והיותה כתלפמזה אינו רע. נדמה היה לי, כי אני עדים בארץ לסימנים ראשונים של אפשרות דומות למציאות. אך כאדם שאינו מאמין בנדלים, לא יכולתי לזכור בבטחון כי שלושה תנאים אלה דיים להבעיל דיקטטורה בכל מקום ובכל עת. בפאה השלישית לכשפירה, למשל, הבשילו שלוש הופעות כאלה דווקא את נצחון הגצרות. יתר על כן, יש להוסיף, כי דיקטטורה תופיע בראש ובראשונה באותה מדינה בה נרתע השלטון הדמוקרטי. מתוך חולשה או חוסר אונים. בלקות על צבר אחריות לתמורות הבהירות ומרוחיקות לכת. קשה לומר היום, אם היטלר עלה לשלטון בראש ובראשונה הודות לעצמתה של המפלגה הנאצית, או בגלל חולשתה של הרפובליקה הויימארית. זאת ודאי: גם אם כל שלושת התנאים שהזכרתי לעיל הכרחיים להופעתה של דיקטטורה, הרי היא לא תופיע, אם אין באופק דיקטטור מקובל על המוני העם. כללו של דבר, אין חוקים בהיסטוריה ובעקבות השפלה לאומית, משבר כלכלי ותסכול המוני תיתכן גם עריצה אישית מבוססת והגונות. אך קשה לומר, כי הפרספקטיבה השניה כרצויה את הנפש.

אודה ולא אבוש, אני שייך לאלה המאמינים, כי ביום הכיפורים פקד אותנו אסון. לא רעידת אדמה ולא מחדל. אלא אסון. שעוד כמשמעו. הנהגה המדינה הכוכבת חייבת לראות עצמה אחראית לאסון זה. באחד הימים (לאחר שהוסכם הפסק־אש) הבטיח לי אחד השרים הבכירים בממשלה, כי ראש הממשלה תפנה לעם ותמסור הודעה והודעת. האמנתי לשר הנ"ל, כי לא ראיתי מבחר שום נסיון להתחמק מן האחריות. ומצד שני כיבדתי את רצון מפלגת העבודה לצאת לבחירות לקבל מנדט חדש מן העם כדי להעלות את המדינה על דרך חדשה. לא תיארתי לעצמי, כי לאחר הבחירות תמשכנה המפלגות להתנהג כאילו לא קרה דבר. יבהלו עוד קמיקלים, כאילו הרכבה ממשלה בשנת 1964 ולא ב־1974 ובשעת ש„הצעירה בוצרת" מתווכחים בלהט על גיור אצל רבנים קונסרבטיביים. לא תיארתי לעצמי, כי בשעה שעוד הרוב נמשך בגבולות יכולים לעבור ספני צי הסוהר ונהגי התחבורה של עיריית תל־אביב. אין לי ספק כי עם העלאת המחירים האחרונה תבואנה שביתות נוספות. אך לא תיארתי לעצמי, כי הדברים יישמו בלי בפט הסברה מאמצים בקרב פועלי ישראל (נדמה לי שהם ראויים לזה). לא תיארתי לעצמי, כי גם לאחר יום הכיפורים תופיע בתעשורות של איש נוסף להשפלה גבוהה תוספת גינון ואצל פועלי הנמל תוספת ספרות מקצועית. קוויתי לתומי, כי אחרי המלחמה תיתבע לעבוד יותר — כי השכר יעלה רק בהתאם לפריון וכי בהסתדרות של גננת לא היתה להיות צכורה לגר של „בהגדת חשסל. לא תיארתי לעצמי, כי גם לאחר מלחמת יום הכיפורים ייקבע ראש עיריית בת־ים בהתאם לקנוניה שהוסכמה בעיריית בני־ברק. האמנתי באמת ובתמים, כי ראשי מפלגת העבודה יהיו רגישים יותר לאנקת הציבור. ידעו לנו מיד לאחר הבחירות, מה בדעתם לדרוש מעצמם ומה הם ידרשו מאתנו. נדמה היה לי כי העם אשר שכל 2600 כשאבי בציך במשך 18 ימים, מוכן יהיה לביים את כל משאביו כדי לעלות על דרך חדשה ההן סבל ועמל. תקוה וחזון. אך נוכחתי לדעת, כי מפלגת העבודה אינה מוכנה לכיים צעד דראסטי. פן ייפגע איזה ס־ הוא עקרון „הסטטוס" מקודש. יורשה לי להזכיר לראשי מפלגת העבודה, כי א. בואן הגדיר פעם את כשלונה של מפלגת העבודה באנגליה במכפט הקולע:

We failed, because we failed to persuade democracy to revolutionize itself.

לפני הבחירות טעיתי טעות חמורה נוספת. הצטרפתי לפטיציה ההומה על ידי כמה פרופסורים ואלופי צה"ל בדימוס, בה ביקשנו לרענן את הרשימות. טעותי היתה כפולה. שכחתי כי במסגרת המשטר הוזכיבה באו־ר הכי בקבעים המועמדים על־ידי הסיעה הפונות. כי בחירות על־השיבתיות נראות כדבר מוזר ביותר. וכי חסיבת רפ"י תראה משום־מה בסיסמה הזאת פגיעה אך ורק בכבודו של משה דיין. חבריוני היתה נאיבית ומבאן נוספית. כן טעיתי בכך על שחתמתי בכלל על פטיציה, אף כי נשבעתי לא לעשות זאת עוד. כתוצאה מכרוז זה בצרה חמתם של כמה עסקנים על פרופסורים, אשר, כידוע, אינם מקובלים מזמן על ההנהגה הקיימת. והמופיעים כשם נרדף לתבוסתנים ובוגדים. אך נחמה פורתא בפי.

בזמן האחרון זה גם לא כבוד גדול להופיע כקצין בכיר בצה"ל ואין גם דבר מוכזר יותר מעסקן פוליטי. פועלי נמל אשדוד הוגדרו על־ידי איש רב־השפעה כשותפם של „פתח" וחברי הקיבוצים הצגדוגן כפאראדיים. היסטוריון במאה ה־21 עשוי להגיע למסקנה, כי האנשים ההגונים היחידים בשנות ה־20 בישראל היו... המתווגים.

ולבסוף הבהרה: אני חבר תנועת העבודה זה 30 שנה. אילו צריך הייתי להצביע היום — הרשעני שהייתי מצביע שוב ובכל זאת בעד מפלגת העבודה. לא בהתלהבות — אלא בהיעדר אלטרנטיבה. אינני מאמין ברשימות הממוסמות על מצביעים מהוך בחדאת. אך זאת היא הבעיה שלי. אשר היה לי לקרוא לאחרים ללכת אחרי. בטרם הבחרתי לעצמי אם אכנם מוכנים ומסוגלים ראשי מפלגת העבודה לחדש את פני התנועה. ועל כך מייסרני במפוזר ואני מבקש להתנצל.

מזווית אחרת

קדושת העקרונות

מאת יותם

על דרך הפאראפרזה על דבר ידוע, הדבר המבורך ניתן לומר על ימינו, כי בחוץ אכנם לא יכרית ארץ ולא הנבל עיר חרב, אך בהדרים צריך מתלכת האימה. [illegible]

[illegible]

ביהו יהודי? — השאלה ביהו יהודי אובצה בדחובה עליה [illegible]

[illegible]

פסולי היהון — [illegible]

[illegible]

הצבעת הפשית — [illegible]

פורד, הסובייטים וקיום ישראל

מאת עדי פרוים

[illegible]

ג'ראלד פורד

[illegible]

למי להאמין

מאת שמשון עופר

כל אורח הם ליבר [illegible]

[illegible]

הניתוח בתקציב

(סוף מעמ' 9)

[illegible]

לחברי קופת-חולים הכללית — מחוז חיפה

הרחבת שרות התורנות

החל מהאחד בפברואר 1974, יורחב שרות התורנות של רופאים למקרים דחופים, לחברי קופת-חולים של ההסתדרות הכללית במחוז חיפה.

נוסף לתורנויות לילה ושבת הקיימות, תופעל תורנות כדלהלן:

1. בימים א'—ה' בשעות 13.00—16.00 ובשעות 19.00—20.00
2. בימי ששי בשעה 14.00 עד יום ראשון בשעה 7.00 בבוקר.

מקום התורנות:

1. לחברים תושבי חיפה, הל"הגן, נשר ובן־דור — בתחנת בגן דוד אדום, רחוב יצחק שדה, טלפון 101.
2. לחברים תושבי בפרץ־חיפה — שרות מוניות ביאליק, טלפון 713232.

פרטים, בכל מרפאות קופת־חולים במחוז.

הנהלת קופת-חולים מחוז חיפה

קופת חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות

[illegible]

ב. התחנות התורנות

[illegible]

קופת-חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל-אביב · לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

[illegible]

ב. תורנויות שבת וחג

[illegible]

הידון דבר 74

פרס ראשון

מכונית פיאט 128

השתתף גם אתה בחידון דבר 1974

מלווה מצפן

רכוש מלווה מלחמה מרצון

הטכניון — משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות

מכון טכנולוגי לישראל — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

ביה"ס להנדסאים

מודיע על פתיחת ההרשמה למועד האביב לכתות הרגילות ולכתות לנשים

א) למסלול יום במגמות ההנדסאים

אלקטרוניקה, מכונות, העשיה והחי', מחשבים, הנדסה רפואית (בייו־מדיקל), בניה, אדריכלות

ב) למסלול יום במגמות הטכנאים

אלקטרוניקה, מכונות, בנין, מכשור ובקרה

ג) למסלול הערב

הכשרת מורים הנדסאים, טכנאי מכונות, טכנאי אלקטרוניקה, טכנאי בניה, קדם־הנדסאים

פרטים:

א) תנאי קבלה

1) מתקבלים/ות לכתות ההנדסאים ו/או הטכנאים [illegible]
2) לכתות המכנאים יכולים/ות להרשם גם בעלי/ות [illegible] אשר מקבלים/ות לימודי ההלכה.

ב) מענקים והלוואות

1) ללומדים/ות במסלול יום נתנות הלוואות של 2,050 ל"י לשנת לימודים (בתנאים נוחים).
2) לנשים הלומדות בקורסים לנשים תנתנה הקלות [illegible]
3) תלמידים/ות נצרכים/ות נהנים/ות מקרן המלגות של משרד העבודה.
4) תלמידים/ות מהחוץ לחיפה נהנים/ות מהשתתפות בהוצאות [illegible] בשכר דירה.

ג) פרטים נוספים

ניתן לקבל בכתב או בע"פ במשרד ביה"ס [illegible] חיפה, ת.ד. 4459 (אושבוס 19, 19/1).

• ההרשמה — כל יום בשעות 09.05—14.00, בימים א' ג' 09.00—18.00.

משרד התקשורת

הודעה למנויי הטלפון בירושלים שמספריהם מתחילים בספרות 41

עקב שיטת התפעול של המרכזת המשרתת טלפונים אלה, מובאת בזה לידיעת ליבם של המנויים לעובדות הבאות:

* לא ישמע „קליק" לאחר חיוג כל ספרה, כפי שהדבר מקובל בטלפונים אחרים.
* לאחר גמר החיוג עלולות לעבור כעשר שניות עד לקבלת הצליל.

המרכזת המשרתת מנויים אלה, הנמצאת בקרית יובל בירושלים היא החדישה ביותר בציוד ומורכבת מציוד טלפוני מסוג חדש המאפשר שרות באיכות וברמה הגבוהים מהמקובל עד כה.

המנע מטעות!

התופעות הנ"ל מורות על פעילותו התקינה של הציוד. אל תחזיר את השפופרת למקומה לפני הזמן. המתן בסבלנות לקבלת הצליל.

"נופים ואתרים" ספר הפרס למנויי דבר 1974 המשלמים בעד העתון לשנה מראש

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב

תיק פש"ר 2918/73

בענין: [illegible]

[illegible]

הזדמנות אחרונה למערך

מאת אריה ל. אבנרי

מה שהיה צפוי בא: הליכוד מלבה היסטריה לאומנית ואינו בוחל בשום אמצעי להשמים את בסיסה המוסרי של תנועת העבודה לכונן ממשלה; המפלגות הקטנות, שבחסדיהן תלוי המערך, תובעות עתה את ליטרת הבשר שלהן ומכריחות את המערך להישחק עד דק בפרטי ניסוח ובנישואי לוליינות על עמדות מנוגדות. המערך מודע עכשיו לעובדת הנתרצת, שזו ההזדמנות האחרונה שניתנה לו לנסח את מדיניות החוץ והפנים כך, שבבחירות הבאות ירכוש את אמונו של רוב העם וייכון ממשל יציב בארץ.

הזדמנות אחרונה? קשה להפריז את. המפנה ההיסטורי שיחול בארץ סולה. אם ירד המערך בשמונה השנים הבאות. כפי שירד מן הכנסת השישית לכנסת השמינית — ב־12.5 אחוזים.

ה„נחמה" שהבוחר הענייש את המערך בגלל המלחמה אפשר שיש בה אמת, ואולם מדוע העניש הבוחרים את המערך בבחירות לכנסת השביעית, כאשר היו מכשלות לליכוד לאומי ושגשוג כלכלי בארץ? מהשישית לשביעית ירד המערך מדרגת רוב בעם (54.5 אחוזים) לדרגת מיעוט (49.7 אחוזים).

ירידת כוחה של תנועת העבודה היא, איפוא, תהליך ממושך ומסוכן, המתרחש ברבדים שונים של האוכלוסיה, ובראש וראשונה בקרב השכבות מעוטות ההכנסה, שדווקא הן היו צריכות לראות בתנועת העבודה את נציגתה המוסמכת.

לפי ניתוח הבחירות של הנוך סמית במאמרו „הבחירות ששמו קץ למסורת" (הארץ, 3.1.74) ירד כוחו של המערך מכוחו של הליכוד בשכונות העניות, בשלוש הערים הגדולות, בצורה דראסטית: ירושלים 43 אחוז לליכוד; 22 אחוז למערך. תל־אביב: 41 אחוז לליכוד; 32 אחוז למערך. חיפה: 37 אחוז לליכוד; 29 אחוז למערך. פירוש הדבר שתושבים לוכדים ותושבי שכונות העוני, כי האינטרסים שלהם אינם מיוצגים כראוי על־ידי שליחי הפועלים והם מחפשים נציגים אחרים, שייטיבו להבין מה דרוש להם.

וכאן שוב יש לנו תירוץ מן המוכן: תושבי שכונות העוני נלכדים בפח הדמגוגיה הסוציאלית והם עתידים להתפכח מהר. בזאת אנו קובעים, בהשאי, שיושבי השכונות הם נחשלים בהכרתם הפוליטית, ולכן הם פועלים בניגוד לאינטרסים האמיתיים שלהם. ואילו, האם יכולה תנועת העבודה לומר במצפון שלם שהיתה לה הבנה לצרכים של השכבות החלשות וניהלה מדיניות סוציאלית עקבית לביעור העוני, לחיסול הנחשלות ולצמצום הפערים הכלכליים והחברתיים? האם היא שרדה בצינות רצינית והאראית של השובדים הלא־מיוחסים ושל כל שאינם שייכים לקבוצות הלחץ?

הנה נזעקו עכשיו חלקים ממפלגת העבודה להיאבק באוצר דמוקרטיה בדרג של מקבלי ההחלטות המדיניות החשובות. איפה הם מחפשים את מקורות העיוות? בצמרת בלבד. ואילו האמת היא, שמקורו של אותו עיוות הוא בבלימת תהליך דמוקרטיזציה בתשתית, היינו — בהסתדרות, במניעת ייצוג בלתי אמצעי של מקומות עבודה וועדי עובדים למוסדות המרכזיים של ההסתדרות. וביוצא בזה בהרכבת גבאים ואנ"ש על ארגוני פרות ועדי שכונות. כאילו זקוקים הם לאפוטרופסים. התשובה לחוסר אמון היא — אי־אמון. כאשר התריע בשעתו בן־אהרן על הסכנות בבלימת תהליכים מחייבי המציאות, (והוא התרכז בעיקר בתחום אחד: ההסתדרות) — מי שמע לו? כמה תמכו בו? מסתבר שייצוג והמאבק עקבי למען אינטרסים חיוניים הם ביטוי אחד של מדיניות סוציאלית. מפלגת העבודה והמערך היו מנותקים מן הצרכים המאותיים של השכבות הללו. הביטוי האלקטוראלי הוא שנראה על פני השטח. ואילו במעמקים תוססת הבוריות האמיתית ופושה אי־הנחת, ואלה עתידים לשנות את דמות החברה הישראלית ללא רחם.

והנה שוב „צבע" של הציבור למערך: אחרי דחיית רשימות בקבלת חוק בחירות אישיות לראשות ערים, בא הציבור ונתן את תשובתו המוחכת — בכל הערים, כמעט, ראש הרשימה הבורגייפלית הוא שרכש את הבוחרים ולא הרשימה המפלגתית. אם המערך יעביר סוף־סוף את החוק בכנסת, הוא יגרור אחרי המאורעות ויפסיד את הזכות ללכת בראשם.

ואם יתנו ל"צ ושולמית אלוני את הצטרפותם לקואליציה בצמצום מספר המשרדים המיניסטריאליים וריכוזם בתחומים החיוניים ביותר למדינה — שוב תיפתר בעיה ישנה וכאובה באקראי ולא על־ידי תכנון מחושב. מדינה קטנה כזאת עם 18 שרים (ועם אופציה ל־24), עם מנכ"לים ועם מבניות שוד ומנגנונים — וכל זאת משום שהצרכים הקואליציוניים דוחים לקצרת אגודים: אם אתה מוציא אחד מהם כל הצרה בה מתגרשת. האם שוב „תיאלץ" מפלגת העבודה לבצר את משגיח הקופאים בשל „מקרה"? ואגב, מקרה שולמית אלוני לא חייב היה לקרות אילולא הנוקשות והפורמליות, שבהן נפגש מי שמצא להיות מקורי ועצמאי למעלה מן המידה המותרת. אבל זה נושא בפני עצמו ולא כאן המקום לדון בו.

לא רק בשאלת המדיניות הסוציאלית חטאה תנועת העבודה בחוסר צמיחה למציאות המשתנה. גם בשאלות ציבוריות אחרות ובתחום הממשל התקין והאחריות המוסרית בארץ לא היה לתנועת העבודה הכוח לבצע שינויים הכרחיים, להסיק כלפי סוסים ומכשילים את המסקנות הראויות. לא היה האומץ לשחות נגד הזרם, להעמיד בפני הציבור תביעות שיעלו מעלה את רמתו המוסרית והחברתית. לא היה הכוח לעמוד נגד קבוצות־לחץ ולעצור הסתאבות ההשתרלו"ת של רווחים קלים, בזבוז וחיי מותרות.

אחת השאלות, שתשובה עליה יקבל המערך כצבור ארבע שנים, היא: האם תיפסק או תצומצם ההילולא הגדולה של חיים קלים ובזבוז, היוצאת אמנם משכבה דקה, אבל מצמצמת מקור לקנאה, לפיתוי ולחיקוי? מדובר רבות על „יפה", על קיפוחים, על העלאת פריון עבודה ופחות צריכה. האם יסולות הממשלה והנהלת המפעלים הממלכתיים להראות לציבור דוגמה שיוכל לנהוג לפיה? אילו ויתורים לקחו על עצמם הנ"ל מרצונם או הוטלו עליהם בתוקף תקנות מחייבות? דוגמאי שאין מבהל „כור", מאיר עמית, שעשה כמה בטינות ורציניים בכיוון זה, עוד לא שמענו משהו בדומה לזה. או שמא מרוב צניעות גם לא ניתן פירסום לכגב?

אספר עובדה קטנה, בדוקה, שאני אחראי לאמיתותה והמוכיחה עד כמה לא נשתנה עדיין באומה בתחום זה: לפני שבועות אחדים חתמו קבלנים עם בעלי משרד הבטחון חוזה על עבודה בטרוטית מסויימת באיזור מסויים, הקרוב לחזית. לציון החתימה התכנסו באחד מבתי־המלון עשרים איש — מהקבלנים ומאנשי משרד הבטחון — ונערכה סעודה בסכום של אלפיים ל"י! מה יכול אדם לזלול ב־100 ל"י בארוחת־ערב אחת. לא ברור לי. אבל בה חשבת השובדת שהגישה להם את המאכלים והמשקאות. אני יכול לתאר לי: שתי משכורות חדשיות שלה (עם שעות נוספות) בלילה אחת! מי ישלם סעודה זו? וכלום הקבלנים יחסכו אותה מפיהם? ישולמו מכספי המסים! משום גם המכניסה הזו תשלם כאשר יגבו לה מס הכנסה.

ויש עוד מי שישלם את מחיר הזילה הזו וזלילות אחרות — אם לא ייפסקו בעוד מועד: תנועת העבודה.

רשימת ההזבעונות שתוגש לה בעוד ארבע שנים (אם לא לפני זה) תהיה ארוכה, אבל משמעותם תהיה אחת: האם ישכיל המערך להסיק את המסקנות מן ההזדמנות האחרונה שניתנה לו להציל את המדינה, את תנועת העבודה ואת האווירה הציבורית לפסים אחרים, שונים לגמרי מכפי שהיו עד עתה.

משרד הבריאות

קורס לאחיות מעשיות

ייפתח בחודש מרץ 1974
בביה"ח הממשלתי נהריה.

• משך הקורס: 18 חודש.
מתקבלים בעלי השכלה של 8 שנות לימוד לפחות.
בנות: מגיל 17 שנה ומעלה.
בנים: לאחר שרותם הצבאי.

בדבר הרשמה נא לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות ליד ביה"ח הממשלתי נהריה, או לטלפון 04-922101

נהג,
התנהג אל החייל המאמין
לטרמפ כפי שאתה
רוצה שיתנהגו אל
החייל שלך

כורים מפגינים ליד משרדי האיגוד בלונדון

מלחמת עצבים במכרות הפחם

מאת שלמה גינוסר, סופר „דבר" בבריטניה

„מה קורה כאן, האם כולם יצאו מדעתם, האם נשב עתה כבר ארבעה באיבוד ונחכה עד שבוע המכרות יחזרו לייצור הצי?!" שאל הנהג שלנו בדרכו באיבה. האמת היא, כי מה שקורה עכשיו בבריטניה אינו צריך להתמיה בה־התחשבות אלא לתמוה מהליכי העבודה. [illegible] הניסתה [illegible] בימים אלה בין ממשלת בריטניה לבין כורי הפחם, [illegible] בריטניה [illegible] — [illegible] הקהילה האירופית אל פי התוהו ובוהו. והדרך לשם אינה ארוכה כל־כך. איש אינו רוצה בהתפתחות כזאת, לא הכורים, לא הממשלה, לא השמרנים ולא תנועת האיגודים המקצועיים או מפלגת ה„לייבור". איפה הבעיה המסובכת היא, שהממשלה אינה מוכנה להיענות לתביעות הכורים ואילו הכורים אינם מוכנים לוותר.

הסכסוך הנוכחי הוא פשוט ולפי־הרה — לכאורה: כורי הפחם תובעים העלאת־שכר [illegible] השלב השלישי [illegible] בעבודה האדמה. [illegible] פרקזמן [illegible]

מועצת הפחם הלאומית (המעבידה בבריטניה את הכורים) הביאה הצעה לסיכומה התשלום על־ידי הכורים, העלאה של 16.5 אחוז בערך), אך אינה מספקת את הכורים. הממשלה, לעומת זאת, מסרבת בתוקף להיענות למלוא דרישותיהם של הכורים, משום שהיענות כזאת עלולה, לדעתה, להוליך שרשרת של תביעות שכר מצד איגודים מקצועיים אחרים. התפתחות כזאת תפוצץ את מה שכונה „השלב השלישי" של מדיניות הקפאת השכר והמחירים שנועדה לבלום את האינפלציה. כורי הפחם מסבירים, שתביעתם היא מיוחדת־במינה, כשם שעניינם הוא מיוחד־במינו ומשום שאיש מלבדם אינו עובד בבריטניה בתנאי־עבודה כה קשים. לכן צריכה הממשלה לדון את תביעותיהם באמת־מידה מיוחדת. ועוד אומרים הכורים: תנאי העבודה הקשים מבריחים מן המכרות את הפוטנציאל הטוב של עובדים בעתיד, ואם לא תשתלם עבודה זאת כראוי — עשויים המכרות להתרוקן מעובדים מקצועיים במרוצת השנים. ייאבד מקורות האנרגיה החיוניים ביותר לבריטניה יעמוד לפני סכנת חדלון דווקא בתקופה שבה הוא נחוץ כאוויר לנשימה.

והנה הבסיס לסכסוך הנוכחי במכרות הפחם. אם אמנם תפרוץ שביתה כללית במכרות, עשוי שבוע העבודה בן שלושה הימים להצטמצם ליומיים וחצי או אף פחות. אזהרה זאת כבר באה מפי של השר לעניני אנרגיה לורד קארינגטון, שהוא גם יושב־ראש המפלגה השמרנית ואיש־אמונו של ראש הממשלה אדוארד הית.

במקרה זה ייפלטו מן המשק מיליוני עובדים לפי הערכתה של התאחדות בעלי התעשיה ומפעלים רבים ייסגרו ולא ייפתחו מחדש אפילו בעתיד הוורוד יותר. התחזית לגבי מלאי הפחם אף היא קודרת למדי. מסתבר כי אם יימשך שבוע־העבודה בן שלושה ימים לאחר פרוץ שביתה כללית במכרות יגלוש מלאי הפחם אל מתחת ל„קו הסכנה" של 7 מיליון טונות כבר באמצע חודש מארס ואז תיפסק כליל אספקת החשמל לבריטניה בשל העדר פחם בתחנות הכוח. לדברי לורד קארינגטון תישאר אז רק הבעיה של אספקת חשמל לשירותים החיוניים ביותר. „זוהי זאת שאלה של קיום", אמר לורד קארינגטון. וכמעט שאפשר היה להבחין כיצד הוא בולע את חלקו השני של המשפט שלא נאמר: „על חיים ומוות אין מה לדבר".

לעומת זאת — אם יצטמצם שבוע־העבודה ליומיים וחצי, אפשר יהיה לשמור על מלאי פחם של שבעה מיליון טונות עד אמצע חודש יוני.

בהתבוננות החזיתית הזאת בין הכורים לבין הממשלה ביקש ראש הממשלה אדוארד הית להשתמש כבמנוף לנצחון מפלגתו בבחירות כלליות מוקדמות. עד לפני עשרה ימים קיווה הית (וביחוד גורמים רבים במפלגתו), שאם יכריז על בחירות מוקדמות בפברואר בסיסמה „מי שולט במדינה? הכורים או הממשלה?" — יזכה בתמיכה רחבה של דעת הקהל שתירתע מן האפשרות שהמדינה תידרדר כביכול לתוהו ובוהו, אם תקום ממשלת „לייבור", אשר תהיה נתונה ללחצם של איגודים מקצועיים קיצוניים.

אולם הית נסוג מן הכוונה לערוך בחירות מוקדמות כאשר הסתבר לו שדעת הקהל לא תבלע את הסיסמה „מי שולט במדינה?" ושהבוחר יבקש גם לדעת „כיצד שולט במדינה מי שולט?"

סקר דעת הקהל הראה שהלייבור עשוי לזכות בבחירות, וכמה גורמים אובייקטיביים כגון נגיד ה„בנק אוף אנגלנד" מתחו ביקורת על המדיניות הכלכלית של הממשלה. משקיפים הביעו את הדעה, שאם יתקיימו בחירות מוקדמות, יחליטו אנשי האיגודים המקצועיים להצביע בהסיבת־ענק אחת נגד השמרנים בניגוד לבחירות הקודמות, כאשר רבים מחברי האיגודים המקצועיים תמכו בשמרנים.

האפשרות של בחירות מוקדמות בפברואר ירדה, איפוא, מן הפרק. אולם בחירות מוקדמות עדיין מעשיות נוכח ליחוסים ולהתבצרות, ובמצב של שביתה כללית במכרות אין להוציא מכלל חשבון את האפשרות שהממשלה תדחק לפינה, שבה תיאלץ להכריז על בחירות מוקדמות תוך בקשה מהבוחר שייתן לה יד חופשית להתייצב מול הכורים בצורה הנוקשה ביותר, כדי שההכרעה בעניין זה תלויה בגורמים רבים, הן טכניים (ובכך: הללו בתאריכי עידכון פנקסי הבוחרים) והן פוליטיים (תמורות דעת הקהל וכדומה).

אולם אפילו לא יתקיימו בחירות כלליות בחדשים הקרובים, דומה שההחזיה על המשבר „אינפורמטיבי" היא בחריקה לבדי: אווירה של בחירות או ערב־בחירות תכליב בזירה הפוליטית בבריטניה מעתה ועד למועד הרשמי של הבחירות הבאות בקיץ 1975.

כבר עתה יש חששים משני עברי המתרס, שהסכסוך במכרות הפחם מנוצל למטרה פוליטית. כלכלנים וחוגים המקורבים ל„לייבור" אומרים, שהחלטת הממשלה לקצר את שבוע־העבודה לשלושה ימים אינה הכרח המציאות שצעד זה נעשה אך ורק מטעמים פוליטיים כדי לגייס את דעת הקהל לנצח את הכורים. טיעון זה נתחזק עכשיו נוכח אזהרת לורד קארינגטון על אפשרות של צמצום שבוע העבודה בחצי יום או ביום נוספים. לעומת זאת טוענת הממשלה, שגורמים קיצוניים, קומוניסטים ואחרים, בקרב הנהגת הכורים מנצלים את סכסוך העבודה במכרות כדי לגרום אנרכיה במשק במטרה להפיל את הממשלה. הגורם הגדול ביותר של היצים נרה לעבר של סגן נשיא האיגוד הארצי של הכורים מיכאל (מיק) מקגאהי. מקגאהי זה מכהן גם כנשיא איגוד הכורים בסקוטלנד. הוא חבר המפלגה הקומוניסטית הזעירה והוא מלווה את מאבקם של הכורים בהצהרות קיצוניות למדי, שהאחרונה ביניהן הקפיצה את הממשלה ואת האופוזיציה גם יחד. מקגאהי אמר, שהכורים צריכים לקרוא לכוחות הצבא (העשויים להישלח לכבות במקרה של שביתה כללית) להפר פקודה ולהצטרף לשובתים.

נשיא איגוד הכורים ג'ו גורמלי הגיב מיד בהכרזה, שמקגאהי אינו מדבר בשם הנהגת האיגוד ומפלגת ה„לייבור" בחתימת היו"ר ג'יימס קלאגאן והמזכיר רון הייוורד פירסמה הודעה המגנה בחריפות את אלה המנצלים את מאבק הכורים למטרות פוליטיות.

הארולד וילסון התם גם על הצהרה מיוחדת שפורסמה בפרלמנט על ידי „קבינט הצללים" הדוחה את הצהרותיו של מקגאהי. ברור שהלייבור ותנועת האיגודים המקצועיים חוששים שהצהרותיהם של מנהיגים קיצוניים מסוגו של מקגאהי עשויים לפגוע במאבקם של הכורים ואף יחבלו את סיכויי ה„לייבור" במקרה שייערכו בחירות מוקדמות. מזכיר האיגודים המקצועיים לאן מארי אמר, כי תהיה זאת „שטות מסרבנת" לומר שחלק כלשהו באיגודים המקצועיים מתכוון להפיל את הממשלה בכוח. ואילו מקגאהי עצמו הכריז, כי הוא מעוניין בהחלפת הממשלה השמרנית, אך „בשיטה הדמוקרטית הישנה והטובה", כלומר — באמצעות הקלפי.

ערב צאתו לביקור במצרים ובישראל הכריז יושב־ראש ה„לייבור" ג'יימס קלאגאן, ששביתה כללית במכרות הפחם תהיה בבחינת שואה, משום שהיא תפגע באינטרסים החיוניים של בריטניה. איש מבין הכורים אינו רוצה בשביתה כזאת, אך אם לא תבוא הממשלה לקראתם, הזהיר קלאגאן, הם עשויים להצביע בעד שביתה כללית. לכן חייב ראש הממשלה להוכיח כושר מנהיגות, להתפשר עם הכורים ולמנוע שואה. הית בוודאי מבין היטב את משמעותה של שביתה כללית במכרות הפחם. אולם דומה, שלפי שעה הוא עדיין שבוי בתכתיבים הנוקשים של עצמו. לא השר המתון ויליאם וויטלאו (לשעבר השר לעניני צפון אירלנד) המבקש להתפשר עם הכורים הוא שקובע את עמדת ממשלת בריטניה בסכסוך זה, כי אם גישתו הנוקשה של הית עצמו ועמדתו הקיצונית של שר האוצר אנתוני בארבר.

התוצאות הסופיות של המשאל שנערך בקרב הכורים ויחרצו את גורל השביתה, יוודעו רק ביום ב'. אבל ערב המשאל כבר היה ברור, שצפוי רוב בעד ההצעה להכריז שביתה כללית. רק התפתחות דרמטית של הרגע האחרון עשויה למנוע אותה. וברור שהיוזמה לכך צריכה לבוא מן הממשלה או ממועצת הפחם הלאומית. אם לא תחול התפתחות כזאת צפויה בריטניה לתקופה קשה וקודרת, שכמותה לא ידעה זה שנים רבות.

אנו נתגבר!
מוגש ע"י האיגוד הישראלי לפרסום

הנצחון הישראלי במלחמת יום הכיפורים

מאת חגי אשד

וקא עתה, כאשר מסתיים שלב און בביצוע ההסכם להפרדת ואת, כצעד ראשון לקראת וה או הסדר מדיני יציב, קא עתה יש טעם לשוב ולהיר לנו ולעולם כי מלחמת כיפור הסתיימה בנצחון ישראלי גדול, צבאי ומדיני, וכי דווקא ום כך יכולה ישראל להמשיך שתוך עצמי בדרך שהיא החלה בוד בה בהצלחה.

הלם של ההפתעה ועוצמת ה־ של שיעור הקרבנות והקצב דים שבו נפלו, מערפלים את יאות ואת היכולת לראותה ניים פקוחות, מה גם, שכל ותוקפים להדיח מן השלטון גולדה מאיר ואת משה דיין, לפחות להענישם על הטעויות דרות שהם טעו, חוששים ש־ת האמת של הנצחון תפריע חה זו, או אפילו לתהליך של אה חברתית, מוסרית וכלכלית, ם חוששים בכנות מפני הר־ה של שביעות־רצון כלשהי לו מן הסיסמה הרדודה וחסרת ודה „אנו נתגבר".

ד האמת היא שכבר התגברנו אויבינו מבחוץ. יותר מבפי שינו כך לפני מלחמת יום כי־. והאמת היא שמבחינה אובייקטיבית מצבנו המדיני והצבאי עתה יותר מאשר לפני המלחמה וכי הוא שופר לאין ערוך צאה ישירה ממנה וכי הברי־ כאמת אובייקטיבית זאת היא ד הגילויים של התולי הפנימי בייקטיבי, שאינו נובע מב־תינו האובייקטיביות. אך מה־ אותן עד למימדי סכנה מיד־ הניתנת להימנע. ההלקאה צמית המופרזת מערערת את טחון העצמי הישראלי. שבל־יו קשה יהיה לממשלת ישראל לנהל מדיניות של התקדמות את הסדר מדיני יציב, תוך וח נוקשה, בכוחו של פשרות יזיות והכנים טובים בכל ה־בר. „היונים" בישראל, אך לפחות כמה מהם, אשר למען המ־ה הקדושה של הדחת ג. מאיר דיין, או למען הבראה מוד־ שורחים לערער את הבטחון צמי ולטשטש את הישגי המל־ה, מנקרים את עיני עצמם. היסטריה והמסוכנות שהם מלבים כל להוביל להקשחה ולקפיאה קום, שתפריע להתקדמות לקראת הסדר, או לדהירה חסרת צורים שתודרך על־ידי דמאי ים לאומניים.

למרבה הצער משתדל גם שר־ך האמריקאי הנרי קיסינג'ר רער את הבטחון העצמי היש־לי, בדרך סמויה ומשודנת, כא־ בשיחות סגורות עם אינטלק־אלים יהודים ועם מנהיגים יהו־ים בארצות־הברית הוא מנסה ל־נעם בהגדרות שונות כי ישרא־ הפסידה את המלחמה. לא קשה שער כי משום שהוא מפריז ב־ערכת יכולתה הצבאית של יש־אל לפני המלחמה כך מפריז א עתה בהערכת בשחינה הצב־ ויכולתה לנהוג באורח ראציו־אלי על־אף הכירסום העצמי ה־סיכולוגי שהוא מחזק על־ידי סיפוקיו. הוא נוקט תכסיס מסו־ן ומוטעה. אותו קיסינג'ר עצמו זמן בשעת מעשה את ההיפך ולא שה להוכיח שהוא צדק בדבריו ב־19 באוקטובר ולא ב־6 וב־27 בדצמבר.

בשני התאריכים האחרונים הוא הסביר, כאמור, כי ישראל הפסידה את המלחמה. אך ב־19 באוקטובר יצא קיסינג'ר למוסקוה כשכולו צוהל וחוגג, כפי שהסביר אז לאיש־שיחו הישראלי, על הנצחון הצבאי הישראלי המכריע נגד הצבא המצרי ונגד הנשק הסובייטי, שהושג למרות כל הטעויות והכשלונות ההתחלתיים בזירת הנשק והתמיכה האמריקאית הבלתי־מסוייגת.

בנצחון מכריע זה של ברית מול ברית, של ישראל וארה"ב מול מצרים וברה"מ, איפשר לקיסינג'ר, לדעתו, לנסוע למוסקוה בסיטואציה של תכתיב, פחות או יותר, ולהשיג את „השלום של מוסקוה" או את החלטת מועצת הבטחון 338, ששיפרה לאין ערוך את ההחלטה 242, משנת 1967, והניחה יסוד לוועידת השלום בז'נבה. כאשר בשני אלה — ההחלטה והוועידה — אין כמעט דבר שהוא בניגוד לדרישות־היסוד של המדיניות הישראלית מאז הקמת המדינה ועל אחת כמה וכמה מאז מלחמת ששת הימים. אז, לאחר מוסקוה, סבנו הנשיא ניקסון וקיסינג'ר באוזני ראש הממשלה גולדה מאיר — „השגנו מה שרצינו להשיג במשך 25 שנה". עתה מגלה קיסינג'ר כי אותו הישג היסטורי היה כלא היה, או ביתר דיוק — עתה הוא סבור כי „שיכתוב" זה של העבר הקרוב יסייע לו מבחינה פסיכולוגית לרכך את עקיצותה של ישראל, לשכנע סכנה של קפאון מחדש בעמדותיה ולעשותה ותרנית יותר מכפי הצורך.

לא קשה להסביר מדוע צהלו ניקסון וקיסינג'ר לאחר „שלום מוסקוה" המזרח־תיכוני. שם הונח היסוד לשני ההישגים העיקריים של המדיניות הישראלית בשנים האחרונות — משא־ומתן בין ישראל למצרים, ישיר או עקיף, בלי תנאים מוקדמים ובלי התחייבויות מוקדמות והסכם על הסדר חלקי לפתיחת תעלת סואץ לשיט בלי התחייבות מראש לגבולות השלום, או על לוח־זמנים לביצוע החלטות מועצת הבטחון ועצרת או"ם.

במוסקוה הסכימו הסובייטים והאמריקאים ובעקבותיהם גם המצרים לוותר בפעם הראשונה על דרישת התנאים המוקדמים וההתחייבות המוקדמת לגבי הפתרון הסופי לפני תחילת ההתקדמות לקראתו בשלבים.

ויתור זה הושג כתוצאה ישירה מן העובדה שכוחות צה"ל חצו את תעלת סואץ, התקדמו לעבר קאהיר לאחר שצוידו מחדש בנשק אמריקאי שהחליף את הנשק שנשחק בקרבות ושיפר את איכותו.

הסיטואציה הצבאית של דהירה לקראת הכרעה לטובת ישראל (וארה"ב) היא־היא שאילצה את הנשיא סאדאת לבקש בדחיפות הצלה מהכרעה צבאית זאת לרעתו. היא־היא שאילצה את מצרים לוותר על מרבית דרישותיה המדיניות האופרטיביות, תוך הסתפקות „בשמירה על" כל דרישותיה ההצהרתיות. אם שינוי מדיני כה מרחיק לכת, הנגרם באורח ישיר ומיידי על־ידי פעולה צבאית נמשכת, אינו יכול להיות מוגדר כ„נצחון צבאי ומדיני", הרי אין שום משמעות ושום אפשרות של שימוש במושג הזה.

את הנצחון הישראלי אפשר להגדיר באצבעות ההבדל בין שתי התופעות הפומביות של הנשיא סאדאת ב־16 באוקטובר וב־30 באוקטובר. בתופעה הראשונה הוא הי׳ מנצח ובהזר כל תביעה להפסקת אש לפני נסיגה ישראלית טוטאלית. בהופעה השניה — לאחר שביקש הפסקת אש בלי כל תנאים מוקדמים הוא הצטדק מדוע הפסיק את המלחמה בלי להציב את מטרותיו ואת תנאיו הקודמים.

„השלום של מוסקוה" שהושג בשדה־הקרב במערב התעלה — ואגב, גם בבואות דמשק — סיפק לישראל קלפים מדיניים וצבאיים שלא היו בידה קודם ואף סיטואציה נמשכת של מלחמה טובה יותר מאשר לפני מלחמת יום כיפור, תוך כדי שהוא אילץ אותה לשחק בהם. את העובדה הזאת שישראל נאלצת עתה לשחק בקלפים המדיניים והצבאיים הטובים ביותר שהיו לה אי־פעם נגד יריב שאף הוא נאלץ זאת הפעם הראשונה לשחק בקלפים טובים יותר משהיו לו בעבר — את העובדה הזו מבכים לתאר כמפלה צבאית ומדינית לישראל. לתאר כזה יכול להיות יסוד רק אם מניחים כי המטרה הישראלית האמיתית, או האינטרס הישראלי האמיתי היה „לא לשחק". כלומר — לא לשאת ולתת עם מצרים לפרוש על הסכם שלום, או על הסדר מדיני יציב, הבטוח על פשרות הדדיות מכאיבות ואולי גם כאובות.

אך האמת היא שישראל טענה הבריחה כל השנים כי כל הסכנה הוא „לשחק", בתנאים הוגנים המאפשרים לה גם לזכות ולא רק להפסיד. תנאים אלה נוצרו בפעם הראשונה על־ידי מלחמת יום כיפור על כל מהלכיה — על הכשלונות, הכשלונות והקרבנות שבצמוד להלם ולהפצות בה צמוקים בתוך צה הישראלית ועל ההישגים ובעיקר הגבורה המופלאים שהביאו לנצחון, שטרם חדר לתודעת הישראלי המבוגנע והאבל הלאה עצמית.

כאשר הציעה ישראל הסדר־בינים עם מצרים לפתיחת התעלה, היא עשתה זאת לא מתוך ידיעה שהסדר בינים יוביל לשלום, אלא משום שראתה בכך יצירת אינטרס מצרי ובין־לאומי במניעת המלחמה וסיכוי — לא וודאות — של ההתקדמות לקראת שלום. סיכוי זה — לא וודאות — שהיה אז בגדר שאיפה ישראלית הפך עתה למציאות.

לישראל ניתנה עתה ההזדמנות הטובה ביותר בתולדותיה — ואולי גם בתולדות התנועה הציונית מתחילתה — להתקדם לקראת שלום, או לקראת הסדר מדיני יציב, באורח מזורז וחסית, תוך נטילת סיכונים ותוך עשיית ויתורים ופשרות על בסיס של הדדיות בפשרות, בסיכונים ובויתורים. גם אם הדדיות זאת אינה סימטרית בצורה הנראית לעין. ההדדיות קיימת, או לפחות — אפשר להבטיח שלא תתקיים. תנאי הכרחי לכך הוא חידוש האיזון הפנימי בתודעה הישראלית היכולת להבחין בין ביקורת עצמית ותהליכי־הבראה הכרחיים, לבין תכסיסים מגמתיים של עיכוב באמצעים פוליטיים ועשיית הבחנות של יוקרה אישית, שדבר אין להם עם קידום השלום.

ירדן רוצה שיחות

חוסיין מעוניין בסיוע נגד המחבלים

מאת אהוד יערי

ממשלת ירדן רוצה להיכנס לשיחות עם ישראל. זוהי עובדה, שאינה טעונה הוכחה. הירדנים רוצים שהשיחות יתחילו מהר ויתקדמו מהר. הם זקוקים לתוצאות מהירות ולא הסתירו זאת מד"ר קיסינג'ר. הם גם מבארים נוספות לאותות, שמבהירות שרה השנה.

בתגובה לאותות אלה באו הודעות חיוביות מפי אלון ואבן מערכת רצמים וברוקים מצד בגין ושרי המפד"ל. לכלל הבהרה רשמית ישראלית בדבר נכונות לגשת למו"מ — טרם הגענו.

חוסיין כבר הורגל לכך, שעליו להמתין לתוצאות ההתמכשות הפנימית בירושלים בכל ענין הנוגע אליו. וגם אם אין לו סבלנות רבה — אין לו ברירה אחרת.

הסיבה פשוטה: המלך זקוק עכשיו לישראל, כדי לייצב בשיתוף עמה קרקענה כנגד תוקפיו בעולם הערבי. מן הסתם הוא סבור, כי התנהגותו בימי המלחמה מצדיקה גילוי רצון טוב כלפיו. ומכל מקום, האלטרנטיבות שבפניו מסתתמות זו אחר זו.

עסקן פלשתינאי אחד, ממקורבי החצר בבסמאן, אמר לי השבוע: „חוסיין בבודד. סאדאת דחה אותו. אסד רוגז על פינוי שתי השכונות הירדניות מסוריה והוא חושש, כי אם יתנהג — ימצא עצמו מחוץ למשחק. אך כל זמן שישראל מסרבת לדבר עמו, אין בידיו נשק לבלימת זהירהו של ערפאת לדנוה".

אותו אדם הרצה באזני באריכות מדוע, כראי, לדעתו, לישראל לשבת עם הירדנים. טענתו העיקרית היא, שהזמן מחזק עכשיו את המאמץ המצרי־סובייטי לבוש לערפאת מקום על חשבונו של חוסיין. אפשר להפוך את הקערה על פיה רק באמצעות הפגנה מעשית, שתוכיח כי חוסיין הוא בעל דברה של ישראל לגבי הגדה המערבית, דיבורים בלבד — לא יועילו.

ואמנם נראה, שחוסיין מחפש נקודת אחיזה. הוא קורא את ההצהרות המצריות, שמיד לאחר הסכם הפרדה עם סוריה, יש לחזור לדנוה יחד עם משלחת פלשתינאית במעמד מלא. כלומר: בלי הסכם דומה לגבי החזית הירדנית. הוא שומע על הלחץ המצרי להקמת ממשלה פלשתינאית גולה. הוא יודע יפה, שרוב מנהיגי המחבלים נוטים לרעיון של מדינה עצמאית בגדה המערבית, תוך המשך המאבק נגדה. וכמובן — הוא מודאג מן הנטיה הסובייטית לתת גיבוי לעמדות אלה.

כל הפניות הירדניות לקאהיר ולדמשק לגבש עמדה אחידה ולהגלים על הודעה משותפת בכל שלבי המו"מ — נדחו בלי גינונים רבים. מאז הפיסגה באלג'יר, שהסמיכה את „אירגון השחרור הפלשתינאי" להיות נציג יחיד של הפלשתינאים, לא היתה בעולם הערבי שום קרן־אור מבחינת רבת־עמון. אפילו הצעתו של חוסיין לייצוג משותף בג'נווה, הן של המחבלים והן של ממשלתו — לא זכתה להד.

אילו עלה בידו להשיג נסיגה ישראלית כלשהי, ולו גם סמלית, מקו הירדן — היה חוסיין מוכיח לכל יריביו, שאין הוא זקוק לברכתם. השאלה היא האם הוא נכון לעשות „הסדר הפרדת כוחות", שאינו כרוך בויתורים טריטוריאליים.

בשלב זה לא שמענו תשובה ירדנית פומבית כלשהי להבהרה של אלון, כי אין לדבר כלל על התרחקות צה"ל מקו הירדן. אך, בכל זאת, נמשכות הפניות של חוסיין לבוא עמו בדברים.

יש בממשלת ישראל אישים חשובים המאמינים כי חוסיין מוכן, בעצם, להשתמש בכותרת של „הפרדת הכוחות" כדי להשיג הסדר אחר. לדעתם, נתנה מצרים לגיטימציה לשיחות עם ישראל תחת כותרת זו וחוסיין יוכל להשתמש בכך לצרכיו. הנה סאדאת התחייב לשיקום אזור התעלה, תחת הכותרת של „הפרדת כוחות". גם חוסיין יוכל לעשות הסכמים לא־צבאיים מסוג זה תחת אותה כותרת.

יש רציונות שונים בקשר לתוכן האפשרי של הסדר שייעשה עם ירדן תחת כותרת זו. נמנה רק אחדים מהם:

* הרחקה הדדית של נשק כבד מן החזית: ירדן מחזיקה גם כיום את עיקר השריון שלה (בסך הכל כ־500 טנקים) על גב ההר ולא בבקעת הירדן. גם צה"ל יוכל להרשות לעצמו פריסה דומה. ניתן, איפוא, לקבוע תואם מוסכם של „אזורי בטחון" לשם החלשת המתח בקו. הבעיה היא, שהירדנים מעוניינים להכניס כוח של או"ם לאיזור לפיקוח על הביצוע של כל הסדר וכאן יש לישראל הסתייגויות רציניות.
* התחייבות הדדית, כנוסח ההסכם עם מצרים, לכיבוד הפסקת האש. בתוספת סעיף כזה תינתן לגיטימציה בינלאומית לרדיפת המחבלים בידי הצבא הירדני. ראוי לזכור, שהמחבלים מודיעים, כי ייאבקו בכוח נגד הסכם הפרדה ישראלי־ירדני וגם כיום הם מנסים לבצע חדירות לירדן, כדי להסתנן לגדה המערבית.
* העברת סמכויות מנהליות מסויימות לידי פקידים ירדניים באזורים מיושבים של הגדה המערבית. כלומר: במקום ב„נתח שטח", כגון זה שקיבל סאדאת, יקבל חוסיין „נתח שלטוני". ובמקום שראש מחלקת החינוך בעיריית שכם ייצא לרבת עמון לקבל הנחיות — יבוא הממונה עליו מירדן לשכם. וכך גם בתחומים אחרים, תוך תיאום עם המימשל הצבאי הישראלי.

בדרך כלל — אומרים אישים ישראליים מסויימים — אפשר יהיה ליצור עובדה מוגמרת כלשהי, אפילו חלקית מאוד, שחוסיין — ולא ערפאת — הוא הפרטנר להסדר. יתר על כן: ייווצר סיכוי רציני לתקופת שריון הד וברורי בין המדינות הערביות. או, לחילופין — מצרים וברה"מ יצטרכו לבלוע את ההסכם.

עם זאת, הכרח לברר את גישתו של חוסיין ותנאיו, לפני שנפתחות השיחות באופן רשמי. מו"מ שיסתיים בכשלון — אינו דרוש לא לנו ולא לו, לא ברגע זה.

מלווה מצפון
רכוש מלווה מלחמה מרצון

هكذا من الاصل

מה נשתנה בקרב יהודי ארה"ב אחרי מלחמת יום הכיפורים

מאת שלמה שפיר

מה רישומה של מלחמת יום הכיפורים על יהדות ארה"ב? כיצד הגיבו היהודים, ומה הם חושבים על ההתרחשויות מאז המלחמה? מה השתנה ביחס המבוגרים והנוער לגבי ישראל? [illegible]

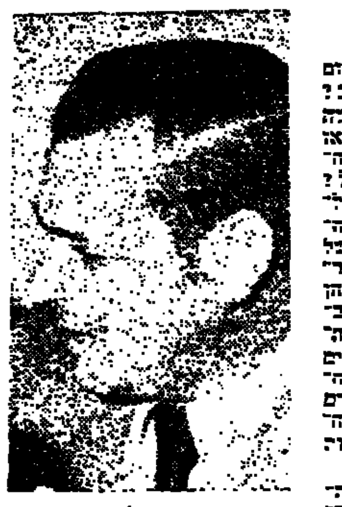

ד"ר ארנולף פינס

[illegible]

„שנור" — או גשר לישראל

מאת יהושע תדמור

[illegible]

קצרות

במה יכובד זכרו של בן־גוריון

[illegible]

ז. דוד

נהג! עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום. תן טרמפ לחייל!

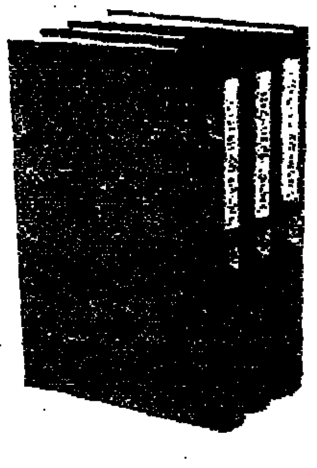

תולדות עם ישראל ב־3 כרכים

הוצאת דביר

מאת: פרופ' אטינגר * פרופ' בן־ששון * פרופ' מלמט פרופ' ספראי * פרופ' שטרן * פרופ' תדמור

בהנחה רק עד סוף חודש זה

55.- ל"י (במקום 69.-)

משרד החינוך והתרבות — היחידה לחינוך מבוגרים

אולפן עקיבא נתניה, מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל ודע הארץ

קורס השתלמות בשפה העברית

4 שבועות

פתיחה: 17.2.74

קורס אינטנסיבי לותיקים ולבוגרי אולפנים הזקוקים להשלמה כללית של ידיעותיהם בלשון.

* שפור ההבעה בכתב ובעל פה.
* דקדוק וניסוח.
* כתיב.
* פרקים נבחרים בתנ"ך ובספרות.
* קריאת עתון.

הקורס מתקיים בתנאי פנימיה באולפן הזה. תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, מרכז ללימוד השפה העברית, חבצלת השרון, ע"י נתניה, טלפון 053-24306.

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות נהלל

מציע על: הרשמת מועמדים לשנת הלימודים - תשל"ה

למסלולי ההכשרה הבאים:

גננות (לגילאי 3—5) — משך הלימודים — שנתיים להואר גננת מוסמכת.

מורות-גננות (לגילאי הגיל הרך) — משך הלימודים — שלוש שנים לתואר מורה מוסמכת בגיל הרך.

מורים לבית-ספר יסודי — משך הלימודים — שנתיים לתואר „מורה מוסמך". שלוש שנים לתואר „מורה מוסמך בכיר לחינוך יסודי".

מורים לחטיבת הביניים — משך הלימודים — 3 שנים + לימודי השלמה לתואר מורה מוסמך בכיר לחטיבת הביניים.

[illegible]

למבוגרים-

[illegible]

ליד המוסד קיימת פנימייה

[illegible]

ההרשמה — באמצעות הדואר, או טלפונית 065-66033, או אישית בבית המדרש בין השעות 8—12.

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין בית־הכרם, ירושלים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מגמות הלימוד:
1) מתנכות לגיל הרך
2) גננות
3) מתנכים לביה"ס היסודי
4) מחנכים לחטיבת הביניים
5) מורים לאומנויות טכניות (מלאכה)

התמחויות לבחירה:
— מתמטיקה
— אנגלית
— מדעי הטבע
— מקצועות הומניסטיים
— ספרות ילדים וניהול ספריה
— חינוך מיוחד
— חינוך מבוגרים

קורסים:
1. מכון לחינוך ריפויי ע"ש רחל שזר לילדים המוגבלים בשכלם ולילדים עם ליקויים בתפקודי המוח (לבעלי תעודת הוראה או בעלי תואר אקדמי)
2. מכינה לתלמידים עולים.

ליד המוסד קיימת פנימיה.

לקבלת פרטים נא לפנות למזכירות בית המדרש בבית הכרם, ירושלים, ת.ד. 3578, בשעות 9—12 לפנה"צ, טלפון 523151/2.

ארגון אמהות עובדות, ת"א

מועדון ע"ש מאשה פרי, רח' פינסקר 49, ת"א

במועדון מאשה עומדים להיפתח הקורסים הבאים:
1. כלכלת בית (הזנה, היגיינה אישית, ביגוד, אחזקת בית)
2. גזירה ותפירה
3. אנגלית למתחילים ומתקדמים.

כן בשבוע מספר מקומות לקורסים הקיימים באנגלית והתעמלות.

פרטים והרשמה במועדון, רח' פינסקר 49, ת"א, בכל יום בין השעות 8—1 לפנה"צ ובימים א' וד' בין השעות 5—6 אחה"צ. טלפון: 586885.

דבר העתון המביא לביתך את עולם החדשות

אוניברסיטת תל-אביב

המכון לחקר הספרות ע"ש בנציון כץ

במסגרת מפעל הביבליוגראפיות של כתבי־העת במכון כץ

הופיעה ביבליוגראפיה לכתב־העת „גליונות" (תרצ"ד—תשט"ו)

בעריכת יהושע ברזילי.

הביבליוגראפיה ערוכה לפי שיטת מיפתח, דהיינו, סדר א"ב משולב של מחברים ומובאים, ומכילה 7205 ערכים. היא משמשת מכשיר עזר במדרגה ראשונה לתלמידים ולחוקרי ספרות ותולדות א"י.

מחיר הביבליוגראפיה 14.50 ל"י.

בהזמנות נא לפנות למזכירות מכון כץ אוניברסיטת ת"א.

„אנחנו ואמא" התוכנית לאם ולילד

המרכז לטלוויזיה הלימודית ישדר

ביום א' ה־3.2.74 בשעה 17.00 את חלק ב' של התוכנית:

„אנחנו ואמא"

משודר משודר לאם ולילד

בתוכנית זו מתארים ומשוחחים ילדים ואמהות על פתח בבית כתוצאה מהמצב הכללי.

אמהות מוזמנות לצפות יחד עם ילדיהן במישדר זה!

המרכז לטלוויזיה לימודית

ישדר תוכניות

עם המלחין המנצח

נועם שריף

יתכנו יצירותיהם של: באך, דביוסי, מוצרט

בהשתתפות: קבוצי מחול — תלמידות אולפן „בת־דורי" לאמנות המחול

נגנים מן האנסמבל הקאמרי

מועדי השידורים:

בימי ראשון, בשעה: 16:40
(שידור חוזר בימי שני, בשעה: 14:40)
„צלילים בעננים" (דביוסי) — 3.2.74
„פרפרים בראש" (באך) — 8.2.74
„צלילים משלימים" (מוצרט) — 10.2.74

אגודת הסופרים העברים ירושלים — עיריית ירושלים המחלקה לתרבות

בית הסופר

השבוע בבית-הסופר

8.2.74—3.2.74

יום א' 5.00 אחה"צ — סופרי ילדים ויצירותיהם: פגישה עם אריאל אפשק. מנחה מנחם רגב.

7.30 בערב — הספרות הקולנית: יוקרן הסרט „המפתח עם שטרייט באות הבמאי דיל דאסין. מרצה: ד"ר י. ניר: „עיבוד הקולנועי של ספרי"

יום ב' 5.00 אחה"צ — סדנא ליצרת שירה. מדריך: מ. ביתי.

יום ג' 5.00 אחה"צ — סדנא ליצרת פרוזה. מדריך: יהודה האזרחי.

יום ד' 7.30 בערב — שירי קודש — נוסח ספרד הארכבת. משתתפים: מקהלת המכון לפולקלור בניצוח של צבי בן־פורת. הזמר אברהם פרידה, החזן שלמה שטאלטין. ליד הפסנתר: אילן רואל. על נוסח התפילה: שאול מלאכי, אברהם חרבית. דמי כניסה — 2 ל"י.

כתובתנו: הציר העתיקה, הרובע היהודי, ירושלים, טל' 288128, ת"ד 282. תחבורה: אוטובוס מס' 1. החניה חורה מובטחת.

יד יצחק בן צבי

השבוע ביד יצחק בן־צבי ירושלים

א. יום ראשון, י"א בשבט תשל"ד, 3.2.74 (באנגלית, לנרשמים בלבד)

ירושלים בחזון הנביאים — פרופ' משה וינפלד
הספקת מים בירושלים הקדומה — פרופ' רות עמירן
יושב ראש: ד"ר אברהם בירן

ב. יום חמישי, ט"ו בשבט תשל"ד, 7.2.74

מפגש חוקרים בתולדות ארץ ישראל ויישובה

הנושא: שיבת ציון ומדינת יהודה בתקופה הפרסית

מרצים: ד"ר בצלאל פורטן, ד"ר אפרים שטרן

משתתפים בדיון: פרופ' שמריהו טלמון, פרופ' חיים תדמור

יושב ראש: פרופ' בנימין מזר

ג. הסמינר בנושא: „ערי הקודש" יפתח ביום שני, י"ט בשבט תשל"ד, 11.2.74

בשיתוף עם המחלקה לתרבות, עיריית ירושלים.

חדש חתימתך על דבר

שלם מראש לשנת 1974 ותזכה בספר הפרס

משא
לספרות, אמנות ועיון

בגליון זה

★ מסעי סופרים בא"י — קאליפורניה שבעמק יזרעאל.
★ על הביוגראפיה של וירג'יניה וולף — איזה פרליס.
★ על משנתו של פ. רוזנצווייג — יוחנן גרנד.
★ מוסיקה ★ תגובות ★ תערוכות.

האיש מן המרתף

מאת יורם ברונובסקי

פ. מ. דוסטוייבסקי: כתבים מן המרתף. מרוסית: פ. ז. ולפובסקי. הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ח, 128 עמודים.

קורה שבתוך מכלול־כתבים ענף ביותר ולכאורה גם סבוך ביותר, כמו למשל המכלול של טולסטוי או של דוסטוייבסקי, מצויה יצירה אחת, קטנה יחסית בממדיה ונופלת מבחינות רבות מן היצירות הגדולות יותר והנודעות יותר, שבה מתמקד עיקרו של המכלול הגדול. [illegible]

„משא" גליון מס' 5 (112), מוסף ל„דבר", יום ו', ט' בשבט תשל"ד, 1 בפברואר 1974
עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

משה — פרסקו בבית־הכנסת של דורה־אברופוס (המאה השלישית)
(לקוח מספרו של אנדרה נהר — „משה ויעוד של ישראל", שתופיע בקרוב בהוצאת „כרמל")

רטרו־סקפטיציזם

או סכנת הפרספקטיבה ההיסטורית

מאת אלכסנדר ברזל

[illegible]

מכתבים ותגובות

פגעי אוהב

אבא בקר טוען ב„משא" גליון 4 (111) שביקורתי היתה „לא עניינית". זאת האשמה חמורה. ביקורת היא „בלתי עניינית" כאשר מבקר קובע שמשהו „רע" ו„בלתי מספק" — בדומה למורה הנותן ציון לתלמיד — בלי להסביר ולפרט מה גרם לקביעה זו. אני לא חטאתי בעניין זה, כי נימקתי את „פסילתי" בהביאי את „הפרק והפסוק" שלא נראו לי ולא הסתפקתי בציונים או בהכרזות כלליות.

כתבתי שבמערכה הראשונה לא היתה אווירת מתח לקראת הנשף, שהיחסים בין האחיות וההורים לא היו ברורים, שהנשף עצמו היה משעמם. האם זה לא די ענייני? כדי להיות ענייני נכנסתי לניתוח ביומתי של הבאלט, שאינו מחול מופשט ויש בו לא מעט פאנטומימה ותיאטרון (נכון יותר, צריכים להיות בו פאנטומימה ותיאטרון, ובכך לקחת ההפתעה ביותר).

את הדרכים להסברת הגישות השונות ליצירה היא לתאר ביצועים שונים שלה. ההשוואה שעשיתי עם „סינדרלה" של הבאלט המלכותי היא לדעתי השוואה מכובדת למכון היפאני, והכוונה היתה לאינטרפרטאציות של היצירה. לא השוויתי את יכולת הביצוע של אמני הבאלט המלכותי לזו של תלמידים. השוואה שהיא מגוחכת.

ליאת שוברט היא לא רק כוריאוגראפית אלא גם מחנכת, ואני כתבתי שהיא חטאה לדעתי דווקא בשטח החינוכי, בכך שדרשה מתלמידיה לבצע דברים שאין הם מסוגלים (עדיין) לבצעם היטב. דבר זה בלט במיוחד בתפקיד הנסיך. א. בקר רואה משום מה בדברים אלה תנופה, אך לא ברור לי מה עניין התנופה לכאן. תנופה פירושה קילוסים למישהו שאתה תלוי בו והתחשבות עשויות להביא לך תועלת. לי נדמה שהיה עלי לציין את כשרונו של הנער כדי להראות שהשגיאה היתה לא בו אלא בבורותה.

חובתו הראשונה של מבקר היא כנות, עליו לומר את דעתו גם אם יפגע בכך בידידיו, ואני מרשה לעצמי להימנות עם ידידיו של הבאלט היפאני, שבתים ליצירות פגומות של ידידים הם שירות דב. מי שאינו מסוגל לשמוע את האמת מפי מבקר אל יעלה על הבמה.

במתכוון לא ביקרתי את הביצוע, מאחר שתלמידים אינם עומדים לבקורת לפני שסיימו את חוק לימודיהם. לכן לא הזכרתי את שם הנערה שרקדה בתפקיד סינדרלה. אני נטפל לפרטים, כפי שטוען הכותב, כי יש פגם בהשמטת שמו של מי שממלא תפקיד מרכזי ביצירה מן התוכנייה. ואיני יודע מה רע בציון פגם זה. אני משתדל בדרך כלל לציין שמות, וכאן יש לי הזדמנות להתנצל בפני נורית כהן, אשר שמה שובש בהדפסה ל„רבן". יחס רציני לאמנות ולאמן מחייב לומר גם דברים קשים, שהם בחינת „פגעי אוהב".

בין אנשי במה מתהלכת אגדה, שקהל של ילדים הוא בקורתי ואינו בולע „לוקשן". לצערי ההיפך הוא הנכון. קהל צעיר נוח להתרשמות ומוכן לאכול הכל, על כן יש להקפיד דווקא בהופעות לילדים ונוער. מכאן הטון החמור והקפדני של רשימתי.

גיורא מנור
משמר העמק

פניני קאנטאטות

מוסיקה
מאת חנוך רון

נס ציונה, בית הנוער, „רשת הקונצרטים" — ערב באך: „פניני קאנטאטות", בהשתתפות: צילה גרוסמאייר — סופראן, ווילי הפרנס — באריטון, שלמה תדהר — חלילית, אליהו טורנר — אבוב, אלדד נוימרק — צ'מבלו, רפאל מרקוס — כינור, ריצ'ארד אפיאט — ויאולה, דוד שכטן — צ'לו.

הקונצרט הקאמרי האחרון בנס־ציונה נראה כתצוגת „הכסאות": מאחורי הכסאות הריקים שמילאו את האולם נראה „אי" קטן של שלושה תריסרי מאזינים. על הבמה ישבו אמנים מן השורה הראשונה, מעונבים ומכוסתרים, כיאה לקונצרט רציני, והאולם היה קר, מכוער, אפור ומאוכלס בים של כסאות ריקים. פניני יצירותיו של באך בתהודה נוראה של אולם ריקודים. כל קשר בין תוכן הקונצרט ובין המראה הזה מקרי בהחלט.

על המבקר לצאת לעתים ממרכזי התרבות, מהקונצרטים החגיגיים, מהבכורות עם קהל „השורה הראשונה", ולשבת בקונצרטים בערי השדה, בישראל ה„אחרת", עם הקהל של „הפרובינציה" כדי שיוכל להעריך את מקומם של הקונצרטים בחיינו ואת רמתם. כאן מחכה לו הפתעה.

בקונצרטים המאורגנים ב„רשת הקונצרטים" (ענף של מפעל „אמנות לעם") אתה מוצא את טובי הנגנים, הזמרים והתזמורות שאתה פוגש בהם בקונצרטים במוזיאון או בהיכל התרבות. „הרשת" החליטה שאם אין הקהל הרחוק יכול לבוא אל מרכזי המוסיקה יש להביא את המוסיקה אל הקהל עם תכנית נבחרת ורמת ביצוע גבוהה.

התוכנית „פניני קאנטאטות" מאת באך נבחרה בקפידה, מתוך תשומת־לב לגיוון: אריות לזמרים והופעות כליות מתוך הקאנטאטות וסינפוניות וקטעי־ביניים מיוחכ. בצדק נקראו אלה פניני קאנטאטות. כל האריות, כל הדואטים הם פנינים. הקונטראפונקט בין הקול והכלי מושלם ושוב מתברר לנו שאין גבול לדמיון של המלחין הענק הזה. אפשר להתווכח אם רצוי להעמיד מיניאטורות מוסיקאליות אלה על גבי אלה, להוציא את הצימוקים מהעוגה ולחטוא בפרוק כוליות היצירה, אם כי לכל מיניאטורה מאלה שמענו יש אורך־חיים וייחוד משלה; נכון שפירוק כזה אינו רצוי בדרך כלל, אך בקונצרט שמטרתו לקרב קהל חדש לעולם המוסיקה הקאמרית קוקטייל של פניני באך לגיטימי ועשוי להביא להשגת המטרה.

התכנית היתה, כאמור, על טהרת הפנינים. קשה לומר זאת על הביצוע, וזאת בגלל התנאים החיצוניים, אם כי יש להדגיש שהגישה היתה רצינית והסגנון הבאכי נשמר. בלטו צילה גרוסמאייר ווילי הפרנס בזמרה, שלמה תדהר בחליליות (הוא גם הנחה את הערב בטוב טעם), אליהו טורנר באבוב ואלדד נוימרק בצ'מבלו.

„רשת הקונצרטים" משקיעה מאמצים במפעל הבאת המוסיקה הטובה למקומות הקטנים, אך נקודת־התורפה היא העסקנים המקומיים. קונצרט הערב היה דוגמה לטיפול כושל במפעל חשוב: ארכי־מזכיר קיבל את האחריות על הקונצרט והעביר אותה לרכלבלר, וזה הטיל אותה על הרכז השכונתי. אם האחראים אינם מעורבים בתרבות ואינם נמנים עם צרכני המוסיקה, איך אפשר לתבוע מהם שיהיו החלוץ שבמחנה? אמנם, יש גם מקומות לא מעטים שמזלם שפר עליהם ויש להם ועד שחבריו אנשים שאיכפת להם. מפעל של „רשת הקונצרטים" חשוב, כבודם של האמנים והמוסיקה יקר והקהל — גם במקומות הקטנים — ראוי לתכנית מעולה בביצוע הטוב ביותר. יש להקפיד על כך שקונצרט טוב לא ייהפך לחזיון סוריאליסטי.

קאטסושיקה הוקוסאי — אשה יושבת וחתול

לטף וחיוניות במכחול

מאת ניצה פלקסר

(רישומים יפאניים במוזיאון ישראל, ירושלים)

אוסף הרישומים בקאבינט הגראפי של המוזיאון, כמוהו כהצצה לתוך דפי יומן אישי, שבהם מנציח האמן רשמים ממראות שחלפו לנגד עיניו או שנחזו בעיני רוחו. הרישומים המעולים והמפיוטיים מקורם באסתטיקה ענגה. שלמות הקומפוזיציה והתנופה הריתמית של משיחות מכחול, מרתקים ומעוררים לשאול לסוד החיוניות הנוצר עם מספר כה מועט של מריחות טוש או צבע על נייר פשוט.

האמן היפאני הוא ספונטאני בעבודתו ועובר גם אימון ממושך בטרם יגיע לדרגת בשלות. מאות פעמים טובל האמן המתלמד את המכחול הסיני המיוחד, ומעבירו בקלילות על גבי נייר סופגני עד אשר ישיג בתנועת־יד ודיוה את הרישום, שהוא תולדת תחושה סוביקטיבית המבטאת מראות נוף וטבע.

שניים מבין הרשמים המוצגים הם הוקוסאי והירושיגה, מן הידועים ביותר בהשפעתם על אמנות המערב. הרישומים המוצגים הם מתקופת אדו (מהמחצית השנייה של המאה הי־18 ועד למחצית המאה הי־19). כשמה הקודם של העיר טוקיו, מקורם של רוב אמצויות הגראפיקה שפרחו בתקופה זו, הוא בבית־ספר לאמנות שנוסד במאה הי־17, בשם „אוקיו־א" שפירושו העולם החולף. בית־ס נוסד כתגובת־נגד להגבלות המסורתיות של בתי־הספר לציור של יפאן ששירתו את המנזרים הבודהיסטיים ואת הרודנים הצבאיים. תיאור מראות מן העולם החולף היא תוצאה של תמורות חברתיות ומוראליות. הנושאים הנפוצים מבטאים תיאורי־נוף שמקורם ביחס העמוק ביפאן לטבע וכאמונה בהשפעתו ככוח מטאפיסי. ריכוז גדול של נשים ברובע הבידור — היאשיווארה — שבו רוכזו גם בתי־התה שבהם ישבו האמנים, גרם לסידרת עבודות המתארות נשים יפהפיות שנראו בבתי־התה. גם הפגישות החופשית עם נשים ותיאורן באמנות היא ביטוי להשתחררות מכבלי מסורת.

נושא נפוץ אחר באותה תקופה היה התדפיסים לתיאטרון הקאבוקי, שבהם הושם דגש על הבעות־הפנים והדראמאטיות של השחקנים שהיו גברים שגילמו תפקידי־נשים, דבר שגרר אחריו גרוטסקיות בביצוע המישחק ובעבודות הגראפיות שתיארו אותו.

הרישום בהקשריו החילוניים, הארציים, סימל מפנה באמנות היפאנית, שהיתה קשורה במשך שנים רבות לטקסים בודהיסטיים. מאידך, צורת הביטוי הינה בעלת מסורת תרבותית־ציורית, כפי שמעיד עליה מר אלי לנצמן, מנהל מוזיאון טיקוטין לאמנות יפאנית בחיפה — משאיל האוסף — והמוסיף: „התכונות הקלאסיות המאפיינות את הרישום היפאני — המבוסס על הקו הקאליגראפי המהיר, תפיסת האורעי בחלל ובזמן ותמצית בשימוש בקו ובצבע — באות לידי ביטוי מושלם כבר במגילות המצוירות ב„קריקטורות חיות" מהמאה הי"ב, בעבודותיהם של הנזירים־ציירים מכת הזן במאה הט"ו ובעבודותיהם של הציירים המקצועיים מאסכולת קאנו מאוחר יותר".

את רוב הרישומים ביצע האמן הוקוסאי בשלב מאוחר של עבודתו אם לצורך אימונו שלו או כמתווי־הכנה להדפסת הלוחות בחיתוכי־העץ. משך יצירתו של הוקוסאי נחלק לתקופות־יצירה בעלות שוני סגנוני וצר המקום מלפרטם. יצויין כי השפעת אסכולת אוקיו־א (העולם החולף) התבטאה בעיקר בשימוש בצבעים העקוף ובבחירת הנושאים. הוקוסאי גיבש לעצמו דרך אישית והעמיד תלמידים רבים שהמשיכו בדרכו. חיי הוקוסאי היו קודש לאמנות הרישום, והוא מת בחוסר־כל, מבודד מחברה, מבלי שהספיק לקטוף מפירות יצירתו. רישומיו מלאי־החיים עומדים בסתירה לאישיותו הבלתי חברתית, שמנעה עצמה מתענוגות החיים וערגתו היחידה היתה הרישום.

הירושיגה, בן־תקופתו של הוקוסאי, ראה את הנוף כמקור לביטוי הלך־רוח, בעוד שהוקוסאי ביטא ברישומיו היבט מונומנטאלי. השפעת אמנים אלה ניכרת ביותר מחוץ לארצם. בארצות המערב, ציירים כגוגן, טולוז לוטרק, ואמני זרם ה„יוגנשטיל" ו„ארט־נובו", ראו בהם דוגמה לגילום ערכים של אדם ונוף, באמצעות יסוד נבחר כקו ניתפתל. תפיסת הפרספקטיבה המתאפיינת בעבודת היפאנים גם היא מצאה הד בקרב אמני המערב, ורישומה ניכר גם בימינו.

מדברי נשיא אגודת הסופרים בישראל הסופר הדגול חיים הזז ז"ל:

זו מתנה יקרה לכלל ישראל ודבר בעתו לדור אחרון זה שאינו במשנה ובגמרא להבין דבר לאשורו תתברך מן השמים ותזכה לעבור בשלום את ים התלמוד כולו מסופו ועד סופו.

המכון הישראלי לפרסומים תלמודיים ירושלים

עד עתה יצאו לאור:
מסכת ברכות — כרך א'
שבת חלק א' — כרך ב'
שבת חלק ב' — כרך ג'
עירובין חלק א' — כרך ד'
עירובין חלק ב' — כרך ה'
פסחים חלק א' — כרך ו'
פסחים חלק ב' — כרך ז'
בימים הקרובים תופיע
מסכת סנהדרין — כרך ח'

אוניברסיטת תל־אביב
המכון לחקר הציונות ע"ש חיים ויצמן — בית־הספר למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
זה עתה הופיע:
הציונות (כרך ג')
מאסף לתולדות התנועה הציונית והישוב היהודי בארץ־ישראל
העורך: דניאל קארפי
חברי המערכת: אברהם פ' אלסברג, יוסף גורני, מיכאל חיימן
מוגש כשי לד"ר אלכס ביין, מבכירי החוקרים בתולדות הציונות וממייסדי המכון לחקר הציונות באוניברסיטת תל־אביב, במלאת לו שבעים שנה.
תוכן: מחקרים
ישראל קלויזנר — יוסף זף — חובב ציון ושלוח של הרצל לאמריקה
אלחנן אורן — תכנית התנחלות של קולונל גולדסמיד להתיישבות בעבר־הירדן 1882—1892
מיכאל חיימן — הרצל וציוני רוסיה — מחלוקת והסכמה
דן גלעדי — המושבה בארטוביה (קסטינה) — סיפור של כשלון התיישבותי
מרדכי אליאב — מאורעות יפו בפורים תרס"ח (1908)
יהודה סלוצקי — דיון בבעיות יחסי עבודה בראשית ימי העליה השניה
יוסף גורני — היחיד והאחדות בכתבי השחרות של ברל כצנלסון
אברהם פ' אלסברג — קביעת הגבול המזרחי של ארץ־ישראל
רפאל מאהלר — „יוגנט" — תנועת הנוער של פועלי ציון שמאל בפולין
יונתן שפירא — המחלוקת בין חיים ויצמן לבין לואי ברנדייס 1919—1921
גבריאל שפר — תדמית הפלשתינאים והישוב כגורם בעיצוב המדיניות המנדטורית בשנות השלושים
אניטה שפירא — פרשת האופציה על אדמות האמיר עבדאללה בע'ור־אל־כבד — ראשית הקשר בין ההנהלה הציונית והאמיר עבדאללה
גבריאל כהן — רעיון חלוקת ארץ־ישראל ומדינה יהודית 1933—1935 (במגעי איטליה, ממשלת בריטניה, התנועה הציונית והמנהיגות הערבית)
מרדכי בריאון — למדיניותה של ארצות הברית בשאלת ארץ־ישראל בימי מאורעות תרצ"ו—תרצ"ט
מרים גטר — הבעיה הערבית באידיאולוגיה של לח"י
מאיר פעיל — הפקעת הריבונות המדינית על פלשתין מידי הפלשתינאים על ידי ממשלות ערב, בתקופת „מלחמת העצמאות" (1947—1949) ועמדת ההנהגה המדינית של התנועה הציונית ושל ישראל כלפי תופעה זו.
מקורות:
יעקב טורי — הגליון הראשון של חלוץ כתבי־העת של חובבי ציון בלשון הגרמנית
מתתיהו מינץ — מהגיגי ברוכוב בשאלת היהודים
אריה יודפת — יחסי יהודים וערבים בראשיתה של תל־אביב (1909—1929)
ביבליוגרפיה:
הלה אברהמי — ההוצאות של „אוטואמנציפאציה" ליהודה ליב פינסקר
חיים גולן — כתבי אלכס ביין
תמצית המאמרים באנגלית
הספר הופיע בהוצאת הקיבוץ המאוחד וניתן לרוכשו בהוצאה, רח' סומיילא 17 ת"א ובחנויות הספרים

הוצאת הקיבוץ המאוחד
הפצה: רחוב נהרדעא 15, ת"א טל. 225222
הופיעו
ניקולון מאקיאוולי / מחזה, סיפור ודיאלוג
תרגם מאיטלקית והוסיף מבוא והערות מנחם דורמן. מסה מקיפה על מאקיאוולי — הפייטן והמחזאי; המחזה „המאנדראגולה", שמשולבים בו שירי־זמר, בתרגומו של נתן אלתרמן; הסיפור: „בלפאגור" ו„הדיאלוג על לשונו", שבו מתגלה מאקיאוולי כאחד מחוגי־הדעות המקוריים בתחילתו של מדע הבלשנות.
יונת ואלכסנדר סנד/ענדו
ספר נוסף ל: „אדמה ללא צל", „בין המתים ובין החיים" ו„הנסיון הנוסף"
משה דור / לגלות לאדם אחר
ראיונות עם: שלונסקי, אורן, חלקין, סדן, ממי ואחרים. ורשימות על: ז'בוטינסקי, עגנון, אלתרמן, זלדה ואחרים.
נח שטרן / בין ערפלים
שירים, תרגומים, רשימות
מהדורה שניה מתוקנת ומורחבת.
ליקט וערך: אברהם ברוידס
תוספת ליקוט, מבוא וביבליוגרפיה: חיים נגיד
המלבה"ד: רנה קלינוב

החידושי לשון (2)

אמנון שמוש

חדש וישן במילים זרות

מי שהציע לקרוא לאמבולאנס בעברית שגר־פגר אולי לא התכוון לכך במלוא הרצינות. מי שהציע לקרוא לטלפון שח־רחוק היה קצת יותר רציני. חשפנות כתחליף עברי לארכיאולוגיה הוצעה במלוא הרצינות ויעיד על כך מילון אנגלי־עברי עברי־אנגלי המשמש בידי רבבות תלמידים בבתי הספר שלנו ורבבות לומדי עברית בארצות הברית. מילון־הכיס בן־יהודה — ויינשטיין (Washington Square Press, N.Y. 1966) המתרגם Archeology — חשפנות ו־ Archeologist — חשפן (עמ' 17).

כשהגעתי לארץ למדתי בבית הספר העממי בתל־אביב ידיעת־הארץ, דברי הימים, הנדסה וזמרה. ילדי כבר למדו בבית הספר היסודי גיאוגרפיה, היסטוריה, גיאומטריה ומוסיקה. שנים התעקשו „נאמני השפה" לומר בית־נכות, עד שנכנעו בפני המוזיאון; המהדרין שבהם ניסו להחדיר מוז, ששכנינו הערבים אוכלים אותו דורי דורות בשם זה, והבננה ניצחה. מכללה, שנועדה להחליף את האוניברסיטה (ועדיין כך פירושה אצל אבן שושן), שינתה כיוון, והיום היא מקובלת כתחליף לקולג'.

האם יש משהו משותף לכל המילים הללו (המופיעות כאן בהדגשה) ולרבות אחרות כמותן, משהו שהפריע להן להיקלט בשפה? המשותף הוא בכך שכולן ניסו להחליף מילים בין־לאומיות, ומילים בין־לאומיות אינן מוותרות על קיומן בדרך כלל, כי אפשר למצוא על־נקלה יוצאים רבים מן הכלל הזה. מישהו שהסביר כי מקול (במקום טלפון או גרמופון) לא נקלט מאותה סיבה לא ידע להסביר מדוע, אם כן, נקלט מסוק ודחק בהצלחה את רגלי ההליקופטר.

חוקי ההגיון אינם שולטים בכל מה שהשפה מקבלת או דוחה. אך אם ננסה למצוא אי אלה כללים הגיוניים הרי זה אחד מהם. התחדיש הצומח מן העם, מן השיחה בבית וברחוב, לעולם לא ינסה למצוא תחליפים למילים בין־לאומיות. המלומדים, בוועד הלשון או מחוצה לו, ראו פעם חובה לאומית לעצמם למצוא תחליפים לכל מלה „זרה", בלי להבחין מי באמת זרה ומי „בין־לאומית", רוב התחליפים נדחו (תרצו, בידי המשתמשים בשפה, תרצו בידי השפה) ומקצתם נתקבלו. אם תשאלוני מהו הקו המבדיל בין הרוב שנדחה למיעוט שנקלט, לא אדע להשיב.

בתקופה האחרונה התחזקה הדעה שאין להמיר מילים בין־לאומיות בעבריות. דור הטלוויזיה לא חיפש תחדיש עברי לטלוויזיה, ודור החלל הסתגל לאסטרונאוט. יותר מכל מסמל את השינוי הזה שמה של האקדמיה ללשון, שקמה במקום ועד הלשון. דומה שהמבצר האחרון של העברית־בכל־מחיר הוא צה"ל. מספר התחדישים היזומים בצה"ל עצום, ורובם ראשי־תיבות. יעילותו של צה"ל ניכרת בשטח אזרחי זה; המילים לא רק נוצרות אלא גם מוחדרות בהצלחה. מן האלוף, הסרן והסגן עד המש"ק (מפקד שאינו קצין), הקש"ח (קצין שלישות חטיבתי), המח"ט (מפקד חטיבה) וסגנו הסמח"ט; החל בעוצבה, במעוז ובמוצב (והמשלטים של תש"ח פשטו את הרגל מבחינה לשונית כמו מבחינה צבאית) וכלה בנגמ"ש (נושא גייסות משוריין), בפק"ק (פקודת קבע לקרב) ובנ"ט (רימון נגד טנקים).

הזכרנו מילים זרות ומילים בין־לאומיות. העברית, בעיקר בדור האחרון, מגלה פתיחות רבה לקראתן ויכולת עיכול מפתיעה לגביהן, ואם יש הרואים בכך פגם לגבי הזרות, השאולות משפה מסויימת שרק בה הן קיימות, אין עוררין על הפתיחות לבין־לאומיות המשמשות בעשרות לשונות. רוב המילים הבין־לאומיות בנויות על בסיס יווני־לאטיני ומשמשות ברוב לשונות אירופה ובלשונות אחרות (אוטו־מאט, מונו־תיאיזם, ביו־לוגיה, קומוניזם, דמו־קראטיה, גיאו־גראפיה, קילו־מטר וכיו"ב). המילים הבין־לאומיות הן המילים המכונות „נודדות", כאשר הן באות אלינו עם המוצר החדש או הפרי החדש (וכו') מארץ מוצאו, כגון קפה, פפאיה, אנאנאס, קנגורו וקאראטה. אבן־שושן מונה כ־5000 ערכים בין־לאומיים, מתוך 70,000 הערכים במילונו החדש.

כל שפה מקבלת לתוכה מילים זרות, ואין זאת תופעה מיוחדת לעברית. אמצעי התחבורה החדשים ואמצעי התקשורת להמונים מדרבנים אותה. די אם נזכיר את שפע המילים האמריקאיות־אנגליות, שהציפה את הצרפתית, עד כי כיום מדברים וכותבים על שפה חדשה, הלא היא Le Franglais (François + Anglais) המשתוללת בפאריס, כמו Le drug-store שממול לשער הנצחון וכן Le Sexy — מועדון הלילה הסמוך. אפשר להזכיר גם את המילים היידישאיות־עבריות שחדרו לאמריקאית — המדוברת והספרותית — כגון: חוצפה, דוקא, שמוק, שיקסה, משוגע, יאהרצייט וגנב.

העברית קלטה מלים זרות בכל התקופות. מקומה של ארץ ישראל בין מרכזי שלטון ומסחר בעולם העתיק השפיע על ריבוי החדירה של מילים זרות לעברית. באוצר המילים המקראיות, המכיל כ־8000 מלה, יש כ־600 מילים זרות, 200 מהן מאכדיות. כמה מהן נתעכלו עד שאין אנו מבחינים בזרותן. לא רק כיסא, אולם, סל, ארון, ספינה, דלת, חלון גשר והיכל (כולן אכדיות במקורן), אלא גם מילים זרות מודרניות, כגון טנגס, ארגון ומרכז, נבלעו בעברית ולא נודע כי באו אל קירבה. לעומת זאת יש מילים זרות שאפילו הן עתיקות בעברית זרותן מורגשת בגלל מבנן, כגון פילגש ושועל, שאין לשקלן בעברית. ויש שפע של מילים זרות חדשות שזרותן בולטת בגלל הגיים זרים שבהן: ז'אקט, ז'סטה (מחווה), פיג'אמה, צ'יזבאת, פוסטוק, קלוב, פאיים וכדומה.

התחדיש אינו בא כדי לסלק את המילים הזרות מן העברית. לעיתים הוא נועד לקלוט את המלה הזרה ולסגלה לתבניות עבריות ולרוח העברית. ויש לראות זאת לא כתופעה שלילית אלא כמציאות טבעית וחיובית. בזמנו היתה הצדקה לקנאות, שהיתה חיונית לשפה כשנלחמה על קיומה; כיום אין לה. יש להבדיל בין הצטעצעות במילים זרות ובין שימוש בהן במקום שאין להן מקבילה קולעת בעברית. מי שאומר אפרופו אינו סנוב יותר מזה שלוחש מאחורי גבו: „סנוב". לשתי המילים אין תחליף נאות בעברית, ואין הכרח שיהיה. והכוונה בחירתי מילים שהיגויין עשוי להיות בעייתי למי שאינו מכיר אותן במקורן.

בדיבור היום יומי שלנו יש אחוז גבוה מאוד של מילים זרות, הרבה יותר גבוה מן הממצא המילוני. המילון העברי מביא רק את המילים הזרות שבשימוש, בשעה שעליו להביא כל מלה עברית המצויה במקורות, אפילו היא כאבן שאין לה הופכין. רוב הזרות באות אלינו לא משפה זרה מסויימת אלא מן ה„אירופית", כלומר מאוצר המילים הבין־לאומיות הבנויות על יסודות יווניים־לאטיניים ומשמשות ברוב לשונות אירופה או בכולן, ובשפות רבות אחרות.

מילים אלה שולטות בז'ארגון המקצועי הטכני והמדעי יותר מאשר בעיתון, ויש מגמה, אפילו באקדמיה ללשון, לקבלן כמות שהן לתוך העברית. הכוונה למילים כגון ספורט ומוסיקה, ובעיקר למילים המתחילות בקידומת יוונית או רומית (אוטו־, מונו־, טלי־, גיאו־, ביו־, מיקרו־, ניאו־ וכיו"ב) או מסתיימות בסיומת כזאת (־יום, ־לוגיה, ־גראפיה, ־קראטיה, ־מאניה, ־מטר, ־פאתיה) ולעיתים כל־כולן קידומת וסיומת (תיאו־קראטיה, טלה־פאתיה, מיקרו־ביו־לוגיה). לתחום המילים הבין־לאומיות שייכות גם המילים הנודדות, שנדדו עם המוצר ממקום מוצאו ועברו מפה לפה ומלשון ללשון, החל מן היין העתיק (Wein, vin, wine) דרך פיבר, קפה, תה, וכלה באבוקדו, פיסלת, אקמה ובאות כמותם. מקובל שחומר חדש הבא מארץ אחרת — בין שהוא יציר טבע, חיה, צמח, פרי, מתכת, אבן, ובין שהוא מעשה ידי אדם — נקרא בשם שבא אתו מארץ מולדתו. הגורילה והזברה אינן מצפות איפוא לשם עברי. נדגים בפירוט את נדידת המלה הנשמעת לרבים עברית במקורה: סוכר. מקורה כנראה בסאנסקריט: carkara.

אנגלית — sugar
צרפתית — sucre
גרמנית — Zucker ['Tsuker]
איטלקית — Zucchero
ספרדית — Azucar (A — שריד של ה' הידיעה הערבית)
יוונית — ['Sakkharon]
רוסית — ['Saxar]
ערבית — Sukkar

האם יש טעם לחפש תחדיש עברי לסוכר? או לסוציאליזם? האם יש טעם להיאבק על החלפת ארטישוק בקנרס? קנרס אמנם נזכרת במשנה, אך אין היא עברית לא בשורש ולא במשקל. העברית קולטת מילים זרות בכמה אופנים. מילים רבות נקלטות כמות שהן, ואם הן בנות שלושה או ארבעה עיצורים המצויים בכל עברית, הן מקבלות פועל ונטייה ונעשות אזרחיות לכל דבר. הבעיות מתעוררות כאשר אחד ההגיים זר לעברית (ג', צ', ז', פ דגושה בסוף מלה — כמו פאייס, פ רפויה בראשית מילה: כמו פראנק (Frank)) או כאשר יש במלה החדשה חמישה עיצורים או יותר. לעתים גוברת השפה על קשיים כאלה וגורסת צ'יזבתי, צ'יזבת, צ'יזבתנו (ולא כיזבתי, כיזבת, כיזבנו — אף כי זה אותו שורש) או: טילגרפתי, טילגרפת, טילגרפנו (בצד הברקתי, הברקת, הברקנו, התחדיש שנקלט היטב). דרך קליטה זאת נקראת שאילה. היא מקובלת מאוד בתחדיש העברי, ואפשר לציינה כמגמת קבע. והרי כמה דוגמאות.

טלפון — טלפונים, טלפונאות, טלפונאי, לטלפן, טילפנתי, מטלפן, אטלפן וכו'.
סובסידיה — סובסידיות, לסבסד, סיבסדתי, מסבסד, אסבסד וכו'.
ניטראלי — ניטראלים, ניטראליות, לנטרל, ניטרלתי, מנטרל, אנטרל וכו'.
באלאגאן — באלאגאנים, לבלגן, בילגנתי, מבלגן, אבלגן, להתבלגן.

[illegible] קבל הרושם שהתופעה חדשה בעברית, ולא היא. ימיה כימי השפה העברית. לא נרחיק לכת אל האכדית, ונזכיר רק את השאילה מן היוונית, המוכרת לנו היטב ומשמשת בפינו עד היום, כגון סנגור (סנגוריה, לסנגר, סינגרתי, מסנגר, אסנגר וכו') ואחותה קטיגור, ליסטים (ללסטם, מלסטם, ליסטמו וכו') ודומותיהם.

משום מה נקלטו כמה מן המילים השאולות, העונות על כל התנאים ההגיוניים, בצורת הנפרד בלבד, והנסיונות לגזור מהן פועל ולנטות אותו לא עלו יפה, כך למשל המלה דוקטור. ביאליק כתב „דוקטור דוקטרתי זה פעמיים", וטען בזכות התדוקטרות, אך לשווא. לא הלכו בעקבותיו. עשרות שנים אחריו שב עגנון וכותב (ב„שירה") „עד שיתדקטר" וכן „לאחר שנתדקטר", ומוסיף על אותו משקל „ארקאדיוס שנתקסר אחר אביו". אם אמנם עתידות צורות אלה להיכנס לשימוש בשפה, אפילו מי שנתדקטר בבלשנות לא יוכל אלא לנחש.

(רשימה שנייה בסידרה)

בלילה אחד

מרים אור־ברוך

גם צבעי הפרחים הלכו אחר האור.
דממה קמות על הלילה
שידע
ותוהה
ועקביה לשאול מחוללים
קשם נוערת שתיקות
אלשים מדליקים פנסים
חגים סביב האור
עד סחרור הנפש
ונאפלה מוחכה פרוחק
ובהסתתר הנפש.
היא באה
אוספת
עוקה עליהם כמוצאת שלל רב
ומספקת
בורי חלומות דמויי חיים.
הבולראים עצמם בקריאות העולם —
קורדת קמילות
גם קריאות
לפרוזין
בלילה אחד
על לב אחד
אוהבת אוהבת רקבת מצות
עורת דוהרת אל תוך הלילה
עד כלות

הלילה עוקה לה סתר
משלי נעוריו

★

ועשקי הדקמות הקטנים
רב קום לקפוס את הסאר
ולשלוח על גלי נהרות לשלוח
הנדא אלהים את דרכי הצער
הקסיפו לפות אנשים
ויצר בדקמי הרצים
את כיסי הדקמות הקטנים
ויקבצם בשער הנפש לפתחה

★

לאחי, משה

עמדתי על החול השוקע.
החול קדש כפותי
ואני נבעת.
לרגלי ים הקמים
ים הקמים קרסם רוחשת שותקה.
(מאור
שארית רסיסה מיום סגרירי היה האור
אך נושא בתוכו את כל הדרכים
קמרות בשלים מול שמים.
נאבת קוריתי
ולבי עד
לקבל אותות האלוהים.

מסעי סופרים בא"י

יעקב ודוד שביט

קאליפורניה שבעמק יזרעאל

באיארד טיילור, דיפלומאט אמריקאי בכיר ששירת בסט.פטרסבורג בימי מלחמת האזרחים בארצות־הברית והיה אחר כך ציר ארצות־הברית בברלין, שלח ידו בכתיבת שירה, תרגם את „פאוסט" לאנגלית וכתב שלושה רומאנים, שלא הביאו לו הצלחה גם בחייו. בני דורו ראו בו את הנוסע וההרפתקן, שעשה מסעות רבים באמריקה, במזרח התיכון ובאסיה (וחיבר, כמובן, ספרי מסעות). מטרתו בכתיבת ספרי המסע — כך כתב — היתה להביא בפני „אלפי הקוראים האמריקאים [illegible]

★

הרושם של תוך ירושלים הוא רק לכלוך, חורבות, עוני ושפלות. יש בה רק שניים או שלושה רחובות נקיים, בחלקה המערבי או בחלקה הגבוה. אך כל האחרים, עד שערי הקבר עצמו, הם תעלות של מגיפה. הרובע היהודי, הגדול ביותר, הוא ליאני מאוד ואני מעדיף ללכת סביב החומות מאשר לעבור בו פעם נוספת. השווקים עלובים בהשוואה לערים מזרחיות אחרות שגודלן דומה, ונראה לי כי המסחר העיקרי הוא במחרוזות־תפילה תורכיות וצלבים, חותמות, קמיעות ורסיסי אבן מן הקבר הקדוש. האוכלוסיה, המונה אולי 20.000 נפש, יהודית ברובה. מן הסתם, על כל פנים, אני נתקלתי בעיקר בפרצופים יהודיים בסיורי. מספר היהודים גדל מאוד בשנים האחרונות, וכן יש כאן יהודים רבים שהתנצרו והובאו לכאן על־חשבון החברות המיסיונריות האנגליות, כדי להקים כאן קהילה פרוטסטאנטית. שניים מבתי־המלון מנוהלים בידי משפחות כאלה. משערים שכל אחד מבני הקהילה עלה למיסיון כ־4.500 לירות שטרלינג, סכום שאפשר היה לנצר בעזרתו כופרים אנגלים רבים פי־עשרה. המיסיון, מכל מקום, מוחזק בידי תומכיו בחסך־מותרות [illegible]... נוסף על כך קיימת כאן „המושבה האמריקאית" בכפר ארטוס שליד בית־לחם. זאת קהילה קטנה של אנשים דתיים נלהבים, שהגיעו להצלחה ניכרת בנסיונותיהם החקלאיים ומדברים עליהם רבות.

דרך מסענו למחרת היתה לרוחבו של עמק יזרעאל, אחד המחוזות העשירים ביותר בעולם. כיום זה ים ירוק, מכוסה שדות חיטה ושעורה או חלקות מרעה גדולות, ועליהן משוטטים כבשים ועזים בהמונים. הוא מזכיר לי את עמק סאן־חואן מבחינות מסויימות. ואילו הייתי מדמה את ארץ־ישראל למקום שאני מכיר היה זה קאליפורניה. האקלים ועונות השנה דומים. האדמה דומה באיכותה ולנופים יש אותן תכונות עיקריות. גם כאן מכוסים המישורים באביב, במבול חלבלוב הפורח המשווה לקאליפורניה מראה של גן־עדן. גם כאן ראיתי את ה[illegible]

חוף טבריה, העיר והכנרת (בשנת 1842) — רישום מאת (ו.ה. בארטלט)

[illegible]

המקור:

Bayard Taylor, The Lands of the Saracen; or, pictures of Palestine, Asia Minor, Sicily, and Spain, N.Y., 6 p. Putman and Co. 1866.

על וירג'יניה וולף

מאת איוה פרליס

במסה „אמנות הביוגראפיה" הדגישה וירג'יניה וולף את הניגוד שבין מחבר רומאנים, החופשי להמריא על כנפי דמיונו, ובין ביוגראף שעליו להיות צמוד לעובדות. אכן, המגבלות של סוג ספרותי זה חמורות, ושבעתיים ראוי להערכה ביוגראף, המצליח להחיות דמות אותנטית בכלים ספרותיים. הביוגראפיה רבת־ההיקף של וירג'יניה וולף מאת אחיינה קוונטין בל עונה על דרישות אלה. לפני מותו ביקש לאונארד וולף, בעלה של וירג'יניה, מאת אחיין זה לקבל על עצמו את התפקיד, ואף העמיד לרשותו את כל החומר הרב שלא פורסם עד כה. אך זיקת המחבר אל הנושא שלו איננה זו של חוקר, הנובר בתלי־תילים של חומר ארכיוני. קוונטין מסלק את עצמו מן הסיפור, אך ניכר שהדודה וירג'יניה היא נפש קרובה לו השזורה בזכרונות ילדותו ונעוריו. בתארו אותה עולים על פני השטח אלפי פרטים, הנחשפים רק בהיכרות אישית: המראה החיצוני, גוון־קולה, רשמי־צחוקה וסימני דכאונה, תגובותיה המורכבות במצבים שונים, וכיוצא באלה.

קירבתו זו של המחבר אל „גיבורתו" עלולה להכשיל. יש ובני משפחה מסורים משמידים או מצניעים כל פיסת־נייר העשויה לפגוע במוניטין של הנפטר, ומפרסמים זכרונות סאכאריניים, גדושי אידיאליזאציה מזוייפת. הילוך הדברים אצל קוונטין בל, שגמר אומר לומר את כל האמת ורק את האמת, התגבר על כל המעצורים ולא נרתע מחשיפת נגעים וסטיות מיניות, טראומות וזוועות־מתחות תת־קרקעיים וגלויים ששלטו בחיי וירג'יניה וולף, בני משפחתה וחוג ידידיה.

המחבר מתרכז בתולדות חייה של וירג'יניה וולף, לפי סדר כרונולוגי, ונמנע מניתוח יצירותיה. לשיטה זו יש מיגבלות: היצירה היא הגרעין הפנימי של חיי האמן, האוטוביוגראפיה הרוחנית שלו. הספר גדוש פרטים על אירועי יום־יום, כגון חילופי־דירות, טיולים שנתיים לחוץ־לארץ, עניינים כספיים, חיי־חברה, היטרש עוזרות למשק־בית וכיוצא באלה. אך אם „נקלף" את הקרום החיצוני מכל אירוע נמצא בו את התגובה האופיינית לוירג'יניה וולף, וכך נצרף מקו לקו את הקלסתר הרוחני שלה ואת שלבי התפתחותה כאשה וכסופרת, וזה עשוי לשמש מפתח גם להבנת יצירותיה.

בדרכו המאופקת והמתובלת בהומור, המתרחקת מפאתוס ומסוליצת רגשנית, מתאר קוונטין בל את הגורל הטראגי שנגזר על וירג'יניה וולף מכורח מהותה ונסיבות־חייה בימי ילדותה ונעוריה. חייה נחלקו, בסימטריה מוזרה ואולי סמלית, לשני פרקי זמן שווים: במחציתם הראשונה (1882—1912) היתה וירג'יניה „העלמה סטיבן" ובשנייה היתה „גברת וולף" (1912—1941).

לכאורה היה לה מזל, להיוולד למשפחה טובה ומכובדת, בת מעמד בורגני־גבוה. אביה, סיר לסלי סטיבן, היה מלומד, איש־רוח, עורך כרכי „הביוגראפיה הלאומית" האנגלית וידידם של גדולי־הרוח בדורו. וירג'יניה גדלה באווירה אינטלקטואלית ומילדותה „בלעה" את הספרים בספרייתו העשירה של אביה. אולם מאחורי ה„חזית" השלווה הסתתר מתח רב. סיר לסלי האלמן נשא לאשה אלמנה צעירה, ובמשפחה המעורבבת היו ילדים „שלי, שלך ושלנו." המסכת הסבוכה של יחסים בין הורים וילדים ובין אחים ואחיות היתה תוכן חייה של וירג'יניה. אחיה החורג נטפל אליה בעודנה ילדה רכה ובטראומה זו תולה המחבר את קרירותה לגברים ואת ידידותה החמה לנשים.

המוות היה אורח תדיר בבית; בת שלוש־עשרה נתייתמה וירג'יניה מאמה; אחר־כך מתו אחותה החורגת סטלה ואחיה האהוב טובי. במשפחה היתה תורשה אפלה של שגעון, האיזון העדין של וירג'יניה הופר לאחר מות אמה, ומאז ועד התאבדותה נקלעה בין שפיות וטירוף־הדעת. בגיל רך הכירה וירג'יניה ביעודה כסופרת והכינה את עצמה ל„מקצוע" זה, אף כי תהליך הבשלתה היה איטי ורצוף משברים ומעצורים.

לאחר מות האב התמקמו שתי האחיות ושני האחים סטיבן ברובע בלומסברי בלונדון, וסביבם התרכז חוג אינטלקטואלים צעירים, הידוע כ„קבוצת בלומסברי". חברי חוג זה הבריקו בכשרונותיהם, עירנותם ושנינותם והצטיינו באורח־חיים בוהמי, נועז ומתירני, שלא היה שכיח באותה תקופה. וירג'יניה היתה נערצת על רבים בחוג זה אך ברגעי־יאוש לא ראתה תכלית בחייה: „לא יכולתי לכתוב וכל השדים הגיחו — שעירים ושחורים. להיות בת 29 ובלתי־נשואה, להיות כשלון, ללא ילדים וגם מטורפת; ולא סופרת."

נשואיה לאינטלקטואל היהודי לאונארד וולף, מבאי אותו חוג, היו תוצאת החלטתה הנבונה ביותר, שהגיעה אליה לאחר היסוסים רבים, גם בגלל יהודותו של בחיר־לבה: „אתה נראה כה זר." ובמכתב לידידתה: „הוא יהודי חסר־פרוטה." בין עשרות הדמויות החולפות בדפי הביוגראפיה אותו בן־זוג יהודי, בעל עמוד־שדרה מוסרי מוצק, הוא מיטבם ומעלה. לאונארד קיבל על עצמו משימה כמעט בלתי־אפשרית: להיות בעלה של אשה גאונית וחולת־רוח. הוא נשא אותה על כפיים והיה לא רק בעלה אלא גם מבקר אנין־טעם של יצירתה, וכן אומנת, מטפלת ואחות רחמנייה במחלותיה ומשבריה התכופים. כל יצירותיה נולדו לאחר „תרגיל" קשה וממושך ותוך חבלי־לידה נוראים. לולא עידודו של לאונארד, שהיה בעיניה הפוסק האחרון, היתה כורעת תחתיה.

וירג'יניה וולף לא היתה בעלת אופי „נוח", ואחיינה מעז ומביא עדויות של עצמה ושל אחרים על מגרעותיה הרבות. האגוצנטריות של אמן, התיסכול של אשה שלא ילדה ו„פעמים אף קינאה ורכלנות קטנונית דרו בכפיפה אחת עם אנינות־רגש בלתי־רגילה. כשם שהיתה מבקרת מחמירה ואף קטלנית, כך היתה רגישה יתר על המידה לביקורת שנמתחה עליה ועל יצירתה. תמיד חששה שאותו עולם דמיוני, שהיא מנסה לבטאו, בחדשה את פני הרומאן המודרני, אינו אלא מחזה־תעתועים חסר־פשר לזולת. ביקורת חיובית היתה איפוא „תעודת־שפיות". היא היתה זקוקה לה כדי להמשיך בחיים וביצירה.

שנות השלושים היו כידוע שנות השקיעה של עולם התרבות אשר בו צמחו וירג'יניה וולף ובני דורה וחוגה. היא היתה פאציפיסטית, שנאה את האלימות ועמדה חסרת־ישע מול נחשול הברבריות שגרף את אירופה. בשנת עלייתו של היטלר לשלטון (1933) יצא לאור סיפורה הנחמד „פלאש; ביוגראפיה של כלב." אין פלא שכמה מסופרי הדור הצעיר ביטלו את הסופרת המעודנת, כחסרת־חשיבות ונעדרת־בשורה בשעת גורל זו. צעירים אלה, „ורודים" או „אדומים," נשאו נפשם ל„ספרות מגוייסת" ואף לפעולה ישירה, ולא לסובטיליות של זרם התודעה. והרי וירג'יניה עצמה זילזלה באותה מידה בסופרי הדור שקדם לה, „האדונים גלסוורתי, בנט וולס".

באחד הימים הקודרים ביותר של המלחמה קמה וירג'יניה משולחן־עבודתה והטילה עצמה לתוך הנהר שבקירבת ביתה הכפרי. במכתב־הפרידה לבעלה כתבה: „אני חשה שדעתי נטרפת עלי שוב... והפעם לא אבריא... אילו יכול היה מישהו להצילני, אתה הוא... הכל אבד לי מלבד הבטחון בטובך... איני מאמינה ששני אנשים יכלו להיות מאושרים יותר מאתנו."

בזכותו של לאונארד נדחתה התאבדותה של וירג'יניה בכמה עשרות שנים, וספרות העולם התעשרה ביצירה נדירה, שעלולה היתה ללכת לאיבוד.

האיש מן המרתף

(המשך מעמוד 1)

יוחד); שהווידוי המסורתי, היורק והבוטה של האיש מן המרתף הוא פארודיה על אופנת הווידויים שהיתה רווחת בספרות התקופה, מורשת ה„וידויים" של ז'אן ז'אק רוסו שהשפיע מאוד על הספרות והמחשבה הרוסית במאה התשע־עשרה (על טולסטוי). לקראת סיום החלק הראשון של „הכתבים" אומר האיש מן המרתף „...אעיר דרך אגב: היינה טוען שאוטוביוגראפיות נכונות כמעט שאינן בגדר האפשר. והאדם בדברו על עצמו ודאי יטפול דברי שקר. רוסו למשל, לפי דעתו, ודאי שהטפיח כזבים על עצמו בווידויו שלו וכיזב במתכוון מתוך התהדרות. מובטחני כי מצדק עם היינה" וגו' (ע' 38). האיש מן המרתף טוען כי בניגוד לרוסו הוא כותב רק בשביל עצמו ואת רשימותיו לא תשזוף עין זר, וכאן קורץ דוסטוייבסקי המגיש את הרשימות הללו לקהל הרחב, קריצת־עין שטנית לקורא. לתיווק הטענה ש„הכתבים" הם יצירה פארודית ביסודה יש להזכיר שהשם הראשון שלה היה כאמור „וידוי".

דומה שהכשרון הפארודי וההומוריסטי של דוסטוייבסקי עדיין לא נחקר כל צורכו. אינני מכיר אפילו עבודה יסודית אחת בנושא זה, ונדמה לי שעבודה כזאת עשויה להציג את מי שנחשב לסופר הקודר ביותר כבעל הומור מעולה, רב־סוגים ורב־תעלולים, מהם כאלה שגאבוקוב לא היה בוש בהם. מיכאיל באחטין, שהביא בספרו „בעיות בפואטיקה של דוסטוייבסקי" גילויים רבים על אמנות־הסיפור והלשון של מחבר „הכפיל", רק מרמז על ההומור הלשוני שלו (בפרק „המלה ביצירת דוסטוייבסקי").

החלק השני של „כתבים מן המרתף" שבמרכזו פרשת הזונה ליזה, הוא מעין תרגום לשפת המעשה של כמה מן הבעיות שהועלו בחלק הראשון, התיאורטי. כאן קל יותר לקורא שאינו מתמצא בבעיות הספציפיות של התקופה להבין את מטרתו של הסיפור, אך נציין — בהמשך להנחה שהיצירה כולה פארודית במהותה — כי לסיפור על הזונה ליזה יש מוטו מתוך שירו של נקראסוב „כאשר מאפלת טעויותי..." שהיה מפורסם ביותר בתקופה ההיא. ידוע שצ'רנישבסקי כתב לנקראסוב כי הוא בוכה כל פעם שהוא מעיין בשיר הזה. מסופר בו על זונה הניצלת מאפלת חטאיה בידי אינטליגנט בעל רחמים.

ברור שהשיר טבוע בחותם הסנטימנטאליות הרומאנטית שציינה גם כמה מיצירותיו של דוסטוייבסקי הצעיר. פרשת יחסיו של האיש מן המרתף עם הזונה ליזה היא פארודיה אכזרית של דוסטוייבסקי גם על נקראסוב וגם על דוסטוייבסקי. הזוג הזה — האינטליגנט והזונה — יופיע עוד כמה פעמים אצל דוסטוייבסקי, ביניהם ראסקולניקוב וסוניה ב„חטא ועונשו", שנכתב מיד אחרי „כתבים מן המרתף", אך שם יימצא להם פתרון. במרתף, אין פתרון כזה, ואין פתרונות בכלל.

מקובל לראות ב„כתבים מן המרתף" את התעודה המובהקת ביותר של הריאקציוניות של דוסטוייבסקי. דומני שמנקודת־הראות של היום אין עניין להידרש לכך. תהיה זאת איוולת לשפוט את דוסטוייבסקי, מוטב שנשמע את קולו השופט אותנו, את בני המאה העשרים. נקשיב לאיש מן המרתף התוזה חזון כזה, בשנת 1864:

„הן אני למשל לא אתפלא כלל אם פתאום, בלי סיבה וסבר, בעצם התבונה הכללית העתידה, יופיע איזה ג'נטלמן בעל פרצוף לא נאצל, מוטב לומר בעל פרצוף שמרני ולגלגני, יתקע ידיו בצדדיו ויאמר לנו לכולנו: ושמא, רבותי, נשים לעפר בבעיטת־רגל את כל התבונה הזאת" (ע' 25). במאה ה־20 קמו כמות ג'נטלמנים בעלי פרצופים לא נאצלים כאלה, אלא שהם שימרו, בעוצמת־יתר, את המלה „סוציאליזם" כשמות מפלגותיהם. התמימות האוטופית נשטפה בנהרות של דם. המלה „סוציאליזם" אינה אשמה, ואפשר אולי לנקותה, ביגע רב ובלא שום תמימות, אך את המלאכה הזאת יש להתחיל בשמיעת נבואותיו של האיש מן המרתף, אשר חזה הכל מראש. מחקר הספרות גלאה מן החדמות הנבואית של דוסטוייבסקי, ועתה הוא נדרש בעיקר לאותה חלקה מוזנחת, בעיית אומנות־הסיפור שלו. זה תהליך טבעי בלי ספק, אך כאשר קוראים ספר כמו „כתבים מן המרתף" יש רצון טבעי לא פחות להזדהות עם צעקת הקהל שהקשיב לנאומו של דוסטוייבסקי על פושקין בשנת 1880: „נביא! נביא!" (דוסטוייבסקי תיאר זאת ב„יומן הסופר" שלו) והקריאה הזאת בפינו תהיה מוצדקת כפליים, כי למרבה האסון התגשמו נבואותיו של דוסטוייבסקי.

יורם ברונובסקי

האדם בין החולף והנצחי

מאת יוחנן גרנך

(בשולי ספרו של רחל פריגר: „הפילוסופיה הקיומית של פרנץ רוזנצוויג" לניתוחו של „כוכב הגאולה", הוצאת שוקן, תל־אביב — ירושלים, תשל"ג, 167 עמ'; תירגם מגרמנית: יהושע עמיר)

ספרו הבסיסי של פ. רוזנצוויג „כוכב הגאולה" נמנה עם הטובים שבספרים הקלאסיים של הפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית בתימינו. אסכולה זו אינה הומוגנית, היא מתפצלת לזרמים ומגמות, דתיים וחילוניים (קירקגור, היידגר, סארטר, בובר, מרלו־פונטי, קאמי, דה־בובואר וכו'), ואין חימה שלא־מעט נכתב על ספר זה מאז שיצא לאור בשלהי מלחמת העולם הראשונה, ופרשנים רבים ביותר את יצירתו ההגותית של פ. רוזנצוויג, המספוה רוח־ישראל מחד־גיסא ורוח הפילוסופיה הקיומית החדשה מאידך־גיסא.

התחנניינות בשיטתו הפילוסופית של רוזנצוויג גברה, הן באירופה והן בישראל, עם ההרפתת מצבו הקיומי של האדם והעמקת הניכור בחברה ובציוויליזאציה המודרנית. הקרועה בין משברים, מלחמות ואפס־תוחלה באדם בין שאיפתו להגיע לאינטגרציה הרמונית בין אדם ועולם, בין אדם והברה, בין אדם ואלוהיו. שיטתו ההגותית המגובשת של רוזנצוויג והמוטיבים היהודיים המובהקים שלה תביאו להתעניינות רבה בו אצלנו. בסוגיה זו עסקו י. י. גוטמן, ש. ה. ברגמן, נ. רוטנשטרייך, י. לוי ואחרים. „כוכב הגאולה" תורגם לעברית לפני שנים מעטות, ובאחרונה תורגם ספרה של ר. פריגר, שלהלה לארץ לפני שנים רבות ועתה היא מתגוררת בירושלים.

הספר מצטיין בהרצאת־דברים מעמיקה ובהרחבת אופק הדיון הפילוסופי ומביא תרומה נכבדה להבנת אחת החשיבות ההגותיות המודרניות המעניינות ביותר, אך מתרגם הספר לעברית לא השתחרר כליל מהשפעת הסגנון הגרמני הכבד והבלי.

המחברת מתמקדת בניתות אילה רכיבים יסודיים של שיטת רוזנצוויג כגון: השפעות הפילוסופית הקלאסית הגרמנית (שלינג, הגל) על עיצוב הגותו ומיפגלו הרוחני לפני „כוכב הגאולה" ואחריו; מהלך־הבניה של חשיבתו האקזיסטנציאליסטית. הבעיה המרכזית העסיקה את רוזנצוויג בכל דרכו היא בעיית מעמדו הקיומי של האדם ביקום. הוא סבור, כהיידגר, כי „את קץ" הקוק על מצוו של האדם בכל קיומו עלי־אדמות: המוות. תוויית־המוות הולכת את האדם בכל אשר יפנה והיא הקובעת את היחסותו אל בעיית מעמדו ביקום.

אין תימה איפוא שרוזנצוויג דוחה את הפילוסופיה האידיאליסטית של הגל, שהמוקד שלה הוא ה„אני" התמוני הכללי, והכליש את המומנט של האדם השלם, המשוחק לגאולה, דווקא משום שהכיר בעובדתיותה האפודיקטית של ה„הוויה האנושית כמהויות דיאלקטית פתוחה בין החולף והנצחי, בין התאספות והגאולה, בין ביהדליום ואמונה.

סופיותו של האדם מורה על מעמדו ביקום כיצור חולף; הודעת קיומו האמונתית מורה על שהאדם נברא בצלם אלוהים, המתקרב אליו בדרך האהבה. שהרי האהבה חובקת כל ביחסי אנוש, והיא פתח התקות להעמקת התודעה הדתית, לקראת הזדהות „אמפאתית" עם אלוהים. יתמלין גומלין „דיאלוגיים" בין הבורא והנברא — אפשריים, במידה שהמתמשת הודעה „מוחשית" של אהבת אדם אל בוראו ואהבת אלוהים אל ברואו. אילמלא אהבת אלוהים את האדם, לא היתה אפשרית אף אהבת אדם את אלוהיו. מכאן שמפתח להבנת שיטת רוזנצוויג אינו רק ב„טריאדה" מהוגה של פילוסופי־היגל, „אלוהים־עולם־אדם", אלא גם בהתגלות שבאהבה כתמודד־דרך אל הגאולה.

רוזנצוויג מתמקד בבעיית המוות שלדעתו היא מהותית לגבי כל ההוויה. כל הברואים סופיים, וזאת נקודת־מוצא אקזיסטנציאליסטית לכל דיון פילוסופי בדבר מעמדו הקיומי של האדם. מאחר שהאדם חי בסימן „החולף", אין זה בגדר האפשר להשיג את האמת — באספקלריה פילוסופית — בתחום הווייתו החולפת. מהעוד שהאמת איננה, ואינה יכולה להיות, ממשות אפיסטמולוגית (בהיות הכרת־אנוש מוגבלת אף היא), אלא היא ממשות אונטולוגית (בהיות האמת מורה על מציאות טראנסצנדנטית שמעבר לחולף, המהויה על מציאות של אלוהים, שהוא מציאות הנצחית של אלוהים. שהוא מקור־הדעת והאמת, התאמת את מציאותו.

התהוות האנושית, לדעת רוזנצוויג, (בניגוד להשקפתו הבסיסית של היידגר, שהיא „הוויה לקראת מוות"), היא הוויה לקראת גאולה, המעניקה לאדם אפשרות למתוח גשר להתלכדות הארמונית בין החולף והנצחי שבה באמצעות ה־ אמונה. המומנט האמוני מאפיין את מהותו הקיומית של האדם, בהיות מהות אומה נצחית השוכנת מעבר להשגת הדיעתית־תבונית. מאחר שההוויה האנושית כפופה לעובדתיות של מציאות אלוהים — עולם — אדם, המסקנה היא, שרק האמונה מסוגלת לגאול את האדם, מאחר שהיא מסתמכת בדרך שבאהבה בין אלוהים והאדם, והנקשר ביניהם הוא העולם (בחינת הוויה).

אולם הפאראדוקס הדיאלקטי טמון בעצם פעולת הגאולה: ביסוד סופיות־האדם בדרכו של קירוב האדם אל אלוהיו אינה יכולה להיות שלמה לעולמי־עד, בהיות האדם יצור בעל אפס־אפשרות להזדהות מוחלטת עם נצחיות האלוהים. לפיכך, נותר לאדם אמצעי אחד להגיע לגאולה: זהו איפוא האמונתית להיות תמיד בדרך לקראת מימושה, על־ידי דיאלוג שבאהבה מעמיקה לגבורת בין אדם ובוראו, בלי למצותה כליל. מכאן הפניית מאוויו הכמוסים ביותר של האדם אל החיים, פשוטם כמשמעם, כהתמודדות משמעות עם אתגר־המוות. רק באמצעות החיים אפשר להתגבר על מומנט ההתאספות, שהוא המעבר אל „הנצח", ולהתמיד בקרב ההוויה הנצחית בתוך ההתקרבות אל המציאות הטראנסצנדנטית של אלוהים.

המחברת הושפת מומנט נוסף בהגותו של רוזנצוויג: לעומת ההשקפות האנטרופומורפיסטיות של פויירבאך הוא מציג השקפה דומה לזו שאימץ פרוס' הישל בשעתו, בדבר התיאומורפיזם של האדם, „היות האדם בצלם אלוהים". הנסיון האמונתי מורה שעולם יהיה אלוהים „נסתר", על כן אין האדם יכול להצטמצם בטיפוח הוויה אמונתית בלבד אלא עליו לשלבה בהכרה מחשבתית צלולה. מאחר ש„אלוהים הוא האמת", הרי שעובדתיותו של קירוב הקיום האנושי אל־פני המחשבה, מביאה למסקנה שטיפוח אחדות מוצקה בין האמונה והמחשבה, עשוי לעזור לאדם להעמיק להשיג את תכליתו, על־ידי הקניית משמעות להוויתו האנושית.

משמע: הענקת משמעות לקיום־האדם פירושה העמקת זיקתו האחראית של האדם כלפי העולם, שבו הוא חי חיים לקראת האלוהים, תוך־כדי טיפוח „תודעת־ההוויה", שאיננה אלא תודעת היחוס המתמיד של אדם אל האלוהים. משום־כך „רק באמונה תיתכן התערבות אחראית של האדם בעולם, שהרי לאמונתו נכונים האדם והעולם איש בקיום רצוי... ואילו באמונה נוכח האדם באל שהוא המציל, ומשום־כך המשמר והמסייע, והבהשמר לך נעשה גם האדם עצמו פעיל וממשי" (עמ' 96).

כלל־של־דבר: לפי רוזנצוויג אין פועלו של האלוהים מבטל את ערכו הסגולי של האדם כיצור אמונתי־תבוני, אף־כי הוא נמצא תמיד בדרגת מסויימת של סבירות לגבי מעלתו מפלגתו של האלוהים: בגין שמהותו של העולם אינה מתגלית על־ידי אחדותו החוחנית האמונתית־המחשבתית של האדם כלפי העולם, אך מסויימותו של הקיום האנושי מתגלמת במשמעות המוקנית על־ידי־ך הקירוב המתמיד של האדם אל הגאולה, לקראת האלוהים.

„התיאולוגיה הקורלאטיבית" של רוזנצוויג מתמקדת איפוא בסוגיה הגאולה. משום ש„כגאולה זו שאהלהים גואל את העולם על־ידי האדם ואת האדם על־ידי העולם, הוא גואל את עצמו. אדם ועולם בלפים בגאולה, ואילו אלוהים משלים הווייתו. שלך רק בגאולה נהיה אלוהים מה שחפשוה ומה שטענה שחשיגה מחשבת־אנוש מתוך קלות־דעת מאז ומעולם בכל מקום, אבל לא מצאוהו מעולם, והואיל ובשום מקום אי־אפשר היה למוצאו, שכן עדיין לא היה: ה־ אחד־הכל" (עמ' 107).

קביעה זו בדבר „התכללות אדם־עולם באלוהים" על־ידי הגאולה בשעה שהוא „משלים עצמו לכדי תבנית בפועל", תושפת עקבות של השפעה הגיליאנית מסויימת, באשר לסימבוליזם הפורה בתוך ה„אוביקטיביות הדינאמית" של השלבות הארמונית לכדי „האחד־הכל" (עם אסוריבוטים „פאנתיאיסטיים" מסויימים לפי הדגם של הגאונים ותרבנים הקדמונים), בין שתי תבניות מקבילות ומשולבות סינתטית: אלוהים־עולם־אדם ובריאה־התגלות־גאולה. אפילו ה־ הארמוניה האוניברסאלית מתממשת ב„זרם הזמן המהלך לנו עבר דרך הווה אל עתיד והמכיל בריאה, התגלות וגאולה... הבריאה היא עבר, ההתגלות היא הווה והגאולה היא עתיד... הם הווים, כאשר הם מתהווים" (עמ' 108).

לשון אחר: ההוויה בכלליותה, בעלת שלושת המומנטים הנזכרים, נמצאת בתהליך של התהוות נצחית, בפעלתנות בלתי פוסקת, והגאולה היא בבחינת עתידה של התהוות זאת שהרי אלוהים עצמו נגאל בפעולת הגאולה, שהיא מגמת חלקו של האדם המאמין־החושב־אוהב. בנקודה זו מצטלבות דרכי היהדות המסורתית עם דרך חשיבתו האקזיסטנציאליסטית של רוזנצוויג: רעיון הגאולה שבעתיד מתעטף באיצטלה של משיחיות אמונתית, הממעשית לחוות משמעות לחיי האדם בפרספקטיבה „היסטורית". האדם משתלב איפוא לא רק עם ההוויה הנסתרת אלא אף עם החוויות המשמעותיות של אלוהים עצמו ועם העולם, בבחינת המגשר ביניהם.

הנה־כי־כן משתלבים החולף והנצחי בנצחי השתלבות אורגאנית בחוויית המוות ובהוויית־החיים כאחד, בדרך של אוביקטיביזאציה „היסטורית" של הגאולה. זאת משמעותה העמוקה של הפילוסופיה הקיומית של רוזנצוויג על הכיליתו על קיום האדם עלי־אדמות באספקלרייה של הגאולה האמונית.

משרד הבלתון — ההוצאה לאור

הופיע
פילים
בקנה

צה"ל בחיתוליו: מבחר קטעי הווי שראו אור ב„במחנה" ב־25 שנותיו.
ערך: יעש הלוי
עיצוב גרפי: מרדכי לזר

להשיג בחנויות ספרים. שקם ובבית ההוצאה לאור רח' ב' 29 הקריה, תל־אביב.
תפוצה בחנויות: ספרים לעם, רח' יבנה 7 ת"א.

לכבוד
משרד הבטחון — ההוצאה לאור
רחוב ב' 29 הקריה, ת"א

רצ"ב סך 16.— ל"י/צ'ק/המחאת דואר עבור „פילים בקנה", אבקש לשלוח לפי המען:
שם פרטי ______ שם משפחה ______
המען ______

להזמנה באמצעות הדואר נא לצרף את התלוש והתמורה.

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

טלוויזיה

שישי

15.00 „משפחת פרטרידג'". 21.10 „כל שבבקש... עם שמר" — ובהשתתפות של הבבש יוסי בנאי, שולי נתן, ויהורם אלברשטיין.

21.55 „סרט טלוויזיה" — שה באלדרמה (מן הסידרה „המבחק"). פרודיה על סרטי פיה שבה בגיע גלן הווארד.

שבת

10.00 — „בידור לילדים". 10.30 — „קרקס הילדים של במאפם".

11.20 — „סרט קולנוע" — „יום האדום". על פי סיפורו של ג'ון סטיינבק, עם רוברט מיטשום, מירנה לוי ופיטר מילס.

20.00 — „השבדיל" — בהשתתפות מקהלה.

21.10 — „אירונסייד" — של המסתורין.

22.00 — „מבט כפרטי".

רדיו

שישי

17.05 „זה קרוב ללבי" — עם יעקב יגאל בנושא: הולנד (ב).

18.05 „ביום הפופ" — אופרה. אבטת ופוליטיקה (ב).

21.05 „קונצרט של השבוע" — עירוב קטעים מתוך האופרה „הדרנגה" באת ראמו; קונצ'רטו בכי במול מגור לפסנתר. ק. 450 באת מוצארט; „נוקטורנים" מאת דביסי; „מפצח האגוזים" — מאת צ'ייקובסקי (א).

22.50 „בידור הלילה" — עם דפני ספרינגפלד.

קולנוע

ירושלים:

„מה תאמר לגברת עיר הושה" (רון) — [illegible]

„הילך שם ההיזה" (רון) — [illegible]

תל־אביב:

„איזה בין עוזרת" (פאר) — קומדיה דראמאטית [illegible]

„צ'אדרי ואדריק" (אלנבי) — [illegible]

„התקיות שבבקבוקי" (פאר) — [illegible]

„גלגלדה בוגלבנה" (ארמון) — [illegible]

תיאטרון ובידור

„בוב בעייבט", תל־אביב (הקאמרי) — [illegible]

„עקבי יהודבאל", תל־אביב („הקאמרי") — [illegible]

„פיצוי סוף", ירושלים [illegible]

„בקבי המליצה", חיפה (תיאטרון חיפה) — [illegible]

„הדאלי" (הבימה) — [illegible]

„מסביבות ההתקפה" (אהלה) — [illegible]

„האמורה" (אהבה) — [illegible]

„פלגי הבאה" (בית־הלאורה) — [illegible]

„בידות סגבוני" (פאר) — [illegible]

הבוקר ספורט

מבחן כוח להפועל חיפה במגרש הפועל כפר־סבא

[illegible]

התחזית: נצחון למכבי ת"א.

מכבי נתניה — מכבי פ"ת

[illegible]

התחזית: נצחון לתקוה.

מכבי יפו — בית"ר ירושלים

[illegible]

התחזית: נצחון ליפו.

ליגה א'

מחוז הצפון: [illegible]

מחוז הדרום: [illegible]

התחזית: נצחון לירושלים.

הפועל ת"א — בני יהודה

[illegible]

התחזית: נצחון להפועל ת"א.

הפועל באר־שבע — הפועל פ"ת

[illegible]

התחזית: נצחון לבאר־שבע.

הפועל כפ"ס — הפועל חיפה

[illegible]

התחזית: תיקו.

מכבי חיפה — בית"ר ת"א

[illegible]

התחזית: תיקו.

מכבי ת"א — הכח ר"ג

[illegible]

ההתאחדות תציע לקיים המסע לארה"ב בחודש ספטמבר

מאת אליעזר בעדן

[illegible]

ליגת האוניברסיטאות למשחקי הנבחרת

[illegible]

משרד החינוך והתרבות

האגף להכשרת עובדי הוראה ולהשתלמותם — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים

לחינוך גופני

במכון וינגייט

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

שלוש שנות לימוד לקראת תעודת מורה מוסמך לבתי־ספר יסודיים ועל־יסודיים

התלמידים (או הבוגרים) יוכלו להשלים את לימודיהם באחד מהחוגים של אוניברסיטת תל־אביב לקבלת התואר הראשון. לימודיהם בבית המדרש ייחשבו כחוג שני.

למזקקים יינתנו הלוואות ההופכות למענקים בתנאים מסוימים. חייבי שירות בצה"ל ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.

פרטים והרשמה באמצעות הדואר לפי הכתובת:

המדור לרישום ולקבלה

בית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני

במכון וינגייט 42 902

טלוויזיה לימודית

7.30 — כימיה פ' — רישום מידות בגופים; 8.15 — חשבון ז' — טבלאות וגרפים; 8.40 — פרקי כפרות ו־ח — בלדות ב'; 9.05 — חשבון ז' — חשבון מעשרוני; 10.00 ביולוגיה פ' — בעולם היאום, צבעים א; 10.20 — אנגלית ד' — הבנתלה; 11.00 — כלטנבר — הפוליף לנוער; 11.30 — דני וגיל בבסיס בלתי רגיל (אבטה: האגרה); 12.00 — דני וגיל בבסיס בלתי רגיל (אבי בה) האגרה.

שדורי ישראל

יום שישי (1.2.74)

רשת ב'

00.05 אני פולך זאת פלה. 01.05 עד אור הבוקר. 05.55 מה טובה. 06.05 התעמלות בוקר. 06.15 דקון מוסיקלי. 06.59 רגע של עברית. 07.00 הבוקר הזה — סקירה עיתונות הבוקר. 07.25 זמר זמר לך. 07.55 אור ירוק. 08.10 בוקר טוב — פריטת כלים. 08.55 בר־פת החדשות. 09.05 המסך בוקר טוב — פריטת שלום. 10.05 כאן בבית. 11.40 לאן הערב — מוסיקה קלה. 12.05 בשבע יובל. 12.30 הן היום. 13.0 בחצי היום. 13.25 עיניים מטלה. 14.10 עד ארבע. 16.05 רגע של עברית. 16.06 בר כספר... 16.30 אנשים וזמירות. 17.05 זה קרוב ללבי. 18.05 צלים הפופ. 21.05 עוד פעם אהבה. 22.05 בר מסגרי יוסף בילבר ריל. 23.00 הלילה הזה. 23.25 אני כותב לך בגבעות.

(בכל היממה חדשות כל שעה)

רשת א'

00.05 רגע של שיר. 02.00 הצברה ברשת ב'. 03.05 עד אור הבוקר. 05.05 הצברה ברשת ב'. 08.05 קלאסיים בוקרים — [illegible]

[illegible]

(בכל היממה חדשות כל שעה)

שבת

רשת ב'

00.05 לילה של כוכבים. 01.05 עד אור הבוקר. 05.55 מה טובה. 06.05 דקון מוסיקלי. 06.57 אורין צולם. 07.06 זמר זמר לך. 08.10 שירים בבוקר בבוקר + פריטת שלום. 08.55 גוף הארץ. 9.05 המסך שירים בבוקר בבוקר. 10.05 קלאסי וקל. 11.05 טוב יותר. 12.05 בכל הבא לגל. 13.05 ביטנות ובדים. 13.40 נשימה קלות. 13.50 זכרונות ארץ־ישראל. 14.05 לאן הערב + מוסיקה קלה. 14.30 שירים ושגרים. 17.30 כוכב הערב — [illegible] 18.05 הגנתנו של גדעון לבאר. 18.30 במגרש הכדורגל. 21.05 מהנחר. 21.45 כדור־סל. 22.05 המגזינה לצלם בשארת. 23.00 הלילה הזה. 23.25 אדום צהוב.

(בכל היממה חדשות כל שעה)

רשת א'

00.05 רגע של שיר. 2.00 הצברה ברשת ב' 03.05 עד אור הבוקר. 05.05 הצברה ברשת ב'. 08.05 שחרית לשבת — [illegible]

[illegible]

(בכל היממה חדשות כל שעה)

זמני הדלקת הנרות

שבת פ' בשלה

ליל שבת:

ירושלים	ת"א	חיפה
4.36	4.54	4.44

מוצ"ש:

5.50	5.52	5.49

טלוויזיה כללית

15.00 — תכניות לילדים בספר — [illegible] 15.25 — לקראת שבת; 18.00 — חדשות עבריות + ערבית. הכנית ערבית; 18.04 — 19.45 — כולם עליזים; 20.00 — מקרין תחת הכבנית; 20.05 — בעברית; 20.10 — יומן אירועים; 21.10 — „כל שבבקש"; 21.55 — סרט טלוויזיה „פגישה בפאלארמו"; 22.10 — מבקים לשבת. החדשות.

שבת

10.00 — תכניות ילדים בידור לילדים; 10.30 — קרקס הילדים; 11.20 — סרט קולנוע: „היום האדום"; 18.00 — חדשות עבריות + ערבית; הכנית ערבית; 18.04 — דיש כם שיר; 18.32 — הידישים ד' הבבאות; 18.45 — בידור הו"ל; 19.30 — חדשות; הכנית בעברית — 20.30; המבדיל; 20.00 — בכם להרשנה; 21.10 — אירונסייד; 22.00 — מבט כפרטי; 22.50 — בידור הו"ל; 23.40 — פסוק בדברי הו"ל של צמלק החדשות.

גלי צה"ל

שישי

06.05 — בלילי בוקר + דיוקים. 06.55 — לבגרים ולבשפחות. 07.05 — המשך בלילי בוקר. 08.20 — דיש עם שיר. 10.55 — פינת הר כיפור המרדי הקצר. 11.05 — המים ושעים + דיוקים. 11.55 — מה היה. 13.30 — הנקודה היהודית. 13.35 — המשך המים הצפים. 13.55 — הרעה לחיילים. 14.05 — קיצה קל. 14.30 — הר והלק. 15.05 — המשך קיצה קל. 15.55 — הפטרה השבוע. 16.05 — טעם הכן. 17.05 — תיית אתה הכולם. 18.05 — תר שבוע. 18.45 — מסורה, מסודה. 19.05 — יום דיבי הקצר. 20.05 — נסיון אילי. 21.05 — בצבר הבדגניה. 22.05 — עשה רצוני. 23.05 — מסבואי האהבות. 23.53 — שירה הצות. 00.05 — יומן הצות. 00.30 — ציפורי לילה. 03.05 — צומבים אל הרר הלילה עד שעה 6.

(בל היממה חדשות כל שעה)

שבת

06.05 — שבת בבוקר + דיוקים. 07.05 — המשך שבת בבוקר. 08.05 — סנדוויץ'. 12.05 — יומן בלי צה"ל. 13.05 — שאלה אישית. 14.05 — היום השביעי. 16.05 — האדם השלישי. 17.05 — יומן הערב. 18.05 — אגדה המציאות. 19.05 — מבגל אליך. 20.05 — כרוניקה. 21.05 — מסורת, מסורת. 21.35 — פזמונים מתוך מחזות ושרטים. 22.05 — היוג ושיר. 23.55 — שירת הצות. 00.05 — יומן הצות. 00.30 — ציפורי לילה. 03.05 — פזמונים אל הרר הלילה עד שעה 6.

(בל היממה חדשות כל שעה)

בתי־מרקחת

תורנות בתי מרקחת בת"א

שישי

פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, 223721; קספה, רח' אבן גבירול 147, 443716; בורדה, רח' בני יהודה 183, 242673.

שבת

הבביאים, רח' המלך ג'ורג' בה, 286740; הרופה, רח' דיזנגוף 217, 223488; הצפון, רח' יהודה המכבי 33, 449995.

מוצ"ש

בני, רח' דיזנגוף 174, 222386; גרוכה, רח' שינקין 27, 284791; יאבי, רח' יהודה הלוי 67, 612474.

בחיפה

עליה, עליה 44, טל. 522062.

בבת־ים

הלוי, בהייב, בלפור 9.

בחולון

שישי

שיינה, הולון, רחוב סוקולוב 68.

ברמת־גן

אסתא, רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 41.

בבני־ברק

שישי

אסתא, ז'בוטינסקי 41, רמת־גן.

שבת

הרצל, הרצל 52, רמת־גן.

פתח־תקוה

בריאות, הובבי ציון 13.

בנתניה

שישי

גבע.

שבת

נתניה.

הרצליה, כפר שמריהו, רמה־השרון, רעננה, כפר־סבא, רמתיים

שישי

ד"ר ברנקה, הרצליה, רחוב סוקולוב 28.

שבת

[illegible]

מוצ"ש

[illegible]

האזינו הערב

19.05 ברשת ב' 1.2.1974

לשידור (בגל א')

במדור „השבוע הפופולרי"

בעריכת גדעון לבאורי

[illegible]

בולים

בן־גוריון בחותמת נמל התעופה לוד

מאת אריה לינדנבאום

[illegible]

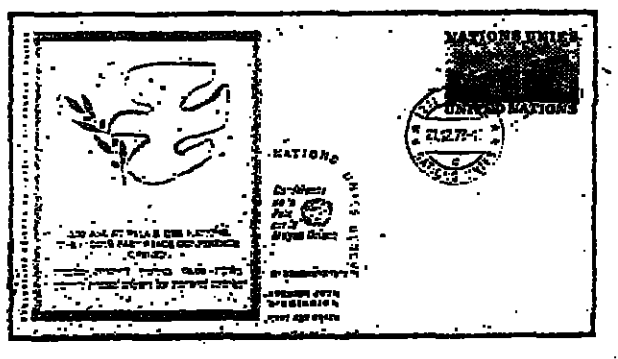

כנסיית „שרוד" בברבדוס

[illegible]

האופרה של הונג־קונג

[illegible]

תשובות

[illegible]

מדליית זהב למוסיאון הבריטי

[illegible]

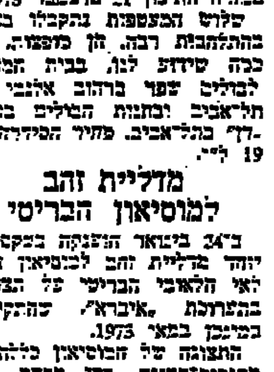

תווית תעמולה חדשה לתערוכת „ירושלים 73"

מעטפות ועידת ז'נבה ב־19 לי"

[illegible]

שחמט

ספאסקי — לשלב חצי־הגמר

בעריכת אליהו שחף

[illegible]

סיבוב ראשון במשחקי הליגה

[illegible]

מרט ופרידמן — לגמר

[illegible]

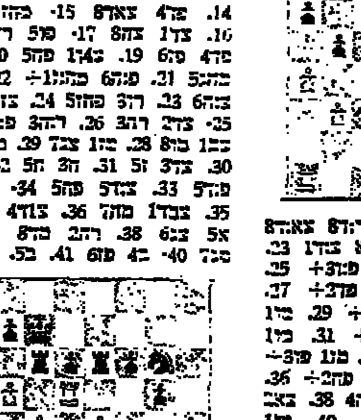

כ. האורל, צ'כוסלובקיה

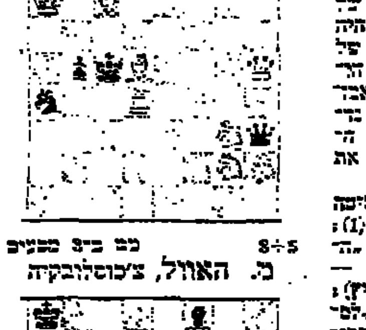

כ. האורל, צ'כוסלובקיה

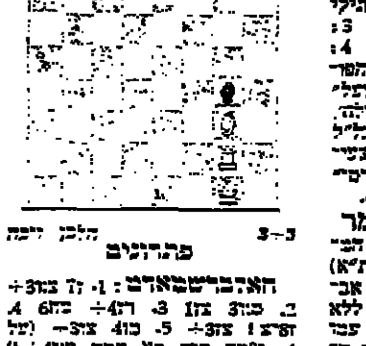

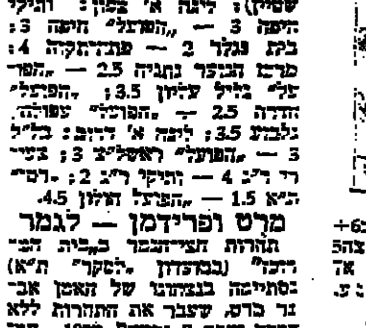

פלמה דה־מאיורקה

פתיחה אנגלית

פטרוסיאן — פורטיש

[illegible]

מוסקווה

ספרדית

ספאסקי — קרפוב

[illegible]

סן־חואן

ספרדית

ספאסקי — ביירן

[illegible]

דברים

הזמן דוחק

איני יודע, אם אכנם מתקיימות שיחות בלתי־רשמיות בין ישראל וירדן, כפי שמוסר „ניו־יורק טיימס", או שמא אין יסוד של ממש לידיעה זו. לידידי, יש לי הצטער, אם אכנם לא הוחל בהן. גירסת היבין הניזה כי הזמן פועל לטובתנו. אך מלחמת יום הכיפורים והרעת מצבנו המדיני, שבאה בעקבותיה, הפריכו להלוטין גירסה זו. אם יש עדיין הסבו־רים, כי אפשר להתעלם מהבבי־אות האשורית הגלובאלית, לעכב את המשא וכהן ולהמשיך במדי־ניות „הסיפות הזוחלי" — הריהם מרמים את עצמם ומוליכים אותנו למלחמות אין קץ.

כדעננים והיסטוריונים רבים כבר קבעו, כי בדורות האחרונים לא ניתן למחות זהות לאומית על ידי כיבוש ליבראלי ביותר ואף לא על־ידי „גאולה של דולרים".

אין צריך בבינה פוליטית יתי־רה, כדי לתפוס, כי אם לא נודרז לבוא לידי הסכם עם חוסיין, הר מייצג מדינה ירדנית־פלסתינאית ביאלץ בעתיד לא־רחוק לנהל משא ומתן עם ארגוני הטרור על ער־פאת או חבש — על הקמת מדי־נה פלסתינאית בגדה המערבית ומעבר לה.

אפילו אין שלטונו של חוסיין מובטח לאורך ימים, אין לדחות את המשא ומתן אתו. ראשית, זה יאפשר לחזק בגדה המערבית את החוגים הערביים המתונים; שנית, זה יאפשר להניח יסודות לסטא־טוס־קוו בטחוני־מדיני, שלא יסכן את עתידה של מדינת ישראל; שלישית, זה ירחיק את הסכנה של חזית שלישית, אם יתלקחו שוב מעשי האיבה בשתי החזיתות האחרות.

במלחמה הולכים לעתים מהכבד אל הקל. אך לשם השגת שלום יש להעדיף תהליך הפוך — מה־קל אל הכבד, מתוך תקוה, כי הדינמיקה של השלום תביא לש־בירת הקפאון בכלל. במקרה זה נקדים בפיצוח האגוז הקשה של „השאלה הפלשתינאית"; אך מכל מקום, נקהה את עוקצה של ה־בעיה, המעמיקה את האיבה של עמי ערב ומשוררת אהדתן של אומות העולם לשונאינו. ואז לא ייבצר מאתנו להסביר, כי אין זה מן היושר שלפלסתינאים יהיו שתי מדינות (מדינה ירדנית־פלסתינאית ועוד מדינה על חש־בון ישראל), בנוסף ל־18 מדינות ערביות אחרות.

יתכן וכבר איחרנו את המועד לעידוד הכוחות המתונים ב„גדה", שהיו עשויים להיות בעלי־ברית פוטנציאליים לשלום בסביבתנו. אך מהראוי, שמדינאותנו תראה עתה את הנולד ולא תסתפק בצי־לום אחורי ההיסטוריה.

לא נעלמו ממני הקשיים מבית. אך יש להזהר ולהבהיר לציבור, כי אין כל סיכוי להגיע לארץ־ישראל (או פלסתינה) שלימה ב־דרכי מלחמה, בחייהם של הלאו־מים (היהודים והערבים). אך הס־כם עם המדינה הירדנית־פלסתינ־אית עשוי להיות פתח תקוה ל־החזרת שלימות הארץ בדרכי־שלום.

ג. יהודה

קונה „רכוש גנוב"

הקונפליקט, בדבר שטחי יהודה ושומרון הוא בין ישראל לבין ה־פלשתינאים, ורק שני הצדדים הל־לו (ואם אני אומר פלסתינאים אני מתכוון לאו דווקא לארגוני החבלה) יכולים להגיע — או לא להגיע — לפתרון ויכוחי.

מה שברור, או צריך להיות ברור לכל המעורבים הוא שהמ־מלכה ההאשמית היא גוף זר, שתול על־ידי הבריטים, באזור זה. ללכת כיום ולנסות לפתור את בעיית יהודה ושומרון על־ידי הח־זרת „הרכוש הגנוב" הזה לחוסיין היא, שטות. על דבר מעין זה אמר טאליירן: גרוע מפשע — משגה.

זאב רב־נוף

מגדות הדניפר למעין חרוד

יצא ספרו של זאב דורסיני, חבר ותיק, מן הראשונים, שהקד־יש כל חייו לעבודת כפיים, להפ־ריית העמק ולמפעל ההתיישבות בעמק. דורסיני אינו סופר ואינו אבו הלומד לכתוב ולהתבטא אלא איש שניצל את מחלתו הזמנית לכתיבת קורות חייו.

הספר כתוב בצורה מרתקת. כל פרק מחזיר אותנו לתקופה של מאבק על הקשיים והכאיפות, על הגשמת רעיון כדרך חיים. כל פרק — סיפור בפני עצמו: המאבק הצ־יוני ברוסיה, הדרך לעליה, הי־מים הראשונים בעמק, הירידה בת ראשונה בעין־חרוד, הצליה לקומי־הפילוג, שיקום הנקודה ועוד. אין הוא ממהיש את אכזבתו בתנועה הקיבוצית, את חיי החלוציים, ה־פשוטים — כל פרק פולם ומלואו. תולדות ההתיישבות ודרכו של איש הקבוצה התמים, בעל ההכרה הפ־מיקה — זהו תוכן הספר שיצא זה עתה בהוצאת „עם עובד".

ספר זה ראוי להיות קריאת חובה בבתי הספר, כמקור ל„תורת הציונות". ספר טוב, קריא, מענ־יין. אולי יש ערך לדבר, שבזמן של מבוכה ושל הרהורים, הוציא אדם משורש באדמת העמק, ספר הנותן משענת וצידוד לכל קור־איו.

נפתלי מאירי

גושי עירוב

הפליק „ידיעות השבועי" של ה־קיבוץ הדתי עין הנציב, מבשר: „הוחל בהתקנת העירוב הגו־שי... שיכלול את כל המשקים בין בית שאן, טירת צבי ושלו־חות, כדי לאפשר למאהזרים ב־שבתות להגיע הביתה... את ה־תוכנית יזם הרב נשר והיא הגי־עה לביצועה לאחר שנים רבות".

דוד ש.

מכתבים למערכת

נגד חיסול ספינות הנוסעים

מועצת המנהלים של חברת „צים" החליטה לחסל את ספנות הנוסעים והחלטתה זו אושרה ע"י הממשלה. יש להתפלא על כך, ש־כל הגורמים המוסמכים הגיעו ל־מסקנה כזאת רק מתוך שיקול כלכלי, כלומר מפני שהענף הזה אינו רנטבילי. כאילו מדובר כאן באיזה בית חרושת או במפעל אחר שהוקם רק כדי להפיק רווחים.

לדעתי, אין הצדקה לחיסול ענף זה. כמתי דנים אנו במפעל או ענף שהוא נכס לאומי, רק לפי הרנט־ביליות שלו, אם הוא נושא רוו־חים או לא?

אני, למשל, מכיר מפעלים מסוג זה שהם לא נשאו רווחים שנים רבות, וחלק מהם עלו לבסוף על דרך המלך ומכלכלים את עצמם, וחלק מהם אינם רנטבליים עד היום הזה ובכל זאת אין מחס־לים אותם. והרי כאן מדובר על ענף חשוב לארץ ערוך בבחינה לאומית. מלבד הנפת דגל ישראל על אניות הנוסעים, שאין לזלזל בה, יש חשיבות רבה להצגת אנ־יות נוסעים ישראליות בלפי יה־דות העולם וביחוד כלפי יהדות ארה"ב. הדגמה לי שכן הראוי הוא שהממשלה תמשיך לתת סוב־סידיה לענף זה שיוכל להתקיים. נכון, שבשנים ירד משקלה של ספנות הנוסעים. אולם עד עכשיו רק ארה"ב ויתרה על ענף זה: בגרמניה, למשל, שוקלים שוירך את המשך קיומו של הענף; איט־ליה מפעילה עדיין אניות נוסעים רבות למרות שהסובסידיה הממ־שלתית מגיעה לסכום של 150 מיל־יון דולאר לשנה. אל נהיה אנחנו בין הראשונים בחיסול הנוס־עים ואל נוותר בקלות כזאת על הענף שלכל הדעות הוא נכס לאו־מי חשוב.

מ. צור (צ'יהנובבקי)
תל־אביב

מי מפחד מבחירות חדשות?

השאלה נשאלה ע"י אהרן גבע, במאמר שפורסם בשבוע שעבר ב„דבר", ומסקנתו היא כי אם ייאו־לץ המערך ללכת למערכת בחירות חדשה לאחר הפרדת הכוחות, הוא יעלה אף מהן ויוכל להחזיר לעצ־מו כמה מנדטים אבודים...

אני מסכים להנחה יסודית זו, אולם בתנאי אחד: כאשר תודיע ראש הממשלה גולדה מאיר על פרישתה הסופית מהתפקידה והמע־רך יציב בראש הרשימה מועמד אחר. גולדה מאיר נקראה בשעתה „אל הדגל", כדי לפתור בעיות פנימיות של מפלגת העבודה ולמ־נוע את הפיצול החריף בין יג־אל אלון ומשה דיין, שחברי מפא"י לשעבר לא רצו בשניהם. עתה, אינה קיימת סכנת פיצול כזו. גם מי שסבור כמוני, כי דיין צריך להמשיך גם בממשלה הבאה (בלי להגדיר כרגע באיזה מש־רד), אינו מגיע כי דיין הוא עתה המועמד המתאים לראשות הממשלה (ובזאת לא רציתי לומר כי יגאל אלון, הוא המועמד). אני סבור, כי יש למערך מועמד מת־אים אחר, שיכול למלא בהצלחה את התפקיד הכפול של ראש ה־ממשלה ושר הבטחון, או של ראש הממשלה בלבד. האיש לא היה, אמנם, מוגדר אף פעם ל־מפא"י. אך גם לא היה מוגדר באופן רשמי לסיעה אחרת במס־גרת מפלגת העבודה. היא הוא יצחק רבין.

אם אנשי מפא"י לשעבר יכי־רו באמת בהצלחת המערך בבחירות חדשות ובהחזרת האמון של המו־ני חברים ואוהדים למפלגת העב־ודה, יחליטו להעמיד בראש הר־שימה את יצחק רבין. אז יהיה להצביע בעדה כמה רבבות מה„מצביעים" (וכותב טורים אלה ב־תוכם), ואליהם יצטרפו רבבה מצביעים אחרים. אז, ורק אז, לא יהיה למערך מה לפחד מבחירות חדשות. אם תיראה רשימת המו־עמדים כמו שהיא ולא יחול שינוי יסודי בצמרת שלה, הרי כותב הטורים האלה, שהוא איש תנועת העבודה זה 40 שנה, יפחד בפני בחירות חדשות...

א. ברזמי

לא פילוג העם

קראתי בעיון את מאמרו של אריה ל. אבנרי „חוק לפילוג ה־עם" („דבר" 17.1.74), וחושבני, שגישתו של בעל המאמר לבעיית הגיור היא פשטנית מדי וסובייק־טיבית.

האם לא ידוע גם לא. ל. אבנ־רי, שהקהילות הרפורמיות שור־כות נשואי תערובת ואפילו משת־פות פעולה עם כמרי הכנסיה? מיותר להדגיש שנישואי תערובת אלה וטקסי הגיור שלהם מהווים סכנה של אבדן אלפים ורבבות מאחינו בגולה. האם תורת גיור זו רוצים הם לייבא אלינו?

ראש הממשלה גולדה מאיר אמ־רה לא מזמן: „השמדה רוחנית מסוכנת לא פחות מהשמדה פי־סית", וכך חייבים אנו להתייחס לבעיה. אם היהדות הדתית עומ־דת על כך שהגיור יהיה לפי ה־הלכה, אין בכך משום פילוג ה־עם, אלא שמירה על אחדות וק־יום העם.

רמת־גן מ. אבירשלום

א. ל. אבנרי מעיר:

הצעתי ברשימתי שהרבנים ה־אורתודוכסים יבואו בדברים עם ה־רבנים הקונסרבטיביים והרפורמיים, כדי לאחד את טקסי הגיור. במקרה זה לא קשה יהיה לבודד את המ־כנים את עצמם רבנים ועורכים טקסים של נשואי תערובת. הפתרון הוא ליטול את המונופולין מהזרם הרבני כמייצג יחידי של רוח ה־יהדות.

הלוח החדש — דבר

חקלאות

● שתילים למכירה: אגוז פקאן, אפרסמון, אפרסק, תפוח, אגס, סזיף, מישמש, ורדים, גפן, הדרים בכל הזנים. במשתלות יצחק דודיאן טלפ' 923166, 928737 כפר סבא.
● למכירה 3 סוללות לגידול אפ־רוחים בנות 3 קומות גם 2500 רצפים להתקשר 927441.

מכוניות

● מרכז למכוניות מחודשות ב־ע"מ סוכנות אוטוקרס בתל־אביב, מציעה לקהל רוכשי המכוניות והמכוניות במיוחד בדלק כרמל רוכס, סמיישן מסחריות, יטנדר־ים. — חדשות — כהספקה מידית. וכן מחודשות באחריות בית החרושת. תנאי רכישה נו־חים. לפניה: מרכז למכוניות מחודשות בע"מ, רח' בן שמן 10 טלפון: 251440 (ימינה מגשר נחלת־יצחק).

מקררים

● מקור המקררים!!! מוכר קו־נה, מחליף ומתקן. הזדמנות — אמקור 10 ב־390 ל"י. קרור לוינ־סקי. לוינסקי 92, ת"א טלפון 824554.

מכירות

● למכירה כרוכים במצב עבר דה קוב 823165 ת"א ורבר

לוח חיפה

בלי נגינה

● דרושים אקורדיונים משומ־שים עם 80 בסים בכל מצב. אליאהו, הנביאים 6, טלפון 663395.

הצעות עבודה

● לחברה בנין בחיפה דרושים: טפסנים, רצפים בעבודה יומית, קבוצות קבלניות לשיפוץ, ריצוף, טיח. לפנות בטלפון 668161 לגב' אילנה לקביעת ראיון.

לוח נתניה

דירות למכירה

● מוהל בונה נתניה פונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים במקומות היפים בנתניה. יהוד המרון פרטים במשרד רח' הרצל 51 טלפונים — 053-23958, 053-24934.

מכוניות

● ב„פיאט" נתניה תמצא כל מכונית חדשה או משומשת. תנ־אים מיוחדים למושבים וקיבוצים. רח' הרצל 44, טל 053-23453.

תל־אביב

אגודת סופרי יידיש „בית־לייוויק"
רח' דב הוז 30, טל. 231830

● בחוצ"ש בשעה 7 יתקיים קונצרט עם שני זמרים מפורסמים מרוסיה (עולים חדשים): יצחק גולנד — בריטון ובישה שצערב — סופרן. בתכנית של אריות ו־דואטים מאופרות, שירים ושירי־עם. ליד הפסנתר סוניה גולנד. כרטיסים להשיג יום־יום בשעה 9—1 לפנה"צ. טל. 231830. וב־ערב הקונצרט בקופה בשעה 5.30 במועדון „מהלאי".

● בליל שבת, 1.2.74 בשעה 8.45, ירצה זאב רבינוף על „הר־דישים בעולם הקולנוע". ה־פותח: ישראל כהן.

ארגון אמהות עובדות תל אביב

● „ידאליזה", בבית אשכול", מחר יום שבת 2.2.74 בשעה 11.30 לפנה"צ, מסיבת ט"ו בשבט ומב־צע בתבנות „שוק התערוכה".

„אהל־שם"

● הכבת פרשת בשלח 2.2. ב־10 י. סברסקי — תנ"ך; ב־11 הרב פרידמן: תלמוד; ב־4 ב־מסיבת „עונג שבת": ירצה: יונה כסה, על הנושא: לאחר הסכם ההפרדה. הפותח: יו"ר „אהל־שם" — משה גולדשטיין; דברי אגדה — ד"ר ש. ג. כהנא.

חיפה

עיריית חיפה „משען" מיקון הקהילתיים קריית־חיים

● בחוצ"ש, ב־6.30, ראובן קריץ. מרצה על הרומנטיקה בספרות. הציבור מוזמן.

עיריית חיפה, האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54: שבת 2.2.74 בשעה 11.00 לפנה"צ. הסופר מאיר אוריין: „ערך האמנה בדור ה־טכנולוגיה" בשיתוף משרד החינוך והתרבות — המחוז לת"ת.

● מרכז לתרבות וחברה ע"ש א. חושי — יזרעאליה: שבת 2.2.74 בשעה 11.00 לפנה"צ. יעקב קפלן: „תהילים — ספר האמנה הברופה" בשיתוף משרד החינוך — המחלקה לת"ת ● שבת 2.2.74 בשעה 5.30 אחה"צ — מנחת שבת בהשתתפות: סוב־יה צפיר, טליה שפירא, רומן שרון. ● יום ב' 4.2.74 בשעה 8.00 בערב — במה לאמנות ה־קולנוע: „הם יורים גם בסוסים". בבאי: סידני פולק עם ג'יין פונ־דה ומייקל סארזין. דברי מבוא: יוסי אורין.

● מרכז לתרבות ונוער „גבים" — רח' הגניה 12: שבת 2.2.74 בשעה 7.00 בערב מנחת אמנים למשפחה: „שיר סו־בב עולם" עם שולי נתן — זמרת, אפי נצר — שירה בציבור.

● יום א' 3.2.74 בשעה 7.00 בערב — במה לאמנות הקולנוע. דברי מבוא: יוסי אורין. ● יום ב' 4.2.74 בשעה 7.00 בערב רחל מאיר על ההצגה „רביזור", עם העלאתה על במת התיאטרון ה־עירוני חיפה.

● מרכז לתרבות וחברה ע"ש רוטשילד — הכרמל: שבת 2.2.74 בשעה 11.00 לפנה"צ — פרופ' נחמה ליבוביץ: „דור המדבר" (מתוך פרשת השבוע) מנחה: חיים יבקולביץ. (בשיתוף משרד החינוך והתרבות — ה־מחלקה לתרבות תורנית) ● יום א' 3.2.74 בשעה 7.00 בערב, בשיתוף משרד החינוך והמחלקה לת"ת. — משה גינה: „בשירי הימים האלה".

● מרכז שבצתי ובית ה־נוער „הרמוני": שבת 2.2.74 בשעה 8.00 בערב — פרופ' נחמה ליבוביץ: „דרכי פרשנותו של רש"י".

● מרכז לתרבות השכונה ע"ש אורדשטיין — רח' י. ל. פרץ 30: שבת 2.2.74 בשעה 8.00 בערב, בשיתוף המחלקה ל־אמנות לעם — מנחת שבת למש־פחה: האנסמבל הישראלי לכלי פריטה, בניצוחו של משה יעקוב־סון — בשירי עם, עמים ובמוסיקה קלסית. ● יום ב' 5.2.74, בשעה 9.30 לפנה"צ — חנה בבלי: „הלי־

בות ונימוסים" (הרצאה סיפור) ● ב־25.2.74 בשעה 5.00 אחה"צ תיפתח סידרת הרצאות חדשה על הליכות ונימוסים. פרטים והרשמה במשרדי המחלקה לתרבות — רח' י. ל. פרץ 20 בשעות הבוקר.

● המחזור התשיעי עם מור־דיק: א. ביום ראשון 3.2.74 יפת־תח אולפן אינטנסיבי לעברית ל־עולים חדשים. הלימודים יתקיימו בשעות הבוקר (8.00—11.40). ב. נמשכת ההרשמה לאולפן ערב ולכיתות תיכון ערב למבוגר והכ־נה לבגרות. פרטים במשרדי המח־לקה לתרבות, רח' י. ל. פרץ 30 טל. 662044 בשעות 08.00—12.00; 18.00—20.00.

אלף עולים — בקורסי השתלמות והסבה

יותר מ־1000 עולים עוברים עתה קורסי השתלמות והס־בה בכל רחבי הארץ. ה־קורסים — 36 במספר — מאורגנים ומבוצעים ע"י מש־רד הקליטה בשיתוף עם משרד העבודה, משרד החי־נוך ומשרד הבריאות, גו־פים ציבוריים ואוניברסיט־אות.

כ־80 פרמאציסטים עולים לומ־דים בקורסים מיוחדים הנערכים בימים אלו באוניברסיטאות ירו־שלים, תל־אביב חיפה והכוללים בחינה לשנית והשתלמות מקצו־עית.

בבתי החולים תל־השומר, „הד־סה" בירושלים ובחיפה, משתל־מות 50 אחיות בקורסים קבוצ־תיים.

למעלה מ־500 עולים ועובדי הוראה עולים, ביניהם גננות, מו־רים למוסיקה, לחינוך גופני, ול־כלכלת־בית, משתלמים במקצועו־תיהם לפני השתלבותם בתעסוקה.

מהנדסים עולים משתלמים ב־משך תקופה של שנתיים ושלוש שנים כדי להיהפך למורים במק־צועות הריאליים.

על אלו נוספים 450 עולים מהנ־דסים, טכנאים, עובדים סוציא־ליים ומנהלי חשבונות, אשר ב־קורסי הסבה מכשירים עצמם ל־תפקידים המתאימים למשק הל־אומי. אירגון ומימון קורסים אלו מבוצע ע"י משרד הקליטה יחד עם משרד העבודה.

4 שנות מאסר בפועל ושנ־תיים מאסר על־תנאי הטיל בית משפט בת"א על עבריין־שוד אב־רהם ולס, בן 24. הוא הורשע שהוציא מארב כינכון למכור ישראל שרעבי, בעל מסעדת „מאכלי ישראל" ושדד ממנו את כספו בסך 6.000 ל"י. השוד בוצע בסיוע של צעיר נוסף — אך זה לא הועמד לדין בשל היעדר הוכחות.

פז אקסטרא פז אקסטרא ספציאל פזולה פזולה S פזטל
ה ד הדש פזולה פזרקס E.P. פזרקס H.D. פזרן פזבו פ
פז
שמני
שומרים על מכוניתך
365
ימים בשנה

בית
GENERAL MOTORS
גדול יצרני המכוניות בעולם מציע לך
שילוב של איכות, עוצמה וחסכון!
✱ מכונית מהודרת וחזקה עם מנוע 1800 או 2300 לבחירה
✱ תצרוכת דלק כ־10 ק"מ לליטר (במנוע 1800)
✱ שלל אבזרי בטיחות כמוהן לא תמצא במכונית אחרת, כגון: מעצורי דיסקיות, הגה בטחון, משאבת מעצורים כפולה, מעצורים אחוריים מתכוונים: SELF ADJUSTING, ומבסר צירים רחב במיוחד לבטיחות יתר
✱ מירב אבזרי נוחות בסאות נשענים, משענות ראש, מושבים מרווחים וריפוד מהודר.
VICTOR

מחיר הזדמנותי (זמני) בהתאם לשער הליש דהיום ויקטור 1800
39.300 ל"י
VAUXHALL GM
חברת המזרח למכוניות בע"מ
ת"א, דרך בגין 78, טל. 35235/6 חיפה רח' האמנים 2, טל. 523086 ירושלים רח' יפו 70, טל. 222093

דגמי 1974

104
גור האריה החדש של פיג'ו זה עתה הגיע לישראל.

פיג'ו
האריה שבחבורה
4 הדלתות הקצרה ביותר באירופה.

4 דלתות / SUBARU
המכונית הפופולארית בישראל
הנעה קדמית ● 80 כ"ס לבלימה מצנן חשמלי ● זינוק מ־0 עד 400 מטר: 17.9 שניות ● מנוע בן 1361 סמ"ק המפתח עוצמה מקבילה למנועים בעלי עוצמה כפולה ● שלדת מתכת נוקשה יציבות ובטיחות גבוהה ● מהירות מירבית: 160 קמ"ש ● תא מט־ען גדול ● תצרוכת דלק: כ־15 ק"מ לליטר ●

יבואנים בלעדיים בישראל של מכוניות סובארו:
יפנאוטו בע"מ
ת"א, רח' יצחק־שדה 28, טל. 33184, 31051
סניף באר־שבע: רח' הדסה 52, טל. 72572

FIAT 238
הפחתת המיסים על קבינה כפולה מאפשרת לך לרכוש אותה
היום במחיר
24,450.— ל"י
בתוקף עד 31.3.1974

קרייזלר 160 - קרייזלר 2 ליטר
מוניטין • נוחות • בטיחות
המכונית היחידה באירופה הנושאת את שמה של יצרנית האם בארה"ב - קרייזלר.

קרייזלר 2 ליטר
מנוע 1981 סמ"ק
קרייזלר 160
מנוע 1639 סמ"ק
CHRYSLER INTERNATIONAL
בית קרייזלר-מכשירי תנועה בע"מ
תל־אביב: דרך פתח־תקוה 74, ת.ד. 36115 חיפה: דרך העצמאות 104 ת.ד. 04-524475

„ארקיע" מפעילה רק מטוסי „ויקאונט"

מאת סופר „דבר" לענייני תעופה

חברת „ארקיע" מפעילה כיום מטוסי „ויקאונט" בלבד מנמל ה־תעופה בן־גוריון בלוד ואינה מפ־עילה את מטוסי ה„הראלד" שלה. ארבעה מטוסים מדגם זה של החברה אינם מופעלים בגלל שני מקרים בהם נתגלו תקלות בכני הנסיעה של שניים ממטוסי דגם זה.

מומחי מינהל התעופה האזרחית בודקים עתה את נסיבות המקרים ולצורך זה הוזמן אף מומחה מבריטניה.

מנכ"ל „ארקיע", ל. ביגון, נמ־צא בימים אלה בבריטניה ובין היתר ייפגש עם נציגי החברה ממנה נרכשו המטוסים.

מטוסי ה„הראלד" נמצאים בשי־רות „ארקיע" זה עשר שנים.

3 אנשים, החשודים בזיוף רשי־יונות נהיגה, נעצרו אתמול ל־10 ימים. הם זייפו חותמות כדי להטביע אותן על רשיונות נהיגה סובייטיים מזויפים.

אדם שטען, כי מכוניתו נג־נבה, ודרש מחברת הביטוח את הפיצוי הגבוה, נעצר אתמול ל־8 ימים, לאחר שנתברר כי מסר את המכונית לחברו.